

STRATEGIJA RAZVOJA GRADA BIOGRADA NA MORU 2013. - 2020.

Tablica sadržaja

1	UVOD	4
1.1	Temeljne odrednice.....	4
1.2	Metodološki okvir i postupci	5
1.3	Dokumenti značajni za oblikovanje strategije	5
2	ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA	7
2.1	OSNOVNA ANALIZA GRADA BIOGRADA n/M	7
2.1.1	Osnovne značajke prostora i prirodna obilježja	7
2.1.2	Prirodni resursi	9
2.1.3	Stanovništvo i ljudski resursi	11
2.1.4	Okoliš	15
2.1.5	Prostorno uređenje	18
2.1.6	Osnovni razvojni problemi vezani za stanovništvo i okoliš	20
2.2	KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	21
2.2.1	Vodoopskrba i kanalizacijski sustav.....	21
2.2.2	Zbrinjavanje otpada.....	24
2.2.3	Energetika i telekomunikacije	25
2.2.4	Prometna infrastruktura.....	27
2.2.5	Osnovni razvojni problemi vezani za infrastrukturu	28
2.3	GOSPODARSTVO.....	29
2.3.1	Poljoprivreda i ribarstvo	29
2.3.2	Turizam	34
2.3.3	Poduzetništvi i obrtništvo.....	47
2.3.4	Trgovački lanci i centri	66
2.3.5	Malo gospodarstvo i poduzetnička infrastruktura (poduzetničke zone)	66
2.4	DRUŠTVENE DJELATNOSTI.....	76
2.4.1	Predškolski odgoj i obrazovanje	76
2.4.2	Kultura i sport	79
2.4.3	Zdravstvo	84
2.4.4	Socijalna skrb	85
2.4.5	Ostale društvene djelatnosti i javne funkcije	86
2.4.6	Ostale udruge sa sjedištem u Biogradu na Moru	90
2.4.7	Osnovni razvojni problemi vezani za društvene djelatnosti.....	92
3	RAZVOJNA VIZIJA GRADA BIOGRADA n/M.....	94
3.1	SWOT ANALIZA RAZVOJNIH POTENCIJALA.....	94

3.1.1	PRIRODNI I DEMOGRAFSKI RESURSI, OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA	94
3.1.2	GOSPODARSTVO.....	96
3.1.3	DRUŠTVENE DJELATNOSTI.....	97
3.2	VIZIJA I STRATEŠKI RAZVOJNI CILJEVI	99
3.2.1	Strateški razvojni ciljevi	100
3.3	STRATEŠKI PRIORITETI	102
3.4	RAZRADA MJERA PO PRIORITETIMA	106
4	POVEZANOST I USKLAĐENOST CILJEVA, PRIORITETA I MJERA STRATEGIJE RAZVOJA GRADA BIOGRADA n/M SA ŽUPANIJSKOM RAZVOJNOM STRATEGIJOM ZADARSKE ŽUPANIJE.....	112
5	KRITERIJI ODABIRA PROJEKATA ZA REALIZACIJU.....	115
6	IZVORI FINANCIRANJA PRIORITETNIH PROJEKATA.....	117
6.1	Sredstva iz domaćih izvora	117
6.1.1	Proračun Grada	117
6.1.2	Ostali oblici domaćeg financiranja	124
6.2	Sredstva iz međunarodnih izvora:.....	124
6.2.1	Strani izvori financiranja projekata	124
6.3	Ostali izvori financiranja	130
7	ZAKLJUČNE NAPOMENE	131
8	LITERATURA.....	133
9	PRILOZI	135

UVODNA RIJEČ GRADONAČELNIKA

Strategija razvoja Grada Biograda na Moru temeljni je dokument razvoja Grada Biograda za razdoblje 2013. – 2020. godine, donesen na pragu pristupanja Hrvatske Europskoj uniji s ciljem daljnjeg razvoja Grada sinergijskim uparivanjem sredstava Europskih fondova i potencijala lokalne zajednice.

Ciljanim planiranjem i ulaganjem u neposredni gospodarski razvoj, te posrednim ulaganjem u infrastrukturu Grad Biograd na Moru stvara preduvjete za značajniji gospodarski rast i razvoj. Planirajući ulaganja u infrastrukturu, racionalno i dugoročno, imajući u vidu potrebe stanovništva i gospodarskih subjekata, Grad Biograd želi biti partner gospodarstvenicima i pojedincima koji svoj interes vide kroz ulaganje na našem području.

S druge strane, gospodarski razvoj uvjetuje razvoj društvene infrastrukture te poboljšavanje kvalitete života i zadovoljstva domicilnog stanovništva. Svjesni smo da svako ulaganje treba svoje vrijeme do profita. Ako je Biograd ulagao i do sada u znanje, a jest, te će ulagati još i više, onda je i vrijeme da se to znanje i iskustvo koristi. Jednostavno rečeno, želimo Biograd kao grad mladih, grad znanja s razvojem i primjenom informacijsko-komunikacijske tehnologije, što čini podlogu za uspješno djelovanje znanosti i poduzetništva, grad novih probuđenih mogućnosti za ulaganja i ugodan život.

Odgovornost za implementaciju strategije najvećim dijelom leži upravo na instituciji Grada, ali ne isključivo na njoj. Bez podrške javnosti, poduzetnika, hotelijera, obrtnika, prosvjetnih i zdravstvenih djelatnika i ostalih interesnih skupina, teško će biti razviti i provesti zacrtane ideje. Sinergijsko djelovanje je najbitnije u provedbi strateškog plana razvoja.

GRADONAČELNIK:

Ivan Knez, dipl. ing. agr.

---

1 UVOD

Strategija razvoja Grada Biograda n/M izrađena je sukladno Pravilniku o metodologiji izrade, Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (N.N. 153/09) i Strategiji regionalnog razvoja RH (59. sjednica Vlade RH). S obzirom da je Zadarska županija izradila i donijela Županijsku razvojnu strategiju, Strategija razvoja Grada Biograda n/M je usklađena sa strateškim razvojnim okvirom i svim operativnim programima koje sadrži Županijska razvojna strategija, Strategija razvoja Grada Biograda n/M temeljni je dokument razine Grada.

Ova strategija omogućuje:

- jasno definiranje potreba u razvoju
- usuglašavanje oko razvojnih prioriteta te
- razvijanje ideja i predlaganje takvih projekata koji opravdavaju investiranje javnih sredstava u pojedina područja
- ona je preduvjet za sudjelovanje u preraspodjeli sredstava iz predpristupnih i strukturnih fondova

Strategija razvoja Grada Biograda n/M temelji se na utvrđivanju stanja do kojeg se došlo provođenjem iscrpne analize svih značajnijih razvojnih područja. Za potrebe osnovne analize razvojna područja strukturirana su po slijedećim skupinama:

1. prirodna i demografska obilježja, okoliš i prostor,
2. komunalna infrastruktura
3. gospodarstvo i
4. društvena djelatnost

Osnovnom analizom iscrpno su razrađena sva značajnija razvojna obilježja Grada Biograda n/M, koja su u nastavku razmotrena u kontekstu razvojnih mogućnosti i prijetnji. U tom smislu izrađena je SWOT analiza, odnosno analiza razvojnih snaga, slabosti mogućnosti i prijetnji, nakon čega je definirana razvojna vizija Grada, četiri strateška razvojna cilja te ukupno 17 prioriteta sa 91 mjerom usmjerenih na realizaciju postavljenih ciljeva. Nadalje razrađena su planirana sredstva (modalitet financiranja) i plan njezine provedbe.

1.1 Temeljne odrednice

Na inicijativu Gradonačelnika pristupilo se izradi „Strategije razvoja Grada Biograda na Moru do 2020. godine“. Cilj Strategije je stvoriti pretpostavke za kvalitetniji život svim građanima Grada, koji treba postati grad s visokim životnim standardom i gradom brendom u turističkoj ponudi. Izrađena Strategija mora biti opće prihvaćena od strane svih sudionika te će tako postati osnova budućeg razvoja gospodarskog, društvenog, kulturnog, infrastukturnog i svekolikog razvoja Grada Biograda n/M. U konačnici Strategija mora omogućiti jači i brži gospodarski razvoj i kvalitetniji život svim građanima.

Izrada i rad na Strategiji će se provoditi i verificirati kroz faze.

- Prva faza rada će rezultirati analizom postojećeg stanja i izradom SWOT matrice za ključna područja razvoja Grada. Kroz SWOT analizu će se sagledati:

1. prostor i demografski resursi, okoliš i infrastruktura
2. gospodarstvo
3. društvene djelatnosti

- Druga faza uključuje razradu i prihvaćanje vizije te definiranje ciljeva razvoja s prioritetima i strateškim opcijama

- U trećoj fazi će se predložiti mjere neophodne za realizaciju postavljenih ciljeva koje su značajne za gospodarstvo, turizam, prostor, okoliš i društvo u cjelini

- Završni dio rada odnosi se na predlaganje modela financiranja i pronalaženju adekvatnih izvora. Na kraju treba reći da uspješnost provedbe Strategije ovisi o monitoringu i evaluaciji učinaka.

1.2 Metodološki okvir i postupci

Istraživanje na ovom projektu temelji se na metodologiji Projektnog planiranja orijentiranog prema ciljevima – GOPP (*Goal Oriented Project Planning*). Ovaj je pristup široko prihvaćen i razvijen a navedena metodologija je opće prihvaćena u procesu pripreme projekata koji će biti usmjereni na financiranje od strane EU i srodnih fondova. U duhu načela koja podržava GOPP metodologija istraživački tim će aktivno surađivati sa radnim timom Grada Biograda n/M a Strategija će se usklađivati tijekom izrade s radnim timom koji je sastavljen od stručnjaka iz različitih sfera gospodarskog i društvenog života. Ocjenjivati će se rezultati svake faze istraživanja. Svi prijedlozi se temelje na SWOT analizi.

1.3 Dokumenti značajni za oblikovanje strategije

U istraživanju se pošlo od sagledavanja temeljnih dokumenata koji su značajni za konačno oblikovanje Strategije razvoja Grada Biograda n/M do 2020. godine. Istraživanje se orijentiralo na tri razine važećih dokumenata. Imajući u vidu relevantnost pojedinih dokumenata posebno bi se moglo izdvojiti:

➤ Strateški dokumenti doneseni na razini RH

- ❖ Strategija regionalnog razvoja RH 2011-2013. godine
- ❖ Zakon o regionalnom razvoju RH (N.N. 153/09)
- ❖ Strateški plan Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za razdoblje 2012. - 2014.
- ❖ Operativni program «Regionalna konkurentnost» 2012. – 2013.
- ❖ Operativni program za razvoj ljudskih potencijala, verzija druga, 2010.
- ❖ Plan za poljoprivredu i ruralni razvitak 2007-2013

- ❖ Pravilnik o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja razvojnih strategija (N.N. 153/10)
- ❖ Strateški okvir za razvoj 2006. - 2013. godine
- ❖ Strategija razvitka Republike Hrvatske "Hrvatska u 21. stoljeću" (N.N. br. 108/03.)
- ❖ Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine

➤ **Strateški dokumenti doneseni na razini Zadarske županije**

- ❖ Županijska razvojna strategija 2011. – 2013.
- ❖ Prostorni plan uređenja Zadarske županije
- ❖ Strategija razvoja ljudskih potencijala Zadarske županije
- ❖ Program ruralnog razvoja Zadarske županije 2012. - 2014.
- ❖ Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije 2012.-2014. godine
- ❖ Operativni program za zaštitu okoliša
- ❖ Operativni program Mediteran 2007-2013.

➤ **Dokumenti doneseni narazini Grada Biograda n/M**

- ❖ Plan ukupnog razvoja Grada Biograda na Moru
  - ❖ Prostorni plan uređenja Grada Biograda na Moru
  - ❖ Urbanistički planovi uređenja Biograda na Moru
  - ❖ Detaljni planovi uređenja Grada Biograda na Moru
-

2 ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

2.1 OSNOVNA ANALIZA GRADA BIOGRADA n/M

2.1.1 Osnovne značajke prostora i prirodna obilježja

Osnovni podaci o stanju u prostoru

Prostor Grada Biograda n/M ima značajan centralni položaj na prostoru Jadranske obale, na dijelu sjeverne Dalmacije, između dva urbano jaka gravitacijska centra Zadra i Šibenika. Međutim, povijesno, prostorno, ekonomski i kulturno uvijek je gravitirao prvom, odnosno nalazio svoje mjesto u sklopu zadarske urbane regije kao prostorne cjeline širih okvira. Jak gravitacijski utjecaj Zadra na ovom prostoru evidentan je u svakom pogledu. Značajnu ulogu odigrala je i mala prostorna distanca.

Biograd na Moru (koordinate grada Biograda su: 43° 56'N i 15° 27'E), grad i luka u sjevernoj Dalmaciji, nalazi se 28 km južno od Zadra. Prostor Grada Biograda n/M obuhvaća obalu, zaobalje i otočiće, s ukupnom površinom od 37,02 km² i brojem stanovnika od 5.569 prema Popisu iz 2011. god. Smješten je na malom poluotku i kopnu. Na njegovoj zapadnoj strani je uvala Bošana a na istočnoj Soline. Ispred grada su otoci Planac i Sv. Katarina (sa svjetionikom). Područje Grada Biograda n/M okruženo je morem Pašmanskog kanala, u kojem su manji otočići: Sv. Katarina i Planac. Kanal s južne strane zatvara otok Pašman. Nešto dalje, prema sjeverozapadu, su manji otočići koji pripadaju pašmanskom arhipelagu: Planac, Čavatul, Veli i Mali Dužac, Frmić, Muntan i Babac. More Pašmanskog kanala je plitko, a dubine sežu do 20 metara.

Kopneni dio graniči na zapadu s područjem općine Sv. Filip i Jakov, na sjeveru Općinom Polača, na sjeveroistoku i jugoistoku Općinom Pakoštane. Značaj i posebnosti geografskog položaja grada Biograda n/M očituju se u:

- mediteranskoj klimi,
- maritimnoj eksponiranosti,
- plodnom zaleđu Ravnih kotara,
- zalihama vode u neposrednoj okolini,
- nepostojanju relevantnih gradskih središta u širem prostornom okruženju,
- preduvjetima za kvalitetno prometno povezivanje (morski put, autocesta, blizina željeznice: Zadar 27, Benkovac 18 km i međunarodne zračne luke Zadar-Zemunik: 20 km,)
- trajektna luka za otok Pašman.

Dužina morske obale i njena obilježja

Obalni pojas ukupne dužine morske obale iznosi 10, 2 km, a proteže se između Sv. Filipa i Jakova i Pakoštana.

Otoci

Područje Grada Biograda na Moru okruženo je morem Pašmanskog kanala, u kojem su manji otočići: Sv. Katarina (sa svjetionikom) površine 60 000 m², Planac i Oštarije, ukupne površine 4 300 m².

Ostale geografsko klimatske karakteristike

Reljef i tlo

Promatrano područje izgrađeno je od gornjokrednih, tercijarnih i kvartarnih naslaga. **Gornja kreda** zastupljena je na uzvišenjima obalnog pojasa, sjeveroistočno od Vranskog bazena i jezera Vrana (vapnenci), te na ulazu u Crvenu luku, pored Draga i istočno od naselja Vrane (dolomiti). **Tercijarne slojeve** nalazimo na rubnom pojasu duž Vranskog bazena, najvećim dijelom jugozapadne obale jezera i sjeverno od Biograda na Moru (vapnenci). **Kvartarne naslage** rasprostranjene su na obali oko Biograda na Moru, Crvene Luke i u najvećem dijelu u Vranskom bazenu. Raspadanjem dolomita nastale su naslage pijeska i gline, koje su najvećim dijelom prekrivene crvenicom u obalnom pojasu između Sv. Filipa i Jakova i Biograda na Moru. Vranski bazen je pod aluvijalnim nanosima u kojima se izmjenjuju pijesak, šljunak, glina i mulj. To je najveća i najkvalitetnija agrarna površina unutar promatranog prostora.

Klimatske karakteristike– meterološki pokazatelji

Poznavanje karakteristika osnovnih klimatskih elemenata omogućuje korištenje prednosti klime i zaštitu od nepovoljnih obilježja u planiranju različitih ljudskih djelatnosti. Poznavanje podataka o insolaciji značajno je za turizam, jer se broj sati sijanja sunca često navodi kao pull faktor u turističkoj propagandi. Vezano za ekonomiju topline u tlu bitno je poznavanje u poljoprivredi kao djelatnosti, ali je i jedan od faktora koji će odrediti vegetacijski pokrov, a samim time i kulture koje će čovjek moći uzgajati u njihovom prirodnom ambijentu. Biljni pokrov jedan je od vrlo bitnih faktora pri ocjeni ljepote krajolika, a njegovo postojanje u direktnoj je ovisnosti o insolaciji.

U uvjetima narušene ekološke ravnoteže **energija Sunca** je jedan od obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljiv, a u vezi sa iskorištenošću energije, bitan je izvor dnevnog svjetla i topline, pa stoga trajanje insolacije štedi potrošnju ostalih oblika energije, ekološki manje prihvatljivih ili neprihvatljivih, kao izvore svjetlosti i topline.

Temperatura zraka, kao jedan od dominantnih klimatskih parametara, određuje, između ostalog, izbor građevinskog materijala, duljinu graditeljskog razdoblja tijekom godine, način gradnje objekata, trajanje izletničke i turističke sezone i naravno izbor kultura za uzgoj te prirodni vegetacijski pokrov koji daje značajan udjel vrednovanju krajolika.

Osim insolacije i temperature bitan faktor su i **padaline**. One će količinom i rasporedom utjecati na izbor kultura za uzgoj, a o njima će ovisiti prirodni vegetacijski pokrov, vodostaj nadzemnih i podzemnih tokova, a samim time i opskrba vodom.

Raspored padalina određuje raspored građevinskih i svih ostalih radova na otvorenom, ali i trajanje izletničke i turističke sezone.

Vjetar je specifičan faktor. Njegov utjecaj se jasno može diferencirati kao pozitivan i negativan, ograničavajući i poticajni. U prometu, ribarstvu, potrošnji energije za grijanje i šteti koju jači i olujni vjetrovi mogu izazvati na objektima i u poljoprivredi ima negativan predznak. Iako statistika ukazuje na rijetkost ovakvih pojava. Pozitivni predznak odnosi se na ulogu osvježivača u ljetnim mjesecima za etezijskih strujanja maestrals. Vjetrovitost primorskog kraja ima značajnu ulogu u sve zatupljenijem segmentu turističke ponude: jedrenju. Provjetrenost je značajna za smanjenje koncentracije ispušnih plinova nad gradovima u zimskim mjesecima posebno zbog grijanja, industrije i prometa. I konačno, vjetar spada u zasada dovoljno neistražene i neiskorištene obnovljive izvore energije, ekološki prihvatljive. Kao posljedica jačeg vjetra nastaju valovi koji utječu na razaranje obale, ali i pažljivo biranje lokacija za određene djelatnosti na obali kao što su industrijske, putničke, sportske i nautičke luke, solane, poljoprivredne površine zaklonjene od posolice. Podaci o klimi i vremenskim prilikama služe kao argumenti za svrstavanje područja Grada Biograda na Moru u klimatski vrlo ugodne prostore, kako za život ljudi tako i za biljni pokrov.

2.1.2 Prirodni resursi

Zone poljoprivredne proizvodnje

Poljoprivredne površine imaju dobru, južnu ekspoziciju i vrlo su povoljne za uzgoj ***maslina, vinove loze, voća te ranih i kasnih povrtnih i ostalih mediteranskih kultura***. Zemljišta su dosta plodna - crvenica i smeđa karbonatna tla, a moguća je i nesmetana mehanička obrada, jer je teren manje više ravan - blago nagnut prema moru.

Poljoprivrednu proizvodnju treba uklopiti u današnji opći trend adekvatnog vrednovanja i razvoja poljoprivredne djelatnosti. Pri tome akcent treba dati na proizvodnju povrća, osobito zimskog i ranog proljetnog, čime oskudijeva tržište u kontinentalnom dijelu zemlje. Potrebno je povećati proizvodnju cvijeća, proizvodnju i asortiman voća, osobito u ljetnim mjesecima, modernizirati i pravilno vrednovati proizvodnju maslina te poticati uzgoj vinove loze.

Planirane mjere su u skladu s današnjim procesom deagrarizacije koja je prisutna, ali se odvija u znatno blažem tempu nego na ostalom području Dalmacije. Ne smije se zaboraviti da je turizam važan činilac u životu i u budućem razvoju grada zbog čega bi što prije trebalo doći do potpune koordinacije između turističke i poljoprivredne djelatnosti, kakve primjere već susrećemo. Na području Grada Biograda na Moru od ukupne površine obradivo je 2.190 ha.

Tablica 1. Obradive površine (polja) na području Grada Biograda

Katastarska Općina (cijela ili dio)	Ukupna površina (ha)	Obradivo polje zvano (naziv, potez, bunari, zaseok)	Obradive površine (ha)
BIOGRAD (cijela)	3.698	Kumenat	30
		Gladuše, Poškaljine	100
		Primorje	30
		Vilišnice	15
		Mala Opatija	25
		Vela Opatija, Bučine, Košević	230
		Vransko polje	1.560
		Baštijunski brig (deponija)	200
		Ukupno	2.190

SVEUKUPNA POVRŠINA **3.698 ha**

UKUPNE OBRADIVE POVRŠINE **2.190 ha**

Šumske površine

Šumske površine ovog područja u klimatsko-geografskom pogledu karakterizira zimzelena šuma hrasta crnike (Orno quercetum ilicis H-ić). To je klimatogena fitocenoza, koja se javlja na crvenici (tera rossa i njenim degradiranim ostacima).

Dugovremenim djelovanjem čovjeka i njegove stoke došlo je do izmjene sastava i slike zimzelene vegetacije, tako da od crnikine šume ovdje nalazimo zimzelenu šikaru - **makiju**. Karakteristične vrste su: **crnika** (Quercus ilex), **lemprika** (Viburnum tinus), **zelenika** (phillyrea sp.), **planika** (Arbutus unedo), **vrijes pozemljuš** (Erica verticillata), **tršlja** (Pistacia lentiscus), **šmrika** (Juniperus oxycedrus).

Zanimljivo je da se u priličnom postotku nalazi na **grabić** (Carpinus orientalis) i **hrast medunac** (Quercus pubescens). Obje ove vrste izdaničkog porijekla na pojedinim mjestima tvore šumu. Crnika koju ovdje nalazimo je sjemenskog porijekla.

Na degradiranim mjestima susrećemo šmriku (Juniperus oxycedrus), primorsku sominu (Juniperus phoenicea), bušine (Cistus sp.), smilje (Helichrisum italicum), bjelušinu (Inula candida), kadulja (Salvia officinalis), vrisak (Saurea montana) i dr.

Na pojedinim mjestima degradacija je potpuna i tu susrećemo **gole kamenjare**, **krške pašnjake** s tipičnom pašnjačkom vegetacijom. Dosta velike površine zauzimaju juniperetumi, a rasprostranjeni su oko Kose i Opatijskih torova. Oni također predstavljaju visoki oblik degradacije - to su gole kamenjare, na kojima se tu i tamo javljaju gotovo isključivo šmrike (Juniperus oxycedrus).

Jedine prave i najdragocjenije šume ovog područja su podizane **borove šume**, rasprostranjene na nekoliko lokacija, od kojih je najatraktivnija ona koja se proteže oko uvale Soline. U njihovom sastavu prevladava **alepski bor** (Pinus halepensis), sa manjim učešćem **pinije** (Pinus pinea) i **čempresa** (Cupressus

sempervirens). U podstojnom dijelu ove šume nalazimo hrast crniku i grmolike vrste koje prate ovu šumu.

Tablica 2. Pregled šumskih površina:

državne šume					
naziv	omjer vrsta	%	površina	drvena masa	pros.starost
obraslo	medunac i crnika	70 : 30	800 ha	18 000 m ³	40 god.
obraslo	alepski bor, pinijski bor, primorski bor	80 : 10 : 10	450 ha	28 500 m ³	40 god.
neobraslo. proizvodno	-	-	50 ha	-	-
neploidno	-	-	-	-	-

Podaci o uređenosti šumskih površina u privatnom vlasništvu nisu bili dostupni.

Vodene površine i vodotokovi (Hidrološki resursi)

Hidrografske prilike su relativno povoljne zbog raznovrsnog geološko-petrografskog sastava stijena. Podzemne vode na kontaktima poluporoznih i propusnih stijena i nepropusnog fliša, mjestimice izbijaju na površinu u obliku izvora manjih kapaciteta. Površinskih tokova nema.

Na ovom području jedina veća vodena površina je **Vransko jezero** koje se prostire u dužini od 14 km uz obalu mora, od kojeg ga dijeli niski vapnenački greben. Dubina ove kriptodepresije doseže do 4,30 m ispod razine mora, a ima i dubljih oka do 9,6 m. Površina jezera iznosi od 29,8 do 30,1 km² zavisno od dotoka pritoka i razine mora. Dvadesetih godina ovog stoljeća prosječen je obalni greben kanalom Prosika dužine 840 m za odvodnju velikih voda iz jezera u more. Istim putem, za morske plime i malih vodostaja u jezeru, u jezero prodire morska voda i zaslanjuje ga.

Sjeverozapadno od jezera prostire se Vransko polje, ukupne površine 3100 ha. Radovi na melioracijskom uređenju polja započeti su još početkom stoljeća, a intenzivirani su pedesetih godina ovog stoljeća. Reguliran je vodotok Kotarka kao glavni odvodni kanal dužine 9,9 km s popratnim nasipima, te dva obodna kanala Vrbica i Borelovica dužine 7,41 km, te melioracijski kanal Novi Jablan dužine 6,85 km. Izgrađen je zaštitni nasip uz Vransko jezero, lateralni kanal Kakma –Vransko jezero s popratnim nasipom te mreža odvodnih kanala. Za dio površina predviđena je gravitacijska odvodnja, a za dio površina mehanička putem crpnih stanica.

2.1.3 Stanovništvo i ljudski resursi

Na promatranom prostoru Biograd na Moru jedino je naselje, i to gradskog tipa, koji će sukladno s tim i dalje razvijati mikroregionalne funkcije. Sam Grad Biograd na Moru je (uz Benkovac, Obrovac, Pag) oduvijek predstavljao mikroregionalni centar u okviru sjevernodalmatinske geografske regije koja prirodno

gravitira Zadru. Postojeće stambene zone Grada Biograda n/M imaju slijedeće karakteristike:

- Nedovoljna izgrađenost – neracionalno iskorišten prostor
- Mala gustoća stanovanja omogućava nove interpolacije stambenih i drugih sadržaja kompatibilnih stanovanju i razviju turizma
- Bespravna stambena izgradnja na obodima grada

Broj stanovnika i gustoća naseljenosti

Udio Biograda na Moru, kao jedinog gradskog središta i dosadašnjeg općinskog, tj. mikroregionalnog centra, s 5.569 stanovnika (prema popisu stanovništva iz 2011. god.), sve je izrazitiji. Opća gustoća naseljenosti na ovom području iznosi 150 stanovnika/km².

Tablica 3. Kretanje broja stanovnika od 1953. do 2011. godine

Naziv naselja	Godina popisa						
	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
Biograd na Moru	2.115	2.418	3.486	4.560	5.315	5.259	5.569

Izvor: M. Korenčić "Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971" i popis stanovništva 1981, 1991. (konačni rezultati) i 2001. DZS; Zagreb 2001. i 2011. DZS; Zagreb

Brz razvoj samog grada utjecao je i na njegov udio u ukupnom broju stanovnika bivše općine u cjelini, a samim tim i na jačanje njegovog utjecaja kao centra okolnog prostora. Nakon kontinuiranog rasta broja stanovnika, prvi put se 2001. godine bilježi neznatan pad broja stanovnika. Nakon čega ponovo do 2011. godine slijedi lagani rast broja stanovnika. U 38 godina, od 1953. do 1991. broj stanovnika se udvostručio. Danas stanovništvo grada Biograda na Moru čini 30% ukupnog broja bivše općine (Biograd na Moru, Sv. Filip i Jakov, Pakoštane, Tkon, Pašman).

Dobna i spolna struktura stanovništva Grada Biograda n/M

Od ukupnog broja stanovnika koji je 2010. god. prema podacima MUP-a iznosio 6.990 stanovnika, na muško stanovništvo otpadalo je 3.403 stanovnika (48,68%) dok je ženskog stanovništva bilo 3.587 (51,32%).

Tablica 4. Dobno-spolna struktura stanovnika

Godine starosti stanovnika – žene (31.08.2010., MUP RH)							
Ukupno	0-6	7-17	18-30	31-50	51-75	76 i više	
	3.587	229	414	597	966	1.129	252
Postotak u odnosu na ukupni broj:	6,38%	11,55%	16,65%	26,93%	31,47%	7,02%	

Godine starosti stanovnika – muškarci (31.08.2010., MUP RH)						
Ukupno	0-6	7-17	18-30	31-50	51-75	76 i više
3.403	232	380	566	985	1.060	180
Postotak u odnosu na ukupni broj:	6,81%	11,17%	16,63%	28,95%	31,15%	5,29%

Izvor: MUP 2010.

Nešto manji udio stanovnika u dobnoj skupini od 0 do 17 ukazuje na pad o kojem je već bilo riječi u analizi kretanja broja stanovnika. 4369 stanovnika ili 62,50% u skupini do 50. godina života ukazuje na vitalnost odnosno 2.621 stanovnik ili 37,50% od 50 do 75 godina daje pregled starije populacije.

Udio muškog stanovništva je manji, osim u dobnoj skupini od 31 do 50. što je uobičajeno za navedenu starosnu dob u razvijenim krajevima. Na vitalnost populacije ukazuje dominantan udio stanovnika svim dobnim i spolnim skupinama, od 15-te do 50-te godine.

Od ukupno 4.302 stanovnika starosti 15 i više godina (DZS; Popis 2001.god., op. podaci popisa stanovništva iz 2011. u vrijeme izrade Strategije nisu bili dostupni) bez škole ili sa nezavršenom školom je 15,92%., sa završenom osnovnom školom se bilježi 18,15%, srednje obrazovanje ima ukupno 54,41% dok višu i visoku školu ima 11,46% posto stanovnika grada Biograda n/M.

Tablica 5. Struktura stanovništva prema školskoj spremi i spolu

Razina obrazovanja stanovnika					
	Ukupno	Žene/ broj	Žene/ postotak	Muškarci/ broj	Muškarci/ postotak
Bez škole i nezavršena osnovna škola	687	469	68,27%	218	31,73%
Osnovna škola	781	470	60,18%	311	39,82%
SŠ za zanimanja do 3 g. i škola za KV i VKV radnike	1.294	425	32,84%	869	67,16%
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više god.	767	452	58,93%	315	41,07%
Gimnazija	280	177	63,21%	103	36,79%
Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	210	88	41,90%	122	58,10%
Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	283	120	42,40%	163	57,60%

Izvor: HZMO Središnja služba Zagreb, Odjel matične evidencije, stanje: 30. lipnja 2010.

Tablica 6. Radno aktivno stanovništvo – žene

Radno aktivno stanovništvo – žene						
Ukupno		15-29	30-39	40-49	50-59	60-64
	1.978	549	363	414	372	280
Bez škole i nezavršena osnovna škola		18	4	39	81	144
Osnovna škola		159	48	121	91	46
SŠ za zanimanja do 3 g. i škola za KV i VKV radnike		107	98	106	64	36
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više god.		132	149	68	67	25
Gimnazija		91	13	37	18	11
Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij		12	19	19	25	9
Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat		30	32	24	26	9

Prema popisu 2011. godine DZS bilježi 3.890. radno aktivnih stanovnika.

Tablica 7. Radno aktivno stanovništvo – muškarci

Radno aktivno stanovništvo – muškarci						
Ukupno		15-29	30-39	40-49	50-59	60-64
	1.912	577	337	387	342	269
Bez škole i nezavršena osnovna škola		14	3	16	37	70
Osnovna škola		136	41	53	39	23
SŠ za zanimanja do 3 g. i škola za KV i VKV radnike		201	152	203	171	103
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više god.		116	89	45	22	23
Gimnazija		76	4	12	2	4
Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij		8	16	25	33	25
Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat		26	32	33	38	21

2.1.4 Okoliš

Područje grada Biograda n/M dio je osjetljivog ekosustava u kome dominiraju turistička i poljoprivredna djelatnost. Ono predstavlja prirodni okoliš kao sustav šumskog i poljoprivrednog zemljišta.

Nepovoljne utjecaje na okoliš uzrokuju:

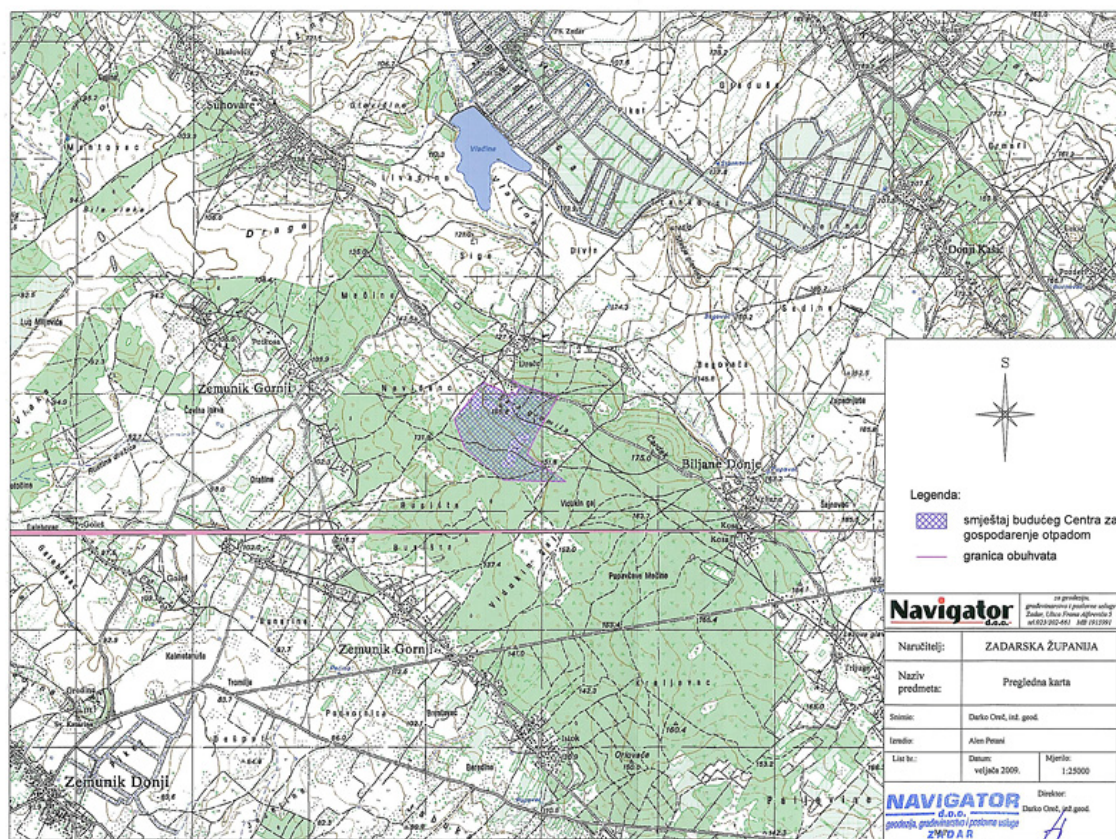
- septičke jame
- neriješen sustav za pročišćavanje otpadnih voda
- pojedine poljoprivredne površine (neadekvatna uporaba sredstava za zaštitu)
- objekti posebne namjene
- brojni manji onečišćivači (farme, servisi, divlja odlagališta, crne jame, izljevi fekalija, kotlovnice itd.)
- otpad koji se baca u more te na morskom dnu izaziva nepopravljive posljedice po životinjski i biljni svijet.

Procijenjena količina otpada koja se stvara na području grada Biograda n/M iznosi 3.720,5 kg/danu odnosno 1.358 t/godišnje. Sav nastali otpad se odvozi na odlagalište otpada Baštijunski brig. Navedeno odlagalište je prekapacitirano i ne zadovoljava ni minimalne uvjete potrebne za funkcioniranje normalnog odlagališta. Nalazi se u neposrednoj blizini Vranskog jezera, te kao takvo predstavlja vrlo veliku opasnost za onečišćenje jezera procjednim vodama odlagališta. Osim otpada grada Biograda na Baštijunski Brig se dovozi i otpad okolnih općina. Da bi se sanirali problemi u gospodarenju otpadom potrebno je identificirati „divlje“ deponije i sanirati ih te izgraditi «Centra za gospodarenje otpadom Zadarske županije».

Projekt izgradnje «**Centra za gospodarenje otpadom Zadarske županije**» na lokaciji Biljane Donje na području Grada Benkovca je prijavljen Ministarstvu zaštite okoliša i prirode za sufinanciranje iz strukturnih fondova EU.

Predviđena lokacija Centra za gospodarenje otpadom Zadarske županije nalazi se u Zadarskoj županiji, na području fizičko-geografske regije Ravnih kotara. Zauzima površinu od oko 49 ha (490.000 m²). Karakteristična točka zahvata ima koordinate: x = 4 887 500, y = 5 534 820. Područje Centra je nepravilnog oblika: najveća je duljine (pravcem SZ-JI) oko 1.000 m, a širine (pravcem JZ-SI) 700 m. Administrativno se lokacija nalazi u krajnjem jugozapadnom dijelu teritorija Grada Benkovca, nedaleko od granice s područjem Općine Zemunik Donji. Smještena je između naselja Zemunika Gornjeg, oko 2 km južno od lokacije, i Biljana Donjih, oko 2 km istočno od lokacije.

Slika 1. Predviđena lokacija Centra za gospodarenje otpadom Zadarske županije

Uspostavom «Centra za gospodarenje otpadom Zadarske županije», sukladno važećoj «Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske» (NN 130/2005) i «Planu gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj 2007.-2015.» (NN 85/07, 126/10 i 31/11), zbrinjavanje otpada podiže se na novu, kvalitativno višu razinu. Ona podrazumijeva racionalni odnos stanovništva i svih društvenih subjekata prema otpadu, i to u smislu poduzimanja napora za stvaranjem što manjih količina otpada, maksimalnog iskorištavanja otpada kao sekundarne sirovine u stvarnom i/ili energetskom smislu te odlaganja što je moguće manje količine otpada, koji treba biti pripremljen (obrađen) za odlaganje u građevine odgovarajućih tehničko-tehnoloških karakteristika (odlagališta).

Centri za gospodarenje otpadom (CGO) u županijama ili regijama na taj način postaju svojevrsna industrijska postrojenja namijenjena sigurnom čuvanju (skladištenju) i/ili obradi otpada u svrhu njegove ponovne upotrebe te odlaganju ostalih (neiskoristivih) količina otpada na siguran način za okoliš i zdravlje ljudi. Županijski ili regionalni centri za gospodarenje otpadom nalaze se na vrhu hijerarhijski ustrojene organizacijske strukture objekata u cjelovitom sustavu gospodarenja otpadom, u koje se otpad dovozi preko mreže prikupljališta i pretovarnih stanica s područja cijele županije. Istovremeno s uspostavom novog sustava gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj, saniraju se i zatvaraju sva dosadašnja, uglavnom neuređena ili nedovoljno uređena odlagališta. Na taj će se način višestruko smanjiti broj odlagališta u RH.

Planirani Centar za gospodarenje otpadom Zadarske županije svoju osnovnu zadaću temelji na navedenim načelima, a cilj mu je da služi organiziranom, gospodarski usmjerenom načinu zbrinjavanja otpada s područja Zadarske županije. Otpad će se na području Zadarske županije ubuduće prikupljati odvojeno po vrstama od primarnih proizvođača otpada (tzv. primarna selekcija otpada), i to od razine lokalnih sabirališta, uspostavljenih po naseljima ili skupinama naselja, preko nekoliko većih pretovarnih stanica do CGO Zadarske županije, odnosno do središnjeg objekta za zbrinjavanje otpada u Zadarskoj županiji.

U Zadarskoj županiji planira se uspostava četiri pretovarne stanice iz kojih će se – nakon pretovara iz manjih kontejnerskih vozila u veća – otpad dovoziti u CGO. U CGO će se provoditi završno sortiranje i obrada prispjelog otpada te izdvajati sekundarne sirovine i odlagati neiskoristive, ostatne frakcije otpada.

U CGO Zadarske županije će se prikupljati sav otpad, koji je nastao na području Zadarske županije – komunalni, neopasni proizvodni i građevni.

Na temelju prepoznatih mogućih utjecaja na okoliš, koncept uspostave i rada Centra za gospodarenje otpadom Zadarske županije zasniva se na striktnom pridržavanju svih, važećim propisima utvrđenih mjera zaštite okoliša i prihvaćenog programa praćenja stanja (monitoringa) okoliša, a sve u svrhu osiguranja visoke razine zaštite okoliša i zdravlja ljudi. U tom smislu, CGO Zadarske županije će biti opremljen svim potrebnim sustavima zaštite okoliša, svojih zaposlenika i okolnog rezidentnog stanovništva. Redovno će se nadzirati sve sastavnice okoliša, odnosno emisije (ispusti) iz CGO Zadarske županije, koji bi mogli ugroziti kakvoću zraka, tla te površinskih i podzemnih voda.

Planirano je da CGO Zadarske županije tvore sljedeće funkcionalne cjeline (objekti, građevine, površine):

- upravna zgrada s parkiralištem (oko 1,3 ha):
- reciklažno dvorište otvorenog tipa (oko 2,5 ha):
- transportni centar s garažama, radionicama i prostorijama za radnike (oko 1,53 ha):
- objekt za mehaničko-biološku obradu (MBO) otpada (oko 4,34 ha)
- odlagalište za neopasni otpad (oko 12,0 ha)
- pogon za sortiranje otpada i natkriveno skladište za demontažu glomaznog otpada (oko 2,5 ha)
- područje za obradu oborinskih voda, procjeda i odlagališnog plina (oko 0,9 ha)
- prostor za recikliranje i obradu građevnog otpada (oko 1,9 ha)
- odlagalište za inertni otpad (oko 8,3 ha)
- ulazno-izlazna zona s dvostrukom vagom, čuvarskom kućicom i platom za pranje kotača (oko 0,2 ha):
- zelene površine, infrastrukture i prometnice unutar ŽCGO.

Pored navedenih integralnih elemenata, lokacija CGO uključit će i pristupne ceste, interne prometnice za kamione, interne prometnice za kompaktore i vučna vozila s gusjenicama, površinu za parkiranje vozila i sl.; crpku za gorivo i rezervoar te površinu za skladištenje zemlje (glina, humus, dnevno prekrivanje otpada i slično).

Izgradnja CGO provest će se u skladu s relevantnom zakonskom regulativom Republike Hrvatske, „Nacionalnom strategijom zaštite okoliša“, „Nacionalnim planom djelovanja za okoliš“, „Strategijom gospodarenja otpadom RH“ (Narodne novine 130/05), „Planom gospodarenja otpadom u RH 2007-2015. g.“ (Narodne novine 85/07), kao i najnovijim svjetskim spoznajama o unapređenju okoliša i preporukama EU, pri čemu će se poštivati mjere zaštite okoliša utvrđene odgovarajućom Studijom o utjecaju na okoliš, ali bez namjere da se restriktivno djeluje na ukupnu djelatnost stanovništva.

Nadalje, onečišćenje vode zraka i tla nije ograničavajući faktor razvoja iako postoje značajni problemi sa uništavanjem morskog dna i priobalnog pojasa. Također se može govoriti i o onečišćenjima nastalim zbog uporabe pesticida i umjetnih gnojiva.

2.1.5 Prostorno uređenje

Prostorni plan je temeljni okvir za konkretni planski obuhvat koji određuje sve bitne pretpostavke dugoročnog razvojnog procesa složene prostorne cjeline. Prostornim planom županije Grad Biograd n/M smješten je u Zadarsku urbanu regiju koja zahvaća uži priobalni prostor od Paga do Biograda n/M, uključujući i otoke Ugljan i Pašman. Administrativne granice Grada zatvaraju područje sastavljeno iz različitih prostornih i urbanih cjelina:

- obalni pojas
- grad Biograd n/M
- zaobalje
- otoci

Navedene cjeline oblikuju osnovnu mrežu prostorne strukture, te definiraju osnovnu organizaciju prostora.

- Obalni pojas je urbani teritorij koji sažima niz entiteta: od povijesne urbane jezgre, obalnih fragmenata suvremenog grada, hotelskih kompleksa, do prirodnih fenomena uvala i rtova. U konfiguraciji urbanog i prirodnog svaki entitet ima svoja posebna obilježja te se može razmatrati i tretirati zasebno.
- Centralna jezgra grada smještena je na poluotoku u orijentaciji sjeveroistok-jugozapad. Po smještaju stare jezgre Biograd je sličan liburnsko-rimskim gradovima kao što su Zadar i Rab. Poluotok kao povijesna jezgra ima posebnu ulogu u razvoju turizma.
- Zaobalje je rubni pojas Ravnih kotara, u uskoj gospodarskoj sprezi s gradom
- Otoci su autohtone prirodne cjeline nedovoljno valorizirane

Ove prostorne cjeline prostornim uređenjem su namijenjene za:

a) **Građevinsko područje koje podrazumijeva slijedeće prostorne zone**

- građevinsko područje stambenog naselja

Osnovni vid stanovanja u Biogradu n/M je individualna stambena izgradnja. Prostornim planom se otvara mogućnost za dugoročnu organiziranu stanogradnju na novim principima i izgradnji za tržište.

- zone turističko-ugostiteljske namjene

Planom su predviđeni slijedeći tipovi turističke ponude u sklopu prostora Grada: hoteli, turistička naselja, autokampovi, zabavni centar, golf tereni, akva-parkovi, akvarijumi, seoski turizam i dr.

- zone proizvodne namjene

Ova zona podrazumijeva građevinsko područje određeno za gradnju i uređenje industrijskih, proizvodnih i prerađivačkih pogona, zanatskih i servisnih djelatnosti, skladišnih prostora, te ostalih sličnih djelatnosti.

- zone poslovne namjene

Plan je razvijati građevinska područja uz naselja koja su namijenjena za pretežito trgovačke i komunalno servisne namjene.

- zone sportsko-rekreacijske namjene

Ove zone su namijenjene za sport i rekreaciju stanovništva.

- izdvojeni vjerski objekt s grobljem

- površne infrastrukturnih sustava

b) **Površine koje su van građevinskog područja**

- *Poljoprivredno tlo* isključivo osnovne namjene je prostor obradivog poljoprivrednog tla. Vrijedni poljoprivredni potencijali su Gladuše i Poškaljine te dio Vranskog bazena.

- *Šume* namjene za podizanje dugogodišnjih nasada i vrijedne šumske površine koje je potrebno štititi i održavati. Najveće i najznačajnije šumske površine su: ispod Grande, iza Solina, Gaj, te Sedma četa.

- *Zaštitno zelenilo* je pojas uz istočnu administrativnu granicu grada od Crvene luke do Koševića.

- *Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište* je prostor autohtonog pejzažna, čije se konfiguracije pojavljuju kao pašnjaci, livade i goleti.

- *Zone prirodne obale* su prostorna cjelina unutar koje je zabranjena bilo kakva aktivnost u smislu preoblikovanja ili prenamjene postojećeg prirodnog fenomena.

Prostorno uređenje ukupnog prostora, te namjena i korištenje prostora grada Biograda definirani su Prostornim planom uređenja Grada Biograda na Moru, dok je unutarnje prostorno uređenje definirano Urbanističkim planovima uređenja i Detaljnim planovima uređenja Grada.

2.1.6 Osnovni razvojni problemi vezani za stanovništvo i okoliš

2.1.6.1. Osnovni problemi i potrebe u vezi sa stanovništvom i radnom snagom

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuirani proces starenja stanovništva – niska stopa nataliteta - Porast broja stanovništva uglavnom se temelji na migracijskim kretanjima - Visok udio uzdržavanog stanovništva - Nezadovoljavajuća obrazovna struktura - Nedovoljna uključenost gospodarskih subjekata i poslodavaca u postojeće programe obrazovanja radne snage te stipendiranje deficitarnih zanimanja - Nedovoljna uključenost poslodavaca u planiranje potreba radne snage - Veća stopa nezaposlenosti žena u odnosu na muškarce - Izražena potreba sezonske radne snage koja ne odgovara zahtjevima turističke djelatnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Poticati rast životnog standarda stanovništva s ciljem poticanja porasta nataliteta - Povećanje stupnja obrazovanja stanovništva – otvaranje visokih škola - Povećanje broja stanovnika utemeljeno na prirodnom prirastu, a manje na migracijskim kretanjima - Povećanje udjela aktivnog stanovništva i radno sposobnog stanovništva sa znanjem koje čini temelj razvoja Grada - Zadržati i privući mlade, obrazovane ljude specifičnim mjerama socijalne, gospodarske i stambene politike

2.1.6.2. Problemi i potrebe povezane sa zaštitom okoliša

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovršena i neodgovarajuća kanalizacijska mreža - Neuređeno odlagalište otpada koje je potrebno sanirati - Divlji deponiji krutog otpada - Degradacija tla uzrokovana neekološkom poljoprivrednom proizvodnjom - Ne postoji cjelovita informacija o prijetnjama i stanju vode, mora i zraka - Nedostatak sustava i opreme za saniranje onečišćenja mora - Razvoj turizma dovodi u opasnost priobalje (plaže, stijene) - Nedostatak svijesti o problemima otpada - Nepostojanje kulture, prakse i infrastrukture odvojenog prikupljanja otpada - Nije uspostavljen sustav praćenja buke 	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja učinkovitog kanalizacijskog sustava - Osiguranje prihvata zauljenih voda i istrošenog ulja - Ugradnja uređaja za priхват i obradu sanitarnih voda s brodica u lukama - Uređenje i sanacija odlagališta otpada - Čišćenje divljih odlagališta i uvođenje mjera za sprečavanje njihovog ponovnog nastajanja - Sustavni pristup mjerenju onečišćenja - Osvješčivanje stanovništva o važnosti prevencije onečišćenja i zaštite okoliša - Poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje - Poticati uvođenje čistih tehnologija - Plinifikacija područja - Sustavno korištenje obnovljivih izvora energije (fotonaponske elektrane, solarni kolektori, dizalice topline...)

2.2 KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

2.2.1 Vodoopskrba i kanalizacijski sustav

Vodoopskrba

Vodoopskrba Grada Biograda n/M riješena je u sklopu vodoopskrbnog sustava „Grupni vodovod Biograd na Moru“ koji se proteže na prostoru površine oko 230 km². Opskrba vodom potrošača iz ovog sustava vrši se uglavnom iz lokalnih izvorišta pitke vode „Biba“, „Kakma“, „Turanjsko jezero“ i povremeno „Begovača“. Veliki problem u vodoopskrbi pojavljuje se u ljetnim mjesecima, a razlog tome je nepovoljan sezonski karakter oborina, kada je izdašnost lokalnih izvorišta najmanja a potreba za vodom najviša. Osim problema u izdašnosti izvorišta, veliki problem je i to što ova infrastruktura ne prati ostali razvoj Grada i Općina na distribucijskom području Komunalca d.o.o. Biograd na Moru.

Vodoopskrbni sustav Komunalca d.o.o. Biograda na Moru pokriva distribucijsko područje Grada Biograda na Moru, Općina Sv. Filip i Jakov, Općina Pakoštane, Općina Pašman i Općina Tkon.

Vodoopskrbni sustav Biograda, tj. distribucijsko područje Komunalca d.o.o. iz Biograda na Moru osim za korištenje voda izvorišta na svom području (Kakma, Turanjsko Jezero, Biba i Begovača) formiran je na način da može prihvatiti i vodu susjednih vodoopskrbnih sustava na tri mjesta.

Izvorište Kakma u nadležnosti je Komunalca d.o.o., Biograd na Moru, a voda se sa tog izvorišta crpi u pravcu Grada Biograda na Moru i ostalih općina i u pravcu Grada Benkovca. Izvorište se nalazi na sjeverozapadnom dijelu Vranskog polja, minimalnog kapaciteta 60 l/s (2012 godina - ekstremna suša). Zahvaćene su vode Selakovo vrela koje se odvojenim tlačnim cjevovodima ACC DN 450 i ACC DN 300 dopremaju do centralnog vodospremnika „Straža“, zapremine 4 000 m³ na koti dna 71,0 m.n.m., nalazi se u Svetom Filip i Jakovu. Do sada procijenjeni minimalni kapacitet toga izvorišta je oko 110 l/s. Za smjer Biograd na Moru ugrađene su 3 crpke, jedna većeg kapaciteta (110 l/s) i dvije manje (70 l/s i 55 l/s). Hidrološki zadnje godine su puno slabije nego prije pa i procijenjena izdašnost izvorišta znatno je različita od prvotno procijenjene vrijednosti. Izgradnja vodovoda sa Kakme započeta je 1969. godine.

Izvorište „Turanjsko jezero“ kaptirano je i uključeno u vodoopskrbni sustav, minimalnog kapaciteta 32 l/s, te se voda priključnim cjevovodom na tlačni cjevovod Kakma - Straža AC DN 300 doprema do vodospreme „Straža“. Vodom iz centralnog vodospremnika Biogradskog sustava "Straža" gravitacijski se opskrbljuje općina Sv. Filip i Jakov i Grad Biograd, te transportira cjevovodom profila 600, 400 i 300 mm na istočni dio sustava prema vodospremniku "Kostelj" volumena 2000 m³ na koti dna 45 m.n.m. i dalje preko crpne stanice "Drage" do vodospremnika "Čelinka" volumena 500 m³ na koti dna 66 m.n.m.

Izvorište «Biba», koje se nalazi u sjeveroistočnom dijelu Vranskog polja na koti oko 40 m.n.m., minimalnog je kapaciteta 15,0 l/s. Izvorište je stalno, a zahvat se sastoji od kaptaže i klorinatorske postaje. Voda iz kaptaže otječe gravitacijskim cjevovodom ACC DN 300 mm do precrpne stanice „Crkvine“ koja vodu diže do vodospreme «Kostelj» i precrpnice „Drage“ koja vodu diže do vodospreme „Čelinka“. U kaptaži izvorišta montirane su dvije pumpe koje vodu dižu do privremenog vodospremnika (gusterne) zapremine 36 m³ iz koje se gravitacijskim cjevovodom snabdijeva naselje Vrana. Izvorište se koristi od tridesetih godina prošlog stoljeća, a prvi gravitacijski cjevovod LŽ DN 175 rekonstruiran je šezdesetih godina prošlog stoljeća i montirane su cijevi AC DN 300. Voda je ovim cjevovodom punila vodospremnike „Pakoštane“ zapremine 100 m³ i „Biograd“ zapremine 400 m³ koji se već dugo ne koriste u vodoopskrbnom sustavu.

Izvorište „Begovača“ nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Vranskog jezera. Kaptirano je u tijeku Domovinskog rata (1994. godine), minimalnog kapaciteta 12 l/s i spojeno je na vodoopskrbni sustav Voda iz crpilišta "Biba". Crpilišta „Biba i Begovača“ uključuju se preko zajedničkog cjevovoda profila 300 mm i crpne stanice "Crkvine" direktno u vodoopskrbu općine Pakoštane vodospremnik „Kostelj“.

Izvorište „Kutijin stan“ nalazi se na južnoj strani Vranskog polja s minimalnim kapacitetom 20 l/s koristi se za natapanje polja, a zadnjih godina ne koristi se za vodoopskrbu.

Centralni vodospremnik "Straža" moguće je puniti još iz pravca Šibensko-kninske županije spojnim cjevovodom Šibenik - Zadar koji se proteže od vodospremnika "Lozovac" preko vodospremnika "Most" u Šibensko-kninskoj županiji do vodospremnika "Straža" cjevovodima profila 700 i 600 mm. Dio ovoga cjevovoda koji prolazi Biogradskim sustavom za sada nije u funkciji, a prije korištenja (ponekad u ljetnim mjesecima), potrebno ga je prvo pripremiti (dezinfekcija i ispiranje). Problemi u korištenju ovoga pravca jesu potreba za povećanjem zahvaćanja vode na rijeci Krki u nacionalnom parku što je na žalost još uvijek nepremostiv problem, ali i potreba za političkim dogovorom oko cijene vode što se također pokazuje kao problem.

Sa zapadne strane, također preko spojnog cjevovoda Šibenik - Zadar, moguća je doprema vode iz Zadarskog vodoopskrbnog sustava, što se zadnjih godina redovito i koristi a pogotovo u ljetnom razdoblju. Voda se do vodospremnika "Straža" transportira preko crpne stanice "Krmčina" profilom 500 mm do centralnog vodospremnika „Straža“ u Svetom Filip i Jakovu. Crpna stanica "Krmčina" zamišljena je kao ključni objekt povezivanja Zadarskog i Šibenskog vodoopskrbnog sustava sa mogućnošću isporuke znatnih količina vode u oba smjera. Ovo je pogotovo bilo aktualno za vrijeme rata kada su zahvati na rijeci Zrmanji bili pod okupacijom, pa se i izgradio spojni cjevovod, a crpna stanica počela graditi. Ona međutim nije završena kako je početno zamišljena, a sada se koristi po potrebi u minimalnoj količini tijekom zimskog perioda radi osiguranja protočnosti u cjevovodu, pa sve do količine od cca 100 l/s i više, ovisno o potrebama u sušnim mjesecima.

Od vodospremnika "Straža" preko glavnih cjevovoda vodovodne mreže naselja S. Filip i Jakov voda se transportira prema otoku Pašman najprije podmorskim cjevovodom profila 170 mm, pa preko otočića Babac profilom 350 mm, zatim opet podmorskim cjevovodom profila 200 mm, te na kraju do naselja Pašman profilom 400 mm. Duž otoka je izgrađen magistralni cjevovod istočno profila 250 i 200 mm za

vodoopskrbu općine Tkon, te zapadno profila 300 mm - sve do kraja otoka gdje se na mostu Ždrelac spaja sa Zadarskim vodoopskrbnim sustavom.

Ovaj cjevovod je trebao služiti kao transportni i za otok Ugljan, no spajajući lokalne vodovodne mreže direktno na ovaj cjevovod bez izgradnje i jednog vodospremnika, znatno je smanjena njegova transportna moć, te on sada služi kao opskrbi. Iz njega se opskrbljivala i Općina Kukljica na otoku Ugljanu, no zbog izgradnje cjevovoda sa Zadarske strane voda se više ne isporučuje Općini Kukljica.

Iz centralnog vodospremnika „Straža“ moguće je puniti i vodospremnik „Kostelj“ u Pakošanima i vodospremnik „Čelinka“ u Dragama.

Iz vodospremnika „Kostelj“ koji se nalazi na istoimenom brdu sa zapadne strane mjesta Pakošane vodom se snabdijeva za sada samo mjesto Pakošane, a u budućnosti osim Pakošana snabdijevati će se golf igralište i industrijska zona Pakošana.

Iz vodospremnika „Čelinka“ koji se nalazi sjeverozapadno od mjesta Drage na brdu zvanom Čelinka vodom se snabdijevaju mjesto Drage i Otok Vrgada.

Izvorišta na ovom području međusobno su povezana u jednu cjelinu, a mogu funkcionirati i kao zasebne cjeline.

Zbog spoznaje da cjelokupni prostor bivše općine Biograd, a i šire, više ne smije ovisiti o jednom izvorištu vode i jednom smjeru dobave i distribucije, te u cilju dugoročnog rješavanja vodoopskrbe s bitno većom razinom svoje strateške sigurnosti, stvorena je mogućnost dopreme vode iz Zadra i Šibenika na ove prostore. Kako do sada nije bilo političke volje da riješi sigurnost vodoopskrbe ovoga područja nužno je napraviti određene političke korake u tom smjeru.

Vodoopskrbne sustave treba izgraditi sa svim pratećim vodnim građevinama te primjenom kriterija racionalnog korištenja postojećih sustava vodoopskrbe, što podrazumijeva rješenje distribucije u okviru minimuma dopuštenih gubitaka vode, svođenje potrošnje vode na stvarne potrebe komunalnog standarda.

Da bi se stvorila mogućnost racionalnog korištenja voda na ovom području, uz minimalne gubitke nužno je izgraditi ranije planirane vodne građevine i izvršiti rekonstrukciju distributivnih i tlačnih cjevovoda koji su izgrađeni od ACC cijevi i drugih raznih materijala koji su dotrajali pa se javljaju znatni gubici u vodovodnoj mreži. Na razini Grada i Općina potrebno je uskladiti razvojne planove kako vodoopskrba ne bi zaostajala za ostalim razvojem Grada i Općina te stvarala kočnicu u razvoju istih.

Prema navedenom opisu postojećeg stanja vidljivo je da se vodoopskrba područja Grada Biograda na Moru vrši preko zajedničkog sustava „Grupni vodovod Biograda na Moru“ kojim upravlja Komunlac d.o.o., Biograd na Moru, koji koristi i distribuira vode uglavnom sa lokalnih izvorišta, a u nedostatku vode na lokalnim izvorištima iz vodoopskrbnog sustava vodovoda Zadar, tj. sa rijeke Zrmanje. Zbog nemogućnosti dogovora sa Vodovodom Šibenik voda se iz tog sustava ne koristi.

Odvodnja

Na području Grada Biograda na Moru postojalo je nekoliko zasebnih sustava odvodnje koji su funkcionirali kao privremeni ispusti. Prema ranije usvojenoj koncepciji kanalizacijskog sustava odvodnja otpadnih i fekalnih voda predviđena je zajedničkim sustavom, zajedničkim uređajem za pročišćavanje i zajedničkim podmorskim ispustom.

Sukladno planiranom a kroz projekt Jadran izgrađene su sve planirane vodne građevine (tlačni cjevovodi, FCS, gravitacijski cjevovodi, zajednički uređaj za pročišćavanje voda i podmorski ispust) što sačinjava I Fazu izgradnje kanalizacijskog sustava ovoga prostora. Sve otpadne vode Grada Biograda na Moru koje su spojene na kanalizacijski sustav dovode se do središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda „Biogradske rivijere“. Osim crpne stanice „Jaz“ kojoj je okrenut smjer tečenja vode prema UPOV-u izgrađene su i fekalne crpne stanice „Hoteli“, „Bošana“ i „Kumenat“. Postojeći ispusti u more koji su funkcionirali kao zasebne cjeline ukinuti su, a otpadne vode tlačnim i gravitacijskim cjevovodima dovode se do središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Sakupljanje oborinskih voda ovim sustavom nije planirano zbog usvojenosti razdjelnog sustava odvodnje.

Ovim sustavom obuhvaćena je odvodnja otpadnih voda svih hotela na području Grada Biograda na Moru uključujući i turističko naselje Crvena luka, a u tijeku je izgradnja sekundarne mreže pojedinih naselja (Meterize Rust, istočni dio grada, zapadni dio grada) kako bi se što veći broj individualnih objekata spojio na kanalizacijski sustav.

UPOV Kumenat pušten je u rad 2010. godine, a voda se nakon mehaničkog pročišćavanja podmorskim cjevovodom koji se sastoji od kopnene i morske dionice, ispušta u more na dubini 29 m gdje se postiže potpuna razgradnja otpadne vode.

2.2.2 Zbrinjavanje otpada

Tablica 9. Gospodarenje otpadom

GOSPODARENJE OTPADOM			
Naselja (dodajte redova koliko je potrebno)	Naselje je u sustavu organiziranog gospodarenja	Reciklažno dvorište (da/ne, ako da – koliko)	Broj divljih odlagališta s procijenjenim količinama otpada
Grad Biograd na Moru	1	Ne	2

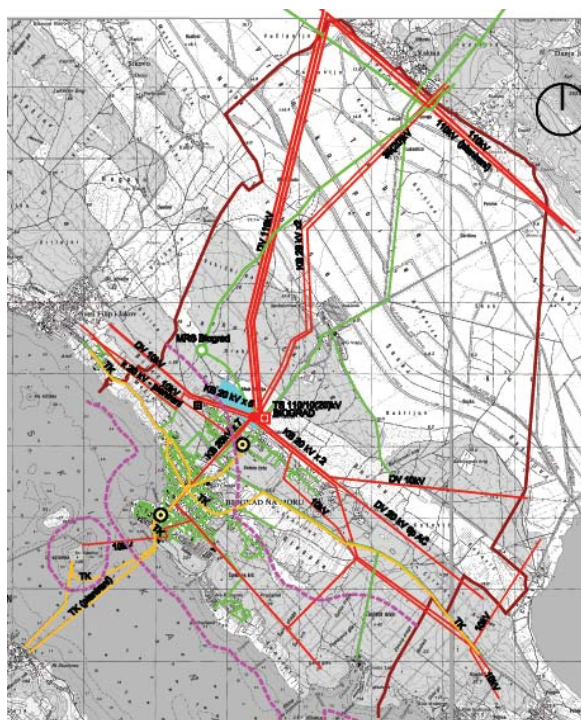
JLS ima odlagalište komunalnog otpada:	DA	NE
JLS ima odlagalište građevinskog otpada:	DA	NE

JLS ima odlagalište organskog otpada/ kompostanu:	DA	NE
JLS ima odlagalište opasnog otpada:	Nema proizvodnje opasnog otpada	
Status odlagališta komunalnog otpada /razina dokumentacije koju posjeduje:	Lokacijska i građevinska dozvola	
Koje poduzeće se brine za odlagalište i prikupljanje otpada u JLS:	Komunalno poduzeće Bošana d.o.o.	

Tablica 10. Komunalna poduzeća

Ime komunalnog poduzeća	Broj zaposlenih	Djelatnosti
Bošana d.o.o.	53	96.09 Ostale osobne uslužne djelatnosti, d. n. (NKD 2007)
Komunalac d.o.o.	55	Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom

2.2.3 Energetika i telekomunikacije

Slika 2. Elektroenergetska i TK mreža

Dalekovodi i transformatorske stanice

Područje Biograda napaja se iz TS 110/10 (20) kV "Biograd", a locirana je u sklopu TS 110/35 kV "Biograd".

Na području Grada Biograda n/M postoje slijedeći elektroenergetski objekti:

- TS 110/10(20) kV "Biograd" 2 x 20 MVA
- 110 kV dalekovodi
- TS 110/35 kV "Biograd" - TS 35/10kV "Bilice"
- TS 110/35 kV "Biograd" - TS 110/35 kV "Zadar"
- 35 kV dalekovod
- TS 110/35 kV "Biograd" - TS 35/10 kV "Benkovac"
- TS 110/35 kV "Biograd" - TS 110/35 kV "Zadar"
- veći broj TS 10/0,4 kV s pripadajućim priključnim dalekovodima

Vršno opterećenje TS 110/10(20) kV iznosi približno 50% maksimalne moguće snage transformacije (2 x 20 MVA).

Telekomunikacije

U Gradu Biogradu na Moru u funkciji su dvije lokalne SPC komutacije (telefonske centrale) tipa RSS i jedna u užem centru u zgradi u kojoj se nalazi i poštanski ured, i druga, iznad Jadranske ceste na području Kosa – Torovi. Te komutacije udovoljavaju suvremenim telekomunikacijskim zahtjevima i po potrebi, imaju mogućnost lakog proširenja.

Navedene dvije komutacije su povezane na nadređene komutacije u Zadru, digitalnim sustavima prijenosa po svjetlovodnom kabelu, što je omogućio magistralni svjetlovodni kabel "Jadranko" koji je uveden u VF postaju Biograd.

Područjem Grada Biograda na Moru prolaze dva magistralna kabela: magistralni svjetlovodni kabel "Jadranko" i stariji magistralni koaksijalni kabel "Central". Trasa oba magistralna kabela je ista, uz izuzeće dijela trase na potezu od Ortopedske bolnice do glavne TK kanalizacije koja ide prometnicom, koja centar Biograda na Moru povezuje s Jadranskom turističkom cestom, što je vidljivo na priloženoj karti. Zbog naglog razvoja tehnologije i naraslih potreba, magistralni koaksijalni kabel "Central" je izvršio svoju funkciju, koju je u znatno većem obimu preuzeo magistralni svjetlovodni kabel "Jadranko".

Pored magistralnih TK kabela "Jadranko" i "Central", postoje i dva lokalna TK kabela, jedan svjetlovodni koji povezuje lokacije dviju telefonskih centrala u Biogradu i drugi koji povezuje državni i otočni prsten radi uvezivanja digitalnog sustava. Kabel s klasičnim simetričnim karikama koji podmorski povezuje Biograd sa Tkonom uz usputni izlaz na otočić Sv. Katarinu izgubio je svoju funkciju i može se koristiti za eventualne potrebe za telefonskim priključcima na sv. Katarini.

2.2.4 Prometna infrastruktura

Cestovni promet

Prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne, županijske i lokalne ceste (NN. 25/98) područjem Grada Biograda na Moru prolaze sljedeće javne ceste koje imaju karakter **državne ceste**:

- dio državne ceste **D 8** (Jadranska turistička cesta - JTC) koja međusobno povezuje gradove: Rijeka, Zadar, Split i Dubrovnik i duž ovog područja prolazi u smjeru sjeverozapad-jugoistok,
- dio državne ceste **D 503** koja prolazi središnjim dijelom ovog područja u smjeru jug- sjever prema gradu Benkovcu.

Najznačajnije prometnice za prometno povezivanje samog Grada Biograda na Moru s ostalim dijelovima Zadarske županije, odnosno Republike Hrvatske, su državne ceste **D 8** i **D 503**. Državna cesta **D 8** prolazi sjevernim rubom grada i duž ovog područja ima relativno povoljne tehničke elemente. Tijekom 1996. godine ova državna cesta je rekonstruirana, zamjenom kolničke konstrukcije i izvršeno djelomično poboljšanje tehničkih elemenata trase. Državna cesta **D 503** ulazi iz smjera Benkovca u samo središte grada do trajektnog pristaništa, te obuhvaća *Ulicu kralja Petra svačića, Dr. Franje Tuđmana i Zagrebačku ul.* Promet na ovim prometnicama, naročito na **D 8 (Jadranska turistička cesta)**, je intenzivan i raznovrstan, jer se preko njih odvija tranzitni međuregionalni, regionalni i lokalni promet. Spoj ovih dviju državnih cesta izveden je kao *raskrižje s petljom u dvije razine*, čime su izbjegnute konfliktne situacije.

Veći dio ostalih javnih cesta koje imaju karakter županijskih i lokalnih cesta na području Grada Biograda na Moru, minimalnih su profila i nepovoljnih tehničkih elemenata. Postojeća kolnička konstrukcija je dotrajala, a uglavnom nisu izgrađeni ni nogostupi duž istih.

Županijske ceste na području Grada Biograda na Moru imaju sljedeće javne ceste:

- **ŽC 6063** - Ulica Crvena luka (na pravcu D 8 - turističko naselje "Crvena luka").

Karakter **lokalne ceste** na području Grada Biograda na Moru imaju:

- **LC 63139** - Put Primorja, Zadarska ulica
- **LC 63161** - Put Solina
- **LC 63162** - Hvarska ulica (dio do križanja s Vukovarskom), Vukovarska, Zagrebačka i Osječka ulica
- **LC 63175** - Jadranska ulica
- **LC 63176** - Splitska ulica (od Ulice dr. Franje Tuđmana do križanja s Ulicom Augusta Šenoe), Ulica Augusta Šenoe, Put Kumenta (do križanja s Kalničkom ulicom), Put Pakošтана
- **LC 63180** - Iznad Industrijske zone, Put Vilišnice, Put Groblja, Benkovačka ulica, ul. rijeka Jadro i Savska ulica

Na području Grada nalazi se cca 260 **Nerazvrstanih cesta** od kojih je većina uglavnom neadekvatne širine i bez nogostupa, a dijelom čak i bez suvremenog kolničkog zastora, pa nisu pogodne za kvalitetno i sigurno odvijanje prometa. Uzrok tome je uglavnom *postojeća stambena izgradnja i neriješeni vlasnički odnosi* na terenu.

Grad Biograd na Moru povezan je preko autobusnog kolodvora koji se nalazi u samom središtu grada, redovitim međugradskim i lokalnim autobusnim linijama s okolnim naseljima Zadarske županije, kao i sa svim većim gradovima države.

Željeznički promet

Biograd na Moru nema direktno priključenje na željeznički sustav, već se željeznički promet odvija preko kolodvora Zadar ili Benkovac.

Pomorski promet

Prema "Naredbi o razvrstavanju luka otvorenih za javni promet", putnička luka Biograd na Moru spada u grupu *luka županijskog značaja*. Najintenzivniji promet je na direktnoj liniji prema otoku Pašmanu (Tkon), na kojoj trajekt prometuje 10 puta dnevno prema službenom redu vožnje. U ljetnom razdoblju povećava se broj linija prema stvarnim potrebama putnika. Iz putničke luke Biograd na Moru održavaju se brodske i trajektne veze s otokom Vrgadom i to 2 puta dnevno u zimskom razdoblju i 2-4 puta dnevno za vrijeme ljeta.

Za pomorski promet omogućen je privez turističkih brodova, jahti i jedrilica u dvije marine na području Grada, Marina Biograd n/M te pristajanje brodova u javnom pomorskom prometu u postojećim i športskim lučicama i privezu u turističkoj zoni.

Zračne luke

Zračna povezanost vrši se preko *zračne luke "Zadar" u Zemuniku* koja je udaljena 20 km od Biograda na Moru.

Na području Grada izgrađen je **heliodrom** koji se koristi najčešće za hitne slučajeve.

2.2.5 Osnovni razvojni problemi vezani za infrastrukturu

2.2.5.1. **Problemi i potrebe povezani s komunalnom infrastrukturom**

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljan kapacitet i izgrađenost vodovodne mreže - Nedovoljna izgrađenost sustava odvodnje otpadnih voda - Nedovoljna infrastrukturna izgrađenost poduzetničkih zona - Još uvijek nepostojanje lokalnog plinovoda - Nedovoljno korištenje obnovljivih izvora 	<ul style="list-style-type: none"> - Stvaranje uvjeta za izgradnju plinoopskrbnog sustava Grada Biograda - Kompletiranje elektroenergetskog sustava - Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije - Povećati energetska djelotvornost – uštede energije bez smanjivanja razine usluge

energije

- Nedovoljan kapacitet i izgrađenost elektroenergetskog sustava koji je ograničavajući čimbenik razvoja
- Neriješeno pitanje gradske luke i njena izgrađenost sukladno razvoju i potrebama
- Neodgovarajuća cestovna povezanost priobalja grada s glavnim prometnicama i periferijom
- Pješačke zone nisu jasno formirane ni lako dostupne, biciklističke staze ne postoje. Prometna infrastruktura nedovoljno je prilagođena osobama s invaliditetom
- Gospodarenje s otpadom u Gradu je u lošem stanju i trenutno odlagalište ne odgovara propisima i standardima

- Dovršiti vodoopskrbni sustav da bi se osigurala potreba za vodom grada Biograda
- Izgraditi jedinstveni sustav odvodnje koji će biti vezan na izgrađeni pročistač odvodnju otpadnih voda Županije
- Priključiti se na jedinstven sustav gospodarenja otpadom za područje Zadarske županije u skladu sa standardima EU
- Izgraditi potrebne pješačke zone, naročito za potrebe osoba s invaliditetom
- Izgradnja biciklističkih staza
- Izgradnja gradske luke s pripadajućim sadržajima
- Kompletiranje cestovne infrastrukture koja veže periferiju s priobaljem grada
- Dograditi sustav parkirališta

2.3 GOSPODARSTVO

2.3.1 Poljoprivreda i ribarstvo

Poljoprivredne površine imaju dobru, južnu ekspoziciju i vrlo su povoljne zauzgoj vinove loze, voća, ranih i kasnih povrtnih te mediteranskih kultura. Zemljišta su dosta plodna – crvenica i smeđa karbonatna tla, a moguća je i nesmetana mehanička obrada, jer je teren manje-više ravan i blago naklonjen prema moru. Značaj poljoprivredne proizvodnje treba sagledavati u kontekstu razvoja turizma kao glavne gospodarske aktivnosti Grada. Imajući ovo u vidu treba voditi računa da se turističke i poljoprivredne aktivnosti razvijaju koordinirano i međuzavisno.

Navodnjavanje na području Zadarske županije predstavlja gotovo redovitu uzgojnu mjeru, a uzgoj većine kultura neostvariv je bez navodnjavanja. Stoga je 2007. godine donesen **"Plan navodnjavanja za područje Zadarske županije"** strateški županijski dokument koji je podloga za planiranje operativnih projekata i programa. Cilj ovog projekta je bio izrada stručne podloge za planiranje izgradnje sustava za navodnjavanje poljoprivrednih površina, da bi se unaprijedila postojeća poljoprivredna proizvodnja, a prirodni resursi koristili na održiv način. S obzirom na agroekološki potencijal, Zadarska županija ima značajne površine plodnih poljoprivrednih tala, razvijenu poljoprivredu, bogat vodni potencijal te brojne lokacije pogodne za izgradnju sustava navodnjavanja, temeljem navedenog neophodno je reguliranje vodnog režima tla kao temelja visoke i stabilne poljoprivrede. Zadarska županija kao investitor sustava navodnjavanja Vransko polje 29. studenog 2010. godine potpisala je sporazum s MRRŠVG o sufinanciranju **Programa izrade projektne dokumentacije sustava navodnjavanja Vransko polje**, vrijednosti 10.000.000,00 Kuna, u okviru provedbe **Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj**.

Nastavno na Sporazum s Ministarstvom Zadarska županija 30. studenog 2010. godine potpisala je Ugovor o zajedničkom sufinanciranju **Programa izrade projektne dokumentacije sustava navodnjavanja Vransko polje s Gradom Biogradom na Moru**, Gradom Benkovcem, Općinom Pakoštane, Općinom Sv. Filip i Jakov, i Općinom Sukošan. O važnosti projekta navodnjavanja za **Grad Biograd na Moru** govori činjenica da se od predviđenih **4.449 ha** za navodnjavanje **45,88%** (2064 ha) odnosi na Grad Biograd na Moru, dok se preostale poljoprivredne površine nalaze na području drugih JLS (Grad Benkovac 31 ha, Općina Sv. Filip i Jakova 1147 ha, Općina Pakoštane 1130 ha i općina Sukošan 146 ha).

Tablica 11. Broj OPG-a upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava

Broj OPG-a upisanih u UPG	Površina OPG-a registrirana u ARKOD sustavu (ha)	Broj parcela OPG-a registriranih u ARKOD sustavu	Prosječna veličina parcele OPG-a u ARKOD sustavu (ha)	Poljoprivredno zemljište u sustavu poticaja
242	206,85	780	1,061	976,03

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2012. god.

Tablica 12. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema veličini zemljišta u ARKOD sustavu

veličina zemljišta u ARKOD sustavu	<= 3 ha	3-4 ha	4-5 ha	5=>ha
OPG	183	5	3	4
OBRT	-	-	-	-
TRGOVAČKO DRUŠTVO	-	-	-	1
ZADRUGA	1	-	-	-
OSTALI	-	-	-	-

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2012. god.

Od 3.698 ha površina obradivo je 2.022 ha ili 54%. Na tim površinama razvijaju se:

a) Maslinarstvo i voćarstvo

Maslina je najraširenija voćna vrsta. Od ostalog voća ovdje su prisutni badem, višnja maraska, smokva, breskva i dr. Stabla maslina i ostalih voćnih vrsta nalaze se na lokacijama Kumenat, Gladuše, Poškaljine, Primorje, Vilišnica i dr.

b) Vinogradarstvo

Pojedina područja obradivih površina grada Biograda pogodna su za uzgoj loze i to uglavnom vinskog grožđa. To su dio polja Vilišnice i Velika Opatija. Obzirom

na dobre prirodne uvjete (klima i tlo) dio ovih polja pogodan je za proizvodnju grožđa za kvalitetna i visokokvalitetna vina.

c) Vinarstvo i podrumarstvo

Obzirom na potencijal sirovine proizvodnja vina nije razvijena te je potrebno provesti osuvremenjivanje prerade vinskog grožđa u malim OPG podrumima i uključiti ih u turističku ponudu.

d) Povrćarstvo

Vransko polje sa 1.500 ha obradivih površina predstavlja najbolje područje za proizvodnju velikog broja povrtnih kultura u Županiji. Duboka i humusom bogata tla s riješenim sustavom navodnjavanja omogućuje visoku proizvodnju kako ljetnog tako i zimskog povrća. naročito dobri uvjeti postoje za proizvodnju mrkve i kupusnjača.

e) Stočarstvo

U samom Vranskom polju postoje dvije velike farme, *govedarska* i *peradarska*.

Govedarska farma je suvremeno organizirana, kontrola stočne hrane je dnevno ažurna što na prvom mjestu omogućuje vlastiti mlin te interakcija s sektorom biljne proizvodnje poduzeća u proizvodnji vlastite stočne krane (krmiva).

Slika 3. Detalji s govedarske farme

Farma ima kapacitete cca. 900 grla, od čega je cca.450 grla u laktaciji. Osnovna djelatnost govedarske farme je **proizvodnja mlijeka**.

Peradarska farma organizirana je u svrhu **proizvodnja svježih konzumnih jaja** kao zaseban profitni centar društva koji ima kapacitete **125.000 koka nesilica**, podjeljenih u 4 objekta s potpuno automatiziranim sustavom hranjenja, iznožavanja i skupljanja jaja.

Skupljanje jaja provodi se automatski pokretnom trakom do potpuno automatskog stroja za sortiranje po kategorijama. Vrana d.o.o. ima vlastiti pogon za pripremu hrane za nesilice (pogon mlina).

Postoji potencijal za podizanjem malih *obiteljskih farmi*.

f) Ribarstvo

Broj registriranih ribara: Broj ovlaštenika povlastica na području Grada Biograda na Moru (profesionalni ribari) je 15, od čega su tri ovlaštenika povlastice registrirani kao društvo s ograničenom odgovornošću i 12 obrta.

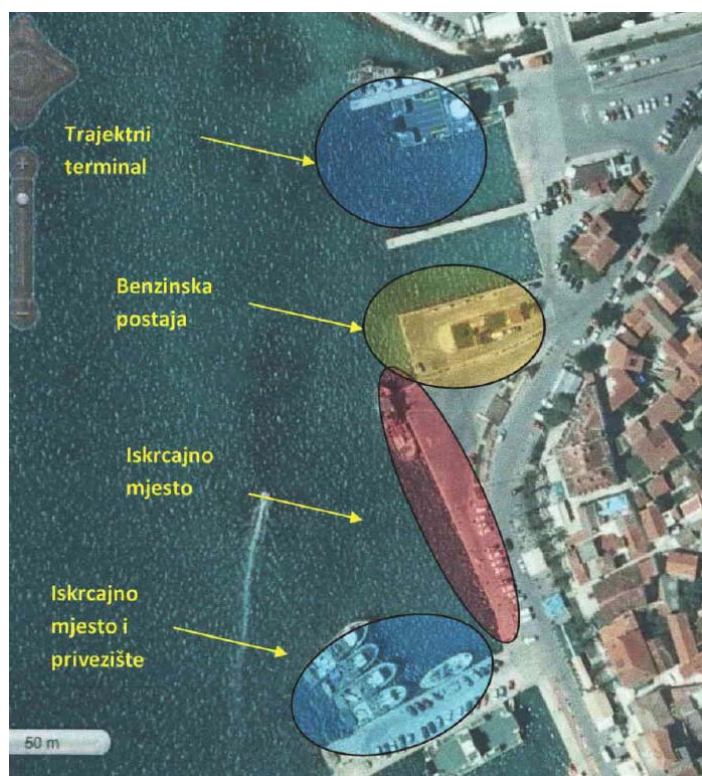
Tip ribarskog alata i broj, prema registriranim ribarima: Od ribolovnih alata koriste se pridnena povlačna mreža koća, 2 šabakuna, trostruke i jednostruke mreže stajačice, udičarski ribolovni alati (odmet, kančenica, panula), osti.

Tablica 13. Registrirani uzgajivači ribe

Broj registriranih uzgajivača	OPG	Trgovačka društva	Obrti	Udruge	Zadruga
Plava riba	/	"Convento albamaris" d.o.o.	/	/	/
Bijela riba	/	"Jadran tuna" d.o.o.	/	/	/
Školjke	/	/	/	/	/

Izvor: MPRRR, Uprava ribarstva, Područna jedinica Zadar, rujan 2010.

Ukupan broj plovila je 34, od čega je 5 duljine preko 24 m, 1 duljine između 18-24 m, 2 duljine između 12-12 m i 26 duljine manje od 12 m. Ulov po ovlašteniku se kreće od 126 kg do 229.445 kg, što ovisi o veličini plovila, načinu ribolova i broju zaposlenih ribara. Najveći se ulovi ostvaruju brodovima dužine preko 20 m opremljenim okružujućim mrežama plivaricama. Ovi brodovi su ostvarili ulov u 2009. godini oko 400.000 kg sitne plave ribe, dok je ostatak ulova od 77.325 podijeljen između ostalih plovila. U ovaj ulov nije uračunata količina ulovljene sitne plave ribe namijenjene za hranjenje tuna. (Izvor: MPRRR, Uprava ribarstva, Područna jedinica Zadar, rujan 2010.)

Slika 4. Ortofoto snimka iskrcajnog mjesta

Odlukom o popisu iskrcajnih mjesta za ribarska plovila koja obavljaju gospodarski ribolov na moru (NN 64/2009), Biograd - glavni mul svrstan je u iskrcajna mjesta za ribarska plovila duljine preko 15 metara.

Tablica 14. Iskrcaj male plave ribe u Zadarskoj županiji

ISKRCAJNO MJESTO	ISKRCAJ MALE PLAVE RIBE (KG)		
	2008	2009	2010
ZADAR- Foša	5.659.261,40	4.920.278,20	3.159.747,68
KALI - Vela lamjana	3.676.879,30	5.346.028,50	5.346.557,20
BIOGRAD - glavni mul	2.266.293,10	4.783.345,40	3.776.931,54
ZADAR- Gaženica	744.208,00	1.508.134,80	1.162.207,00
ZAGLAV- Sali	829.444,00	843.526,00	849.589,00
VIR	224.369,00	473.647,30	871.434,57
MANDRE			548.624,38
ŠIMUNI	198.245,30	373.628,50	
UKUPNO	13.598.700,10	18.248.678,70	15.715.091,37

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva

Na iskrcajnim mjestima Zadarske županije obavlja se više od 30% od svih iskrcaja ribe na području Republike Hrvatske. Na iskrcajnom mjestu u Biogradu na Moru navodi se značajna količina isrcane ribe. Posljednjih godina zbog povoljnog položaja i dobre prometne povezanosti, te prisutnosti benzinske postaje s "plavim

dizelom" i značajnih kapaciteta Jadran tuna d.o.o. za skladištenje i zamrzavanje, iskrcajno mjesto u Biogradu zauzima drugo mjesto po količini iskrcaje male plave ribe. U Biogradu je jedna od tri benzinske postaje u Zadarskoj županiji (Voštarnica, Preko, Biograd n/M) na kojima je dostupan "Plavi dizel".

Slika 5. Ortofoto snimka benzinske postaje

Zbog značajnog interesa ribarske flote i zadovoljenja propisa preuzetih iz EU legislative u Prostorni plan uređenja Grada Biograda na Moru uvrštena je nova lokacija za izmještanje iskrcajnog mjesta ribe koje bi s ribarskom lukom/privezištem u Tkonu činilo funkcionalnu cjelinu.

2.3.2 Turizam

Jedan od glavnih nositelja gospodarskog razvitka grada Biograda je turizam. Prirodni fenomeni i društveni pull faktori kao osnova razvoja turizma jesu:

- ugodna i blaga mediteranska klima
- razveden obalni i otočni arhipelag s većim brojem fizionomskih zanimljivih naselja, brojnim atraktivnim i zaštićenim uvalama, zanimljivim podmorjem
- obalno područje s brojnim plažama, lučicama i marinama u funkciji nautičkog turizma, zanimljivim naseljima i visokovrijednim pejzažima,
- tri Nacionalna parka u blizini: Kornati, Krka, Paklenica

Nacionalni park Kornati

Slika 6. Nacionalni park Kornati

U središnjem dijelu hrvatskog Jadrana, na spoju šibenskih i zadarskih otoka, smjestila se jedna zasebna i po mnogočemu posebna skupina otoka nazvana Kornati. Zbog izuzetnih krajobraznih ljepota, zanimljive geomorfologije, velike razvedenosti obalne crte i naročito bogatih biocenoza morskog ekosustava, godine 1980. veći dio Kornatskog akvatorija proglašen je nacionalnim parkom. Danas NP "Kornati" zauzima površinu od oko 220 km² i uključuje ukupno 89 otoka, otočića i hridi s približno 238 km obalne crte. I pored ovog, relativno velikog broja otoka, kopneni dio parka čini tek manje od 1/4 ukupne površine, dok je sve ostalo morski ekosustav.

Nacionalni park Krka

Krka je postao nacionalni park 24. siječnja 1985. godine i sedmi nacionalni park u Hrvatskoj poznat po velikom broju jezera i slapova. Dobio je ime po rijeci Krki koja je dio parka.

Slika 7. Nacionalni park Krka

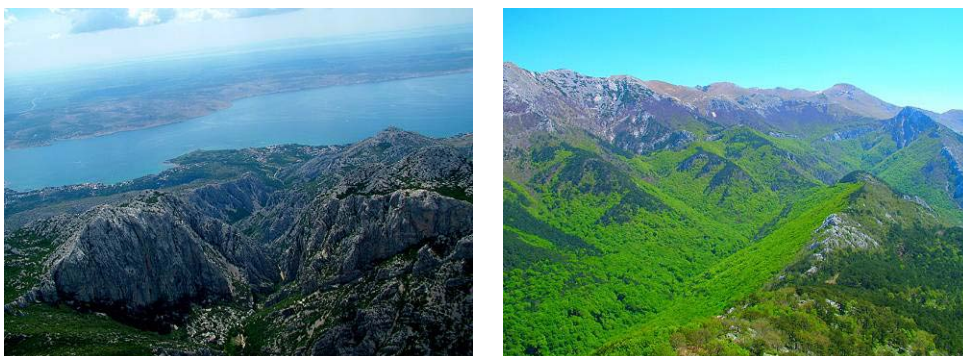
Nacionalni park je lociran u središnjoj Dalmaciji nizvodno od Miljevaca, a samo par kilometara sjeveroistočno od grada Šibenika. Obuhvaća područje uz rijeku Krku koja izvire u podnožju planine Dinare kod Knina, teče kroz kanjon dug 75 km, protječe kroz Prokljansko jezero, te utječe u Šibenski zaljev. Prostire na 142 kvadratna kilometra, od kojih 25,6 kvadratnih kilometara čini vodena površina. Rijeka Krka danas ima 7 sedrenih slapova i njezine ljepote predstavljaju prirodni krški fenomen, koji se preporučuje posjetiti u proljeće i ljeti jer je tada u punom sjaju, a možete se i osvježiti u čistoj vodi.

<u>Slap</u>	<u>Visina (m)</u>
Manojlovac	59,6
Skradinski buk	45,7
Roški slap	27
Miljacka (slap)	23,8
Bilušića buk	19,6
Brljanski slap	15,5
Rošnjak	8,4

Nacionalni park Paklenica

Nacionalni park Paklenica površine 95 km² prostire se na primorskoj padini južnog Velebita, neposredno iznad naselja Marasovići, do zone najviših planinskih vrhova (Vaganski vrh - 1 757 m, Babin vrh, Sveto brdo - 1 753 m) – između 15°23' i 15°35' istočne geografske dužine te između 44°18' i 44°25' sjeverne geografske širine.

Slika 8. Raznolikost Nacionalnog parka Paklenica

Obuhvaća područje bujičnih tokova Velike i Male Paklenice, odnosno njihove prepoznatljive kanjone okomito urezane u južne padine Velebita, te širi okolni prostor.

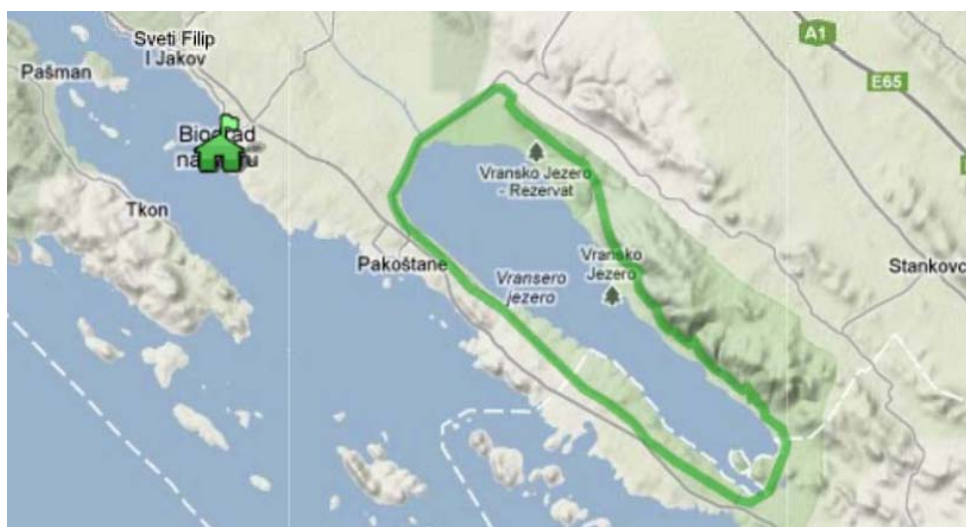
Slika 9. Raznolikost Nacionalnog parka Paklenica

Na relativno malom području susreće se iznimno bogatstvo geomorfoloških pojava i oblika, raznolik biljni i životinjski svijet, atraktivni krajolici i netaknuta priroda. Datum proglašenja zaštićenog područja: 19. Listopada 1949.

➤ [tri Parka prirode: Vransko jezero, Telaščica, i Velebit,](#)

Park prirode Vransko jezero

Vransko jezero najveće je jezero u Hrvatskoj. Dugo 13,6 km, široko prosječno 2,2 km, duboko 3,9 m, obuhvaća 30,16 km². Vodu dobiva iz nekoliko izvora i potoka Skorobića, a otječe ponorima i umjetnim kanalom Prosika, koji ga spaja s Pirovačkim zaljevom. Vodostaj mu u toku godine koleba prosječno 0,95 m, maksimalno 2 m. Jezero je zapravo krško polje ispunjeno vodom.

Slika 10. Park prirode Vransko jezero

Od 2. veljače 2013. godine i Park prirode "Vransko jezero" nalazi se na **popisu svjetski važnih močvara**, kao najveće prirodno, bočato, stalno vodeno tijelo u Hrvatskoj, od iznimne važnosti za brojne ugrožene i u Europi rijetke vrste ptica. Predstavljajući središte biološke raznolikosti šireg područja regije, ovo, uz Deltu Neretve **najveće močvarno područje istočne obale Jadranskog mora**, svoju međunarodnu važnost zahvaljuje specifičnom geografskom i klimatskom položaju koji podržava važna i rijetka staništa, muljevite obale, poplavne livade i nepregledne tršćake, kao i najveću površinu otvorene vode, važno stanište za zimovanje ptica.

Slika 11. Park prirode Vransko jezero

1983. godine **sjeverozapadni dio proglašen je Ornitološkim rezervatom**, a cijelo Vransko jezero proglašeno **Europski važnim područjem za ptice**. Svoj dom, tijekom barem jednog dijela životnog ciklusa, na Vranskom je jezeru pronašlo **60% ukupne faune ptica Hrvatske, njih 255 različitih vrsta**. U bogatstvu biološke raznolikosti, koja u Hrvatskoj još uvijek ukazuje na očuvanost i kvalitetu prirodnog okoliša, kriju se i podaci o njihovoj sve većoj ugroženosti, **čak 136 vrsta ptica ugroženo je** na globalnoj, europskoj ili nacionalnoj razini, dok je za pojedine vrste, **čaplju dangubu i malog vranca** ovo područje **jedino preostalo gnjezdilište** u Hrvatskoj.

Park prirode Telašćica

Uvala Telašćica po kojoj je i cijeli Park prirode dobio naziv nalazi se na jugoistočnom dijelu Dugog otoka. U kopno je uvučena otprilike 8 km, a na svojem južnom, najširem dijelu široka je oko 1,6 km. Taj dio zaljeva koji je okrenut prema jugoistoku otvoren je prema susjednim Kornatima. Sam zaljev je vrlo razveden te sadrži 25 uvala, rtova i 5 otočića. Zahvaljujući svojem položaju zaštićen je od udara bure s kopna i juga s otvorenog mora. Ova uvala, okružena s 13 otoka i otočića, proglašena je Parkom prirode 1988.

Slika 12. Park prirode Telašćica

Tri temeljna fenomena predstavljaju osnovna obilježja ovog područja: jedinstvena uvala Telašćica kao najsigurnija, najljepša i najveća prirodna luka u Jadranskom moru, u kojoj su 25 malih plaža, strmci otoka Dugi otok ili takozvane "stene", koje se uzdižu do 161 metar nad morem i spuštaju se u dubinu do 90 m, i konačno slano jezero "Mir" s ljekovitim svojstvima. Najslikovitiji među otocima je otok Katina, a najneobičniji zasigurno Taljurić. Ukupna površina Parka prirode je 70,50 km² i to 25,95 km² na Dugom otoku i susjednim otočićima te 44,55 km² na moru. U okolini su predivne obrađene livade, a na brežuljcima bogata mediteranska vegetacija s oko 500 biljnih vrsta i jednako bogatom faunom. Podmorski svijet broji preko 300 biljnih i 300 životinjskih vrsta.

Slika 13. Jezero Mir

Jezero "Mir" nalazi se na jugozapadnom dijelu Parka prirode Telašćica. Jezero se smjestilo u uskom dijelu kopna između zaljeva Telašćica i otvorenog mora. Dužina mu je otprilike 900 m, a najveća širina oko 300 m. Najveća dubina je 6 m. Jezero je slano jer je podzemnim kanalima povezano s morem. Obala jezera je najvećim dijelom niska i stjenovita, s brojnim škrapama, dok se samo na krajnjem SZ dijelu

mogu uočiti manje akumulacije pijeska. Dno jezera je u plićim dijelovima stjenovito, a u dubljim prekriveno pelitom, a na JI dijelu i fangom (ljekovitim muljem).

Slika 14. Dugotočke "stene"

S vanjske strane uvale Telašćica uzdižu se okomite hridi u najistaknutiji strmac na Jadranskom moru – poznate **dugotočke "stene"**. Strmac se proteže od rta Mrzlovica na SZ do padina Velog vrha na JI dosežući na Grpašćaku visinu od 161 m. Najveće dubine dosižu do 85 m. Ovo područje bogato je zanimljivim biljnim i životinjskim svijetom te se uz stijene mogu promatrati dupini. Na samim stijenama pod morem žive različiti koralji, uključujući i danas već prorijeđene crvene koralje. Stijene su zanimljive i iznad mora jer na strmim liticama raste na primjer dubrovačka zečina, a ovdje je i najsjevernije stanište drvenaste mlječike. Na stijenama se gnijezdi sivi sokol *Falco peregrinus*, a uz njega, na strmcima se može susresti još i eleonorin sokol *Falco eleonore*. Zahvaljujući prisutnosti velikog broja jedinki ovih dviju zaštićenih vrsta Telašćica je uvrštena u Ornitološki značajna područja (Important Bird Area-IBA područja).

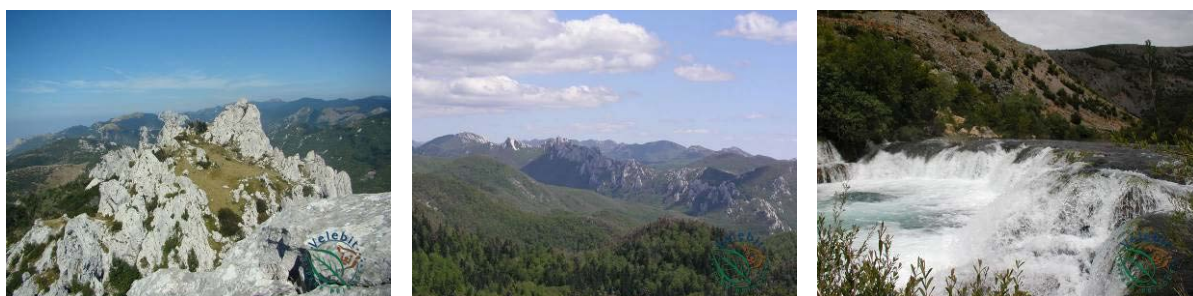
Slika 15. Taljurić

Taljurić, ovaj neobičan otočić zapravo je mala kamena ploča s promjerom oko 60 m, visine svega oko 3 m. Izgrađen je od horizontalno uslojenog vapnenca čije su gornje slojeve raznijeli valovi. Iz daljine izgleda kao ravna ploha, visoka svega oko 3 m te nalikuje okrugloj i ravnoj dasci kakve se upotrebljavaju u kuhinji i na brodovima pa su ga moreplovci u mletačkom dijalektu nazvali "tagliero", po čemu je nastao deminutiv taljurić. Za nevremena je sva hrid u morskoj pjeni pa na njoj nema vegetacije. Geološka zanimljivost na otoku je špilja bez svoda nastala otapanjem ili urušavanjem svoda u geološkoj prošlosti. Područje mora oko Taljurića vrlo je bogato raznovrsnom ribom.

Park prirode Velebit

Brdski masiv Velebita, jedan od najznatnijih u užem dinarskom području, proteže se, u dužinu otprilike 145 km, od Vratnika nad Senjom na sjeverozapadu do okuke Zrmanje na jugoistoku. Od obalnog pojasa do kopnenog podnožja u Lici, u prosjeku je širok 14 km, ali od mjesta do mjesta širina varira, od najviše 30 km u sjevernom do najmanje 10 km u njegovom južnom dijelu. Na površini približno 2 270 km² razasut je splet bezbrojnih krševitih grebena i ponikva, kukova, gorskih hrptova, dolina i pretplaninskih vrhova, od kojih njih 130 u prosjeku premašuje nadmorsku visinu 1370 m. Oni u sjevernom dijelu Velebita dosežu visinu gotovo 1700 m (Mali Rajinac 1699 m), u srednjem dijelu više od 1600 m (Šatorina 1624 m, Ograđenik 1604 m, Ograđenica 1614 m), a u južnom i najvišem dijelu od 1700 do 1758 m (Babin vrh 1723 m, Vaganski vrh 1757 m, Segestin 1715 m, Malovan 1709 m, Sveto brdo 1751 m).

Slika 16. Park prirode Velebit

Park prirode Velebit je najznačajnije endemsko čvorište flore i kopnene faune u Hrvatskoj. Velebitska degenija (*Degenia velebitica*), hrvatska gušarka (*Arabis croatica*), hrvatsko zvonce (*Edraianthus graminifolius* var. *croaticus*), riba oštrulja (*Aulopyge hugeli*), dugonogi šišmiš (*Myotis capaccinii*) i vuk (*Canis lupus*) samo su neke od najpoznatijih endemskih i rijetkih vrsta parka prepunog različitih kraških fenomena.

Ostala zaštićena područja unutar Parka prirode „Velebit“:

Kategorija zaštite	Lokalitet
Strogi rezervati	Hajdučki i Rožanski kukovi (unutar granica NP "Sjeverni Velebit")
Botanički rezervati	Zavižan – Balinovac – Zavižanska kosa Visibaba (unutar granica NP "Sjeverni Velebit")
Rezervat šumske vegetacije	Šumski predjel Štirovača na Srednjem Velebitu
Posebni geomorfološki rezervat	Cerovačke špilje kod Gračaca
Spomenici prirode	Velnačka glavica (paleontološki)
Značajni krajobraz	Zaljev Zavrtnica (geomorfološki)

- bogato kulturno-povjesno naslijeđe.

- **krški fenomen kanjona Zrmanje** s okolicom (manastir Krupa i grad Obrovac)

Slika 17. manastir Krupa i grad Obrovac

- nekoliko speleoloških lokacija na području Velebita i u Ličko-pounskom prostoru:

Cerovečke pećine

Slika 18. Cerovečke pećine

Cerovečke pećine su najveći spiljski kompleks u Hrvatskoj. Nalaze se četiri kilometra jugozapadno od Gračaca, na sjeverno istočnoj padini velebitskog brda Crnopac (1403 m), u južnom dijelu Parka prirode Velebit.

Modrič spilja

Slika 19. Modrič spilja

Modrič spilja nalazi se u Rovanjskoj uz morsku obalu. Dugačka je oko 829 metara, pristup je lagan i kratak, a kretanje kroz nju nije naporno i odvija se uz ugodnih 17,18 C stupnjeva. Spilja Modrič se izdvaja po svojoj prirodnosti. Uređena je na bez ikakvih umjetnih dodataka poput betona, rasvjete ili nadodane umjetne staze i slično.

➤ povoljan prometni položaj

Postoje svi uvjeti za **razvoj turističkog proizvoda** koji bi sadržavao slijedeće oblike ponude:

- Kupališno-rekreativni turizam (koji uključuje brojne rekreativne i zabavne aktivnosti)
- Zdravstveni turizam (koji omogućuje angažiranje vrhunskih stručnjaka iz rehabilitacijske medicine i korištenje kompletne medicinske infrastrukture zadarske i biogradske bolnice)
- Izletnički turizam (pučinski otoci, posjete nacionalnim parkovima i parkovima prirode, upoznavanje s okolicom)
- Lovni turizam (koji se ne odvija neposredno na području grada ali se koriste gradski smještajni kapaciteti i prateće usluge)
- Studijski turizam (široki tematski spektar proučavanja)
- Tranzitni turizam (odmorišna točka na putu od krajnje sjeverozapadne do krajnje jugoistočne točke hrvatske obale, te od sjevera do krajnjeg juga Hrvatske)
- Kongresni turizam (kao povjesni grad sa razvijenom urbanom infrastrukturom i prometnom pristupačnošću ima izvanredne mogućnosti posebno izvan kupališne sezone)
- Gradski turizam (obilasci, povjesnih, kulturnih i arheoloških znamenitosti, tematski parkovi)
- Planinski, alpinističkih i speleološki turizam (Velebit u neposrednoj blizini, s brojnim izletničko-planinarskim pravcima, alpinističkim lokalitetima, speleološkim objektima, kraškim oblicima i endemskom florom)
- Agro turizam (brojni OPG sa mogućnošću bavljenja ovim oblikom turizma, mogućnost formiranja puteva maslinovog ulja i vinskih cesta)

Postojeći turistički kapaciteti

Značajni dio gospodarstva Grada Biograda n/M odnosi se na turizam. Posebno je naglašeno povećanje smještajnih kapaciteta kao i turističkih ponuda iz godine u godinu.

Tablica 15. Turistički kapaciteti Biograda na Moru

R. br.	naziv	lokacija	kapacitet osoba
HOTELI			
1	Ilirija	Tina ujevića 7	370
2	Kornati	Tina ujevića 7	144
3	IN	Šetalište kneza Branimira 32	113
4	Adria	Augusta Šenoa 42	398
5	Bolero	Ivana Meštrovića 1	231
6	Adriatic	Tina ujevića 7	210
7	Vila Meduza	Augusta Šenoa 24	38
8	Palma	Vlahe Bukovca 3	36
9	Bijeli Delfin	Petra Zoranića 1	30
10	Žučo	Augusta Šenoa 25	30
11	Carpymore	Kralja Tvrtka 10	20
12	Biograd	Jadranska turistička cesta	158
13	Albamaris	Augusta Šenoa 40	96
TURISTIČKA NASELJA			
1	Crvena Luka d.d.	Crvena Luka 1	HOTEL i DEPADANSA HOTELA – 69 soba (dvokrevetne sobe)
			APARTMANI – 77 apartmana (2 x dvokrevetne sobe po apartmanu)
			VILE – 19 vila (16 vila sa 2 x dvokrevetna soba, 3 sa 3 x dvokrevetna soba)
2	Mediterransko selo San Antonio	Put Solina 49	75 kućica
ODMARALIŠTA			
1	ELDOM, Rab	Marka Marulića 4	39
2	Veterinarska stanica Đurđevac	Kornatska	10
AUTO KAMPOVI			
1	PARK SOLINE	Put Solina 17	3000
2	LJUTIĆ	Slanica 1	376
3	MIA	Put Solina 47	205
4	BIOGRAD	Put Solina bb	150
5	DIJANA I JOSIP	Put Solina 55	141
6	CVITA	Šetalište Bošana	40
7	BOŠANA	Šetalište Bošana 10	24
8	BAKIJA	Kumenat	30
9	MASLINA		21
MARINE			
1	KORNATI	Šetalište kneza Branimira 1	700 vezova + 100 suhih
2	ŠANGULIN	Uvala Jaz	120 + 10 suhih

Izvor: Turistička zajednica Grada Biograda na Moru

Tablica 16. Broj turista i broj noćenja po vrstama smještaja u 2012. godini

VRSTA SMJEŠTAJA	D O L A S C I			N O Ć E N J A		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
HOTELI	13.249	38.583	51.832	45.358	157.341	202.699
TURISTIČKO NASELJE "San Antonio"	89	432	521	299	2.081	2.380
KAMPOVI	2.852	33.741	36.593	24.669	258.135	282.804
PRIVATNI SMJEŠTAJ	5.638	24.050	29.688	40.461	181.665	222.126
ODMARALISTA	79	529	608	697	4.032	4.729
NAUTIKA	1.640	51.385	53.025	9.266	281.940	291.206
VIKEND KUĆE	3.188	311	3.499	61.628	5.320	66.948
U K U P N O	26.735	149.031	175.766	182.378	890.514	1.072.892

Izvor: Turistička zajednica Grada Biograda na Moru

Tablica 17. Broj turista i broj noćenja po vrstama smještaja u 2011. godini

VRSTA SMJEŠTAJA	D O L A S C I			N O Ć E N J A		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
HOTELI	13.499	36.750	50.249	44.805	150.240	195.045
TURISTIČKO NASELJE "San Antonio"	45	347	392	194	1.847	2.041
KAMPOVI	2.398	35.319	37.717	23.127	264.816	287.943
PRIVATNI SMJEŠTAJ	5.135	22.735	27.870	38.197	171.732	209.929
ODMARALIŠTA	840	514	1.354	6.843	4.186	11.029
NAUTIKA	1.800	48.610	50.410	9.059	235.283	244.342
VIKEND KUĆE	2.660	312	2.972	56.369	4.658	61.027
U K U P N O	26.377	144.587	170.964	178.594	832.762	1.011.356

Izvor: Turistička zajednica Grada Biograda na Moru

Tablica 18. Broj turista i broj noćenja po vrstama smještaja u 2010. godini

VRSTA SMJEŠTAJA	D O L A S C I			N O Ć E N J A		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
HOTELI	13.442	31.380	44.822	48.937	135.348	184.285
TURISTICKO NASELJE "San Antonio"	302	811	1113	1092	4.228	5.320
KAMPOVI	2.443	32.146	34.589	22.075	246.256	268.331
PRIVATNI SMJEŠTAJ	4.589	19.888	24.477	36.891	168.856	205.747
ODMARALISTA	778	425	1.203	6.463	3.793	10.256
NAUTIKA	2.034	48.422	50.456	10.883	246.067	256.950
VIKEND KUĆE	2.532	317	2.849	53.592	4.558	58.150
UKUPNO	26.120	133.389	159.509	179.933	809.106	989.039

Izvor: Turistička zajednica Grada Biograda na Moru

Tablica 19. Broj turista i broj noćenja po vrstama smještaja u 2009. godini

VRSTA SMJEŠTAJA	D O L A S C I			N O Ć E N J A		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
HOTELI	13.417	28.984	42.401	50.747	125.576	176.323
TURISTICKO NASELJE "San Antonio"	76	346	422	305	2.073	2.378
KAMPOVI	2.404	28.233	30.637	23.524	219.971	243.495
PRIVATNI SMJEŠTAJ	4.995	19.890	24.885	38.068	151.265	189.333
ODMARALISTA	1239	461	1.700	9.190	3.628	12.818
NAUTIKA	2.268	45.923	48.191	11.085	207.263	218.348
VIKEND KUĆE	2.701	/	2.701	51.262	/	51.262
UKUPNO	27.100	123.837	150.937	184.181	709.776	893.957

Izvor: Turistička zajednica Grada Biograda na Moru

Tablica 20. Broj turista i broj noćenja po vrstama smještaja u 2008. godini

VRSTA SMJEŠTAJA	D O L A S C I			N O Ć E N J A		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
HOTELI	13.171	29.364	42.535	46.640	134.755	181.395
TURISTICKO NASELJE "San Antonio"	315	1330	1645	897	10.680	11.577
KAMPOVI	2.704	24.181	26.885	25.076	180.263	205.339
PRIVATNI SMJEŠTAJ	4.853	20.123	24.976	37.090	154.654	191.744
ODMARALISTA	1071	453	1.524	8.358	3.766	12.124
NAUTIKA	5.961	33.671	39.632	12.854	150.408	163.262
VIKEND KUĆE	2.654	/	2.654	50.904	/	5.904
UKUPNO	30.729	109.122	139.851	181.819	634.526	816.345

Izvor: Turistička zajednica Grada Biograda na Moru

Tablica 21. Broj turista i broj noćenja po vrstama smještaja u 2007. godini

VRSTA SMJEŠTAJA	D O L A S C I			N O Ć E N J A		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
HOTELI	13.871	32.841	46.712	45.109	139.783	184.892
TURISTICKO NASELJE "San Antonio"	316	5.977	6.293	2.024	46.619	48.643
KAMPOVI	2.431	19.278	21.709	22.119	131.585	153.704
PRIVATNI SMJEŠTAJ	2.512	20.098	22.610	37.742	153.874	191.616
ODMARALISTA	939	503	1.442	7.880	3.902	11.782
NAUTIKA	6.897	32.617	39.514	17.349	135.912	153.261
VIKEND KUĆE	2.575	/	2.575	50.537	/	50.537
UKUPNO	29.541	111.314	140.855	182.760	611.675	794.435

Izvor: Turistička zajednica Grada Biograda na Moru

Tablica 22. Broj turista i broj noćenja po vrstama smještaja u 2006. godini

VRSTA SMJEŠTAJA	D O L A S C I			N O Ć E N J A		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
HOTELI	13.281	30.195	43.476	45.465	110.541	156.006
TURISTICKO NASELJE "San Antonio"	206	7.459	7.665	1.910	62.534	64.444
KAMPOVI	3.069	18.464	21.533	29.009	127.138	156.147
PRIVATNI SMJEŠTAJ	4.200	19.605	23.805	31.400	147.543	178.943
ODMARALISTA	1.043	775	1.818	8.479	5.199	13.678
NAUTIKA	5.610	26.493	32.103	14.152	107.876	122.028
VIKEND KUĆE	1.784	/	1.784	37.390	/	37.390
UKUPNO	29.193	102.991	132.184	167.805	560.831	728.636

Izvor: Turistička zajednica Grada Biograda na Moru

2.3.3 Poduzetništvi i obrtništvo

Tablica 23. Registrirani pravni subjekti u Biogradu na Moru

Tvrtka	Godina osnivanja	NKD 2007	Opis NKD 2007	Odgovorna osoba	Zaposleni
ILIRIJA, d.d.	1974	I5510	Hoteli i sličan smještaj	Goran Ražnjević, predsjednik Uprave	166
VRANA d.o.o.	2004	A0150	Mješovita proizvodnja	Mirjana Škara, direktor	140
BURE COMMERCE, d.o.o.	1991	G4719	Ostala trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama	Jagoda Eškinja, član Uprave	118
TVORNICA MREŽA I AMBALAŽE d.o.o.	2005	C1392	Proizvodnja gotovih tekstilnih proizvoda, osim odjeće	Darko Eškinja, direktor	68
KOMUNALAC d.o.o.	1960	E3600	Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom	Damir Kraljić, član Uprave	55
BOŠANA, d.o.o.	1999	S9609	Ostale osobne uslužne djelatnosti, d. n.	Krunoslav Pešić, direktor	53
JADRAN-TUNA, d.o.o.	1997	A0321	Morska akvakultura	Milan Mandić, predsjednik Uprave	52
ADRIA OCTOPUS d.o.o.	1992	A0311	Morski ribolov	Josip Zagorac, član Uprave	22
HOTEL BIOGRAD, putnička agencija d.o.o.	1991	I5510	Hoteli i sličan smještaj	Jadranka Mikulić, član Uprave	22
BETON ZDRUG d.o.o.	2010	F4120	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	- -, Bez podataka	19
GOMAR, d.o.o.	1998	N7911	Djelatnosti putničkih agencija	Gordan Borčilo, član Uprave	15
MARKVINIA d.o.o.	2000	C2370	Rezanje, oblikovanje i obrada kamena	Antonijo Knežević, član Uprave	13
SAN-ŽAK, d.o.o.	1991	A0311	Morski ribolov	Milan Mandić, član Uprave	12
VOTUM, d.o.o.	2001	F4120	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	Damir Šangulin, član Uprave	12
MRŠIĆ-TRADE d.o.o.	1992	H4941	Cestovni prijevoz robe	Drago Mršić, direktor	12
AG BAREŠIĆ & SINOVI, d.o.o.	1990	F4299	Gradnja ostalih građevina niskogradnje, d. n.	Ante Barešić, član Uprave	10
LJEKARNA PIROVIĆ, zdravstvena ustanova	1999	G4773	Ljekarne	Jovita Pirović, zastupnik	10

ŠANGULIN d.o.o.	1991	H5020	Pomorski i obalni prijevoz robe	Vera Šangulin, član Uprave	10
FULL TEAM, d.o.o.	1998	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava	Neven Nikša, član Uprave	10
BIOGRAD COMMERCE d.o.o.	2001	G4752	Trgovina na malo željeznom robom, bojama i staklom u specijaliziranim prodavaonicama	Srđije Filipović, član Uprave	9
ADRIATIC CHALLENGE d.o.o.	2004	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava	Robert Lang, direktor	9
ANORTI ADRIA d.o.o.	2003	C3315	Popravak i održavanje brodova i čamaca	Borut Češek, direktor	8
AUTO - HRVATSKA BIOGRAD d.o.o.	1996	G4690	Nespecijalizirana trgovina na veliko	Miće Erstić, direktor	8
MAXIM COMPANY TOURS, d.o.o.	1990	G4690	Nespecijalizirana trgovina na veliko	Vinko Vulin, član Uprave	8
ERLIĆ-COMMERCE d.o.o.	1998	G4711	Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima	Dragan Erlić, član Uprave	8
Ljekarne SOLINE FARM	1996	G4773	Ljekarne	Višnja Mandić, ravnatelj	8
CRVENA LUKA d.d.	1998	I5510	Hoteli i sličan smještaj	Dino Motta, direktor	8
EURONAUTIC d.o.o.	2001	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava	Samo Bauman, direktor	8
GEOBIRO BIOGRAD NA MORU, d.o.o.	1999	M7112	Inženjerstvo i s njim povezano tehničko savjetovanje	Domagoj Kujundžić, član Uprave	7
VIA FACTUM d.o.o.	2008	M7112	Inženjerstvo i s njim povezano tehničko savjetovanje	Tomislav Škara, član Uprave	7
VE-HA-EF d.o.o.	1993	C2361	Proizvodnja proizvoda od betona za građevinarstvo	Željko Zrilić, član Uprave	6
MONTMETAL d.o.o.	1996	C2512	Proizvodnja vrata i prozora od metala	Vlatko Vuksan-Cusa, član Uprave	6
MAESTRALPROM, d.o.o.	1995	G4690	Nespecijalizirana trgovina na veliko	Alan Brezni, član Uprave	6

MORE MANDIĆ, d.o.o., putnička agencija	1992	G4711	Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima	Srećko Mandić, član Uprave	6
MESOMARKET KOD BUDE d.o.o.	1996	G4722	Trgovina na malo mesom i mesnim proizvodima u specijaliziranim prodavaonicama	BUDIMIR MITROVIĆ, član Uprave	6
AXA, d.o.o.	1992	M7112	Inženjerstvo i s njim povezano tehničko savjetovanje	Slavko Maksan, član Uprave	6
ŠANGULIN TOURS d.o.o. i putnička agencija	2006	N7911	Djelatnosti putničkih agencija	LINDA CUCULIĆ, direktor	6
COLIĆ - TRADE d.o.o.	1994	G4690	Nespecijalizirana trgovina na veliko	Nevio Colić, član Uprave	5
TRGO-MIKULIĆ d.o.o.	1992	G4711	Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima	Milenko Mikulić, član Uprave	5
POLJA BURE d.o.o.	2009	G4776	Trgovina na malo cvijećem, sadnicama, sjemenjem, gnojivom, kućnim ljubimcima i hranom za kućne ljubimce u specijaliziranim prodavaonicama	- -, Bez podataka	5
CROATA, d.o.o.	1999	J6010	Emitiranje radijskog programa	Damir Jadrešić, član Uprave	5
ŠIMAC TRGOVINA d.o.o.	1998	I5610	Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	Branka Beder, član Uprave	4
RETROVIZOR d.o.o.	1998	P8553	Djelatnosti vozačkih škola	Zvonko Brzić, član Uprave	4
NAUTIKA VELI RAT d.o.o.	2004	R9329	Ostale zabavne i rekreacijske djelatnosti	Željko Baotić, direktor	4
PRINT STUDIO, d.o.o.	1992	C1812	Ostalo tiskanje	Nataša Zrilić, član Uprave	3
ANORTI d.o.o.	2009	C3315	Popravak i održavanje brodova i čamaca	- -, Bez podataka	3
AUTO KUĆA	2003	G4511	Trgovina	Dušan Mraović,	3

UNIVERZAL d.o.o.			automobilima i motornim vozilima lake kategorije	član Uprave	
KULAŠ, d.o.o.	1994	G4690	Nespecijalizirana trgovina na veliko	Davor Kulaš, član Uprave	3
POETA MARIS, d.o.o.	2002	H5010	Pomorski i obalni prijevoz putnika	Ljubinko Balenović, član Uprave	3
BIOLINE, d.o.o.	1994	I5530	Kampovi i prostori za kampiranje	Josip Strpić, član Uprave	3
GEO-TIM d.o.o.	1997	M7112	Inženjerstvo i s njim povezano tehničko savjetovanje	Dragan Kraljev, član Uprave	3
Mare Yachting d.o.o.	2007	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava	Andreas Sebastian Schinner, član Uprave	3
SONJA d.o.o.	2002	N7911	Djelatnosti putničkih agencija	Vitezslava Lebedevova, član Uprave	3
ANORTI LAMINATI d.o.o.	2006	C2223	Proizvodnja proizvoda od plastike za građevinarstvo	Borut Češek, član Uprave	2
MAGNETRON d.o.o.	2007	C3315	Popravak i održavanje brodova i čamaca	Iviva Ugrinić, član Uprave	2
BIRKIĆ d.o.o.	1994	F4333	Postavljanje podnih i zidnih obloga	Božo Birkić, član Uprave	2
DJINO COMMERCE, d.o.o.	1998	G4719	Ostala trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama	Niko Labar, član Uprave	2
MANUELA, d.o.o.	1990	G4719	Ostala trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama	Budimir Brkljača, član Uprave	2
LACTEA MARIS d.o.o.	2010	G4799	Ostala trgovina na malo izvan prodavaonica, štandova i tržnica	Maja Marić Kordić, direktor	2
SPUST d.o.o.	1999	I5630	Djelatnosti pripreme i usluživanja pića	Milenko Mikulić, član Uprave	2
NARADA HOLDING d.o.o.	2007	J6209	Ostale uslužne djelatnosti u vezi s informacijskom tehnologijom i računalima	Frane Klarin, član Uprave	2
DARKO NEKRETNINE d.o.o.	2008	L6810	Kupnja i prodaja vlastitih nekretnina	Darko Eškinja, član Uprave	2
AREOLA, d.o.o.	1999	M6920	Računovodstvene, knjigovodstvene i revizijske djelatnosti; porezno	Marina Vidaković, član Uprave	2

			savjetovanje		
VETERINARSKA AMBULANTA NOVA d.o.o.	2008	M7500	Veterinarske djelatnosti	Toni Kurtov, član Uprave	2
MIRAKUL YACHTING d.o.o.	2007	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovnih prijevoznih sredstava	Mara Ročić, član Uprave	2
LA BRIJN d.o.o.	2009	P8551	Obrazovanje i poučavanje u području sporta i rekreacije	- -, Bez podataka	2
MONO d.o.o.	2007	S9601	Pranje i kemijsko čišćenje tekstila i krznjenih proizvoda	MIRKO NOVAKOVIĆ, član Uprave	2
JETTO d.o.o.	1990	C1392	Proizvodnja gotovih tekstilnih proizvoda, osim odjeće	Ivan Tokić, član Uprave	1
PINIJA d.o.o.	1990	C1610	Piljenje i blanjanje drva	Dušan Filipović, član Uprave	1
ADRIA NAUTIC SERVICE- BIOGRAD d.o.o.	2005	C3315	Popravak i održavanje brodova i čamaca	Hans-Dieter Schwung, član Uprave	1
FEDINI KOLEV d.o.o.	2001	F4120	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	Marija Kolev, član Uprave	1
RICCARDO GRUPA d.o.o.	2009	F4120	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	- -, Bez podataka	1
VRANELA d.o.o.	1993	F4120	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	Frane Pamuković, direktor	1
GRANDA COMMERCE, d.o.o.	1990	G4673	Trgovina na veliko drvom, građevinskim materijalom i sanitarnom opremom	Zoran Troskot, član Uprave	1
LED d.o.o. i putnička agencija	2006	G4690	Nespecijalizirana trgovina na veliko	Izidora Brezni, član Uprave	1
BIRO-PROM, d.o.o.	1994	G4719	Ostala trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama	Zoran Milanović, član Uprave	1
SIDRUN d.o.o.	1997	H4939	Ostali kopneni prijevoz putnika, d. n.	Eugenija Karabatić, član Uprave	1
MIKULIĆ PROMET d.o.o.	2009	H4941	Cestovni prijevoz robe	- -, Bez podataka	1
P-M&I, d.o.o.	1998	M6920	Računovodstvene, knjigovodstvene i revizijske djelatnosti;	Radojka Plačkov, član Uprave	1

			porezno savjetovanje		
AG INŽENJERING d.o.o.	1990	M7112	Inženjerstvo i s njim povezano tehničko savjetovanje	Jozo Vukoja, član Uprave	1
EKO-PROJEKT d.o.o.	2007	M7112	Inženjerstvo i s njim povezano tehničko savjetovanje	Krešimir Leljak, član Uprave	1
HMB-LAM, d.o.o.	1994	M7112	Inženjerstvo i s njim povezano tehničko savjetovanje	Ljubiša Čelar, član Uprave	1
ADRIA PLANET, putnička agencija d.o.o.	2007	N7911	Djelatnosti putničkih agencija	Šarka Bauerova, član Uprave	1
ARICA, d.o.o.	1991	N7911	Djelatnosti putničkih agencija	Mira Kapitanović, član Uprave	1
VELDEN d.o.o.	2007	P8551	Obrazovanje i poučavanje u području sporta i rekreacije	GERARDUS ANTONIUS ANDREAS ten VELDEN, član Uprave	1
DELFIN RONIOCI, d.o.o.	1997	R9312	Djelatnosti sportskih klubova	Andreas Kutsch, direktor	1
KARLO YACHTING d.o.o.	2007	R9329	Ostale zabavne i rekreacijske djelatnosti	Karlo Grunz, član Uprave	1
THESIS d.o.o.	2010	S9601	Pranje i kemijsko čišćenje tekstila i krznenih proizvoda	- -, Bez podataka	1
NINA d.o.o.	2008	S9602	Frizerski saloni i saloni za uljepšavanje	- -, Bez podataka	1
DANIEL d.o.o. za trgovinu	2006	A0125	Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	Grzegorz Franciszek Gasienica- Daniel, član Uprave	0
DALMACIJA- PROJEKT d.o.o.	2007	A0311	Morski ribolov	Martin Mišulin, direktor	0
MAKSAN ŽALUZINE d.o.o.	2009	C2512	Proizvodnja vrata i prozora od metala	- -, Bez podataka	0
AGENA MARIN d.o.o.	2010	C3011	Gradnja brodova i plutajućih objekata	- -, Bez podataka	0
AQUALIS LINEA d.o.o.	2006	F4120	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	Željko Hrvoj, član Uprave	0
GNALIĆ d.o.o.	2005	F4120	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	Miljenko Lepur, član Uprave	0
NUMIĆ d.o.o.	2005	F4299	Gradnja ostalih građevina niskogradnje, d. n.	Mujo Numić, član Uprave	0

FILIPOVIĆ d.o.o.	2004	F4339	Ostali završni građevinski radovi	Šime Filipović, član Uprave	0
SLAP d.o.o.	2008	G4520	Održavanje i popravak motornih vozila	Neda Šimović, član Uprave	0
LEGENDA d.o.o.	2005	G4531	Trgovina na veliko dijelovima i priborom za motorna vozila	Peter Strban, član Uprave	0
TEMPERAMENT d.o.o.	2007	G4614	Posredovanje u trgovini strojevima, industrijskom opremom, brodovima i zrakoplovima	Tamara Katić, član Uprave	0
MAJERIK d.o.o.	2007	G4619	Posredovanje u trgovini raznovrsnim proizvodima	Jozef Majerik, član Uprave	0
MILER d.o.o.	1993	G4634	Trgovina na veliko pićima	Vera Ražov, član Uprave	0
JELIČIĆ, d.o.o.	1993	G4690	Nespecijalizirana trgovina na veliko	Pavla Jeličić, član Uprave	0
POSEJDON d.o.o.	2009	G4690	Nespecijalizirana trgovina na veliko	- -, Bez podataka	0
SUCUS d.o.o.	1993	G4690	Nespecijalizirana trgovina na veliko	Stipan Vrkić, član Uprave	0
ALPE ADRIA VOĐENJE POSLOVA I SAVJETOVANJE d.o.o.	1996	G4719	Ostala trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama	Paolo Antonio Marco Burg, član Uprave	0
ANTONELA-DOMINIS d.o.o.	1998	G4719	Ostala trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama	Ivan Dominis, član Uprave	0
PERLICA d.o.o.	2007	G4759	Trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i ostalim proizvodima za kućanstvo u specijaliziranim prodavaonicama	Dennis Marco Kohler, član Uprave	0
LUCA d.o.o.	2004	H5010	Pomorski i obalni prijevoz putnika	Luka Šangulin, član Uprave	0
MARINUS d.o.o.	2004	H5010	Pomorski i obalni prijevoz putnika	Miro Šangulin, član Uprave	0
ADRIA KLUB HOTEL d.o.o.	2006	I5510	Hoteli i sličan smještaj	Željko Ročak, direktor	0
BIJELI DELFIN d.o.o.	2003	I5510	Hoteli i sličan smještaj	Anna Madeleine Ružić, član Uprave	0
KUMENAT BIOGRAD d.o.o.	1994	I5510	Hoteli i sličan smještaj	Miroslav Vunić, član Uprave	0
MARINA HOTELI d.o.o.	2005	I5510	Hoteli i sličan smještaj	Miroslav Horvat, direktor	0

HEREDITAS d.o.o.	2008	I5520	Odmarališta i slični objekti za kraći odmor	- -, Bez podataka	0
LAXUS putnička agencija d.o.o.	2004	I5520	Odmarališta i slični objekti za kraći odmor	Josef Tuba, član Uprave	0
OTAC I SIN d.o.o. i putnička agencija	2004	I5520	Odmarališta i slični objekti za kraći odmor	Ferdinand Treiber, član Uprave	0
P & CO,d.o.o.	2001	I5610	Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	Josip Paić, član Uprave	0
CALYPSO d.o.o.	2003	L6831	Agencije za poslovanje nekretninama	Jagoda Santini, član Uprave	0
SICON d.o.o.	1991	M7022	Savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	Ivo Stopfer, član Uprave	0
BRACERA-YACHTING d.o.o.	2003	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava	Ile Zagorac, član Uprave	0
DALMACIJA CHARTER d.o.o.	2010	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava	- -, Bez podataka	0
EXCURSIO d.o.o.	1999	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava	Karl Kamper, član Uprave	0
FESTINA LENTE d.o.o.	2008	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava	Slavko Maksan, član Uprave	0
MLAKAR d.o.o.	2007	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava	LEON MLAKAR, član Uprave	0
RITA YACHTING d.o.o.	2009	N7734	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava	- -, Bez podataka	0
JAROSLAV HAVEL d.o.o.	2005	N7911	Djelatnosti putničkih agencija	Jaroslav Havel, direktor	0
MARCIN d.o.o. i putnička agencija	2009	N7911	Djelatnosti putničkih agencija	- -, Bez podataka	0
ALWISSO d.o.o.	1990	N8130	Uslužne djelatnosti uređenja i održavanja	Pavla Jeličić, član Uprave	0

	krajolika				
IMPERA, d.o.o.	1991	R9200	Djelatnosti kockanja i klađenja	Neven Tolić, član Uprave	0
BUGONVILIJA TOURS d. o. o.	2000	R9312	Djelatnosti sportskih klubova	Gerardus Antonius An ten Valden, direktor	0
KARIN d.o.o.	2009	S9604	Djelatnosti za njegu i održavanje tijela	- -, Bez podataka	0

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Zadar, 2012. god.

Tablica 24. Registrirani obrti u Biogradu na Moru

NAZIV	VLASNIK	ADRESA
Agencija BIOGRAD zastupanje u osiguranju,	Milan Šarić	Kralja Petra Svačića
ALBAMARIS, ronilačke usluge i turistička agencija,	Katarina Jelić	Ivane Brlić Mažuranić 4
ALBAMARIS, ugostiteljski obrt	KRISTINA ČUNKO	Trg hrvatskih velikana 16
A&M KOLOR, soboslikarski obrt	Milivoj Bučić	Unska 7
ANA, ribarski obrt,		Slanica, Kumenat
ANETA obrt za pripremne radove na gradilištu,	Ljiljana Babara	Kneza Višeslava 26
ANTE, obrt za iznajmljivanje nekretnina,	Darko Banić	Dubrovačka 15
ANTE, obrt za iznajmljivanje	Jagoda Kapitanović	Hvarska 8
ARGOLA TENDE I JEDRA, obrt za proizvodnju	Zdravko Tokić	Odranska 16
ARKADA, ugostiteljski obrt,	Slavica Eškinja i Ružica Pelicarić Tomić,	Šetalište Dražica 3
AUTO ANTONIO mehaničarski obrt,	Antonio Miloš	Zagrebačka 45
AUTO SERVIS LABAR	vl. Šime Labar	Put Grande 32
AUTOELEKTRIČAR IVICA KRAJNOVIĆ, autoelektričarski obrt,	IVICA KRAJNOVIĆ	Splitska 62
AUTO-SERVIS RAKIĆ automehaničarski obrt,	Ante Rakić,	Dubrovačka 22
AUTO-SERVIS ZORICA, automehaničarski obrt,	Davor Zorica i Marin Zorica	Ljudevita Gaja
AUTO-TAKSI "L T"	Vlado Stojanov	Osječka 5
AUTO-TAXI	Branko Erstić	Porto San Giorgio 25
BALBOA - FITNES CENTAR	Šime Brzić,	Dr. Franje Tuđmana 82
"BARBARA" frizerski salon	Nataša Volarević,	Dr. Franje Tuđmana 3
"BAZILIKA", UGOSTITELJSKI OBRT	Mirko Poljak	Sv. Ivana 5

BELA, trgovina na malo	Katica Eškinja	Kralja Petra Svačića 2
BELECA salon za uljepšavanje	Suzan Troskot	Put Solina 21
BERNARD NEKRETNINE, obrt za promet nekretnina	Bernard Pamuković	Marina Držića 12 A
BETA trgovački obrt	Ivan Miočević	Knezova Bribirskih 6
BIBA, uslužni obrt za vođenje knjiga		Ivana Rendića 3
BIOGRAD TOURIST AGENCY	Mario Barišić	Kralja Petra Svačića 19
BIRKIĆ, završni građevinski radovi	Vlatko Birkić	Lonjska 6
BNM PLAKAT, postavljanje reklama	Danijel Šangulin	Ante Kovačića 6
BOBI vodoinstalaterski obrt Kneza	Božidar Brunović	Višeslava 8
BOBICA, uslužne djelatnosti	Marija Ikić	Ugljanska 1
BOOTE SERVICE	Igor Čohodarević	Marina 'KORNATI'
BRESKVA poljoprivredni obrt	Dragomir Žepina	Ivana Kukuljevića 2
"BULJEVAC NAUTIKA"	Željko Buljevac	Obala kralja Petra Krešimira IV, 4
BUOVAC, iskop zemlje	Seka Buovac	Ivana Gorana Kovačića 20
BURGIJA stolarski obrt	Ramiz Hasanbašić	Vukovarska 16
BUTIGA LOMBARDI, trgovački obrt	Anita Ledenko	Dr. Franje Tuđmana 10
CAFFE-BAR "LM",		Primorska 2
CAFFE-BAR BONACA, , Obala kralja	Stipe Barešić	Petra Krešimira IV 49
CAFFE-BAR "CARUSO"	Mladen Pelicarić	Obala kralja Petra Krešimira IV, br. 21
CAROL, MODNI STUDIO	Klara Ivanović	VLAHE BUKOVCA 2
CONTI obrt za knjigovodstvene usluge	Lidija Mikas	Šetalište kneza Branimira 2/1
"COTONUM"	Damir Kolanović	Bana Josipa Jelačića 2
CROATIA, ugostiteljski obrt	Nikolina Jurić	Dubrovačka 17
ČEPO, pomorski prijevoz putnika	Mirko Čepo	Ede Murtića 2
DALMATINO, obrt za ugostiteljstvo	Marko Jelić	Trg kralja Tomislava 12
DANA, obrt za popravke i usluge	Danica Rašljić	Ante Starčevića 15
DANIJELA, trgovački obrt	Danijela Šangulin	Šetalište Dražica 2
"DANORA", iznajmljivanje plovila	Marina Jadrešić	Kralja Petra Svačića 63
DAR, trgovinski obrt	Mirko Mikulić	Biokovska 3
DELFIN auto praona	Galyna Chosich	Fra Line Pedisića 1
DINO morski ribolov	Dinko Lukačić	Ivana Rendića 3
DIONA knjigovodstveni servis	Ivana Mrvičić	Kneza Trpimira 22

DOMINIK obrt za morski ribolov i ugostiteljstvo	Igor Tolić	Zadarska 24
DORIS, frizerski salon	Dolores Jokić	Splitska 3
DUJMO, trgovinski obrt	Danijela Juričin Fuzul	Šetalište kneza Branimira 2
DUPIN, morski ribolov	Stipe Ivanović	Kumenat 7
ĐONI, trgovinski obrt		Miroslava Krleže 11
EDIPROM, upravljanje zgradama	Edi Škamo	Dr. Franje Tuđmana 19
EKO-RAD-B obrt za čišćenje i održavanje okoliša	Kornelije Buča	Tina Ujevića 31
EL-CRO elektroinstalaterski obrt	Drago Jović	Ivana Meštrovića 20
ELEKTRO GRANDA, elektroinstaleterski-monterski obrt	Nikola Tomić	Put Grande 7
EUROPA obrt za zabavne djelatnosti	Zoran Birkić	Osječka 26
EUROPA, ugostiteljski obrt	Ana Torbarina	Obala kralja Petra Krešimira IV 12
FASHION foto, trgovina, tekstil i dizajn	Dražen Verlić	Trg kralja Tomislava 9
FAST FOOD BOŠANA	Sonja Knez	Šetalište Bošana
FENIKS knjigovodstveni servis	Žaklin Krstinić	Trg kralja Tomislava 4
FER, servis za čišćenje	Sandra Pezelj	Ante Kovačića 9
FIGA, BISTRO	Vedran Barani	Kraljice Jelene 33
FOTO-PERICA		Trg hrvatskih velikana
FRANE, obrt za morski ribolov	Željko Bogdanić	Jurja Dalmatinca 4/1
FREY TENDE obrt za proizvodnju	Nermin Švraka	Obala kralja Petra Krešimira IV 44
FRIZER, frizerski salon za muškarce	Damir Tolić	Kralja Petra Krešimira IV41
FRIZERSKI SALON "ANDREA"	Andrea Colić	Dr. Franje Tuđmana 82
Frizerski salon "AURORA"	Šinka Bolić	Dr. Franje Tuđmana 11
Frizerski salon ENI	Anamarija Žepina	Trg hrvatskih velikana 5
Frizerski salon GLAMOUR	Ivana Birkić	Kralja Petra Svačića 20a
Frizerski salon ROMANA	Svijetlana Novosel	Obala Kralja Petra Krešimira IV. 9
Frizerski salon TWIGGY	Marinjo Pelicarić	Obala kralja Petra Krešimira IV. 16
GAŠPAR turistički i urarski obrt	Ivan Gašpar	Trg hrvatskih velikana
GLORIA, trgovinski obrt	Nedjeljko Nimac	Trg hrvatskih velikana
Građevinski obrt "GM GRADNJA"	Goran Mitrović	Knezova Bribirskih 2

GRID, građevinski obrt	Stipe Jelušić	Put Grande 74
G6	Branimir Vidić i Mihovil Lukšić	Dr. Franje Tuđmana 7
HOBOS obrt za morski ribolov	Dino Bralić	Splitska 48
HORVAT, osteopatija i posturologija	Eduard Horvat	Miroslava Krleža 27
"IN VINO VERITAS"	Ivica Belamarić	Nikole Šubića 4
INES trgovački obrt	Miro Morožin	Kneza Trpimira 23
INOX MARIJAN - IM metaloprerađivački obrt	Marijan Baričić	Bukovačka
INST vodoinstalaterski i trgovinski obrt	Dušan Šarić	Kalnička 7
IRENA frizerski salon	Slavica Lukačić	Dr. Franje Tuđmana 9
IT CENTAR - trgovina, servis računala i turistička agencija	Goran Ugrinić	Splitska 4
IVAN obrt za morski ribolov	Antonio Pribilović	Matije Ivanića 14
IZNAJMLJIVANJE LEŽALJKI "LOVRE"	Robert Tolić	Zadarska 18
IZNAJMLJIVANJE LEŽALJKI "NANA"	Jadranka Tomić	Put Grande 18
IZVORKA, frizerski salon	Izvorka Jelić	Trg kralja Tomislava 12
JOHNNIE obrt za poboljšanje fizičke kondicije računalne usluge i taksislužba	Johnnie Kazija	Dr. Franje Tuđmana 12
Knjigovodstvene usluge CALCO	Željka Birkić i Leyla Dominis	Petra Zoranića 8
Knjigovodstveni servis ARCA	Ivana Kujundžić	Dr. Franje Tuđmana 7a
KONOBIA DANILO	Sabina Vučenović	Kneza Borne 3,
KOSA, trgovinski obrt	Mirko Pešić i Neven Pešić	Osječka 3
KRISTINA, obrt za trgovinu	Ante Erlić	Šetalište kneza Branimira
Krojački i trgovinski obrt MONDE	Suzana Jakovac	Zagrebačka
Krojački obrt SILVA	Silvana Deković	Trg hrvatskih velikana 13
KULAŠ obrt za iznajmljivanje plovniha objekata	Marin Kulaš	Vladimira Nazora 26
K.U.M., TURISTIČKE USLUGE	Davor Šarić	Frankopanska 4
KUNJKA, vađenje školjaka	Boris Margan	Bračka 2
LEUT turistička agencija i trgovački obrt	Vesna Tadić	Trg kralja Tomislava 2
LIDO, fotografski i trgovinski obrt	Denis Arnautović	Dr. Franje Tuđmana 7
LM elektro instalater-monter	Mladen Labar	Miroslava Krleža 30
LONČAR obućarski obrt	Antonio Lončar	Trg hrvatskih velikana 18

LORA praonica rublja	Ivka Katuša	Dubrovačka 5
LORDI trgovački obrt	Darijo Karabatić	Dr. Franje Tuđmana 11
LUIGGI , pekarski i trgovinski obrt	Luidi Preključaj	Jurja Dalmatinca 32
M , obrt za internet marketing	Ivana Mikulić	Dubrovačka 45
MADI , uslužni obrt za poboljšanje fizičke kondicije	Anđelka Rogić	Don Luke Jelića 7
MAGIC HANDS , obrt za masažu	Ivan Filipović	Ivane Brlić Mažuranić 3
"MALI BAR"	Paola Eškinja	Plaža Soline
MARAX , obrt za turizam	Marija Doljanac	Tina Ujevića 5
MARČELO frizerski salon	Marčelo Tomić	Splitska 2
MAREA lakirerski obrt	Mladen Dominis	Galijotova 8
MARIJA , zlatarsko-filigranski obrt	Marija Nokaj	Obala k. P. Krešimira IV 13
MARINA BIOGRAD	Vinko Jurjević	Bukovačka bb
MARSEL trgovački obrt	Marsel Nikolla	Trg hrvatskih velikana
MARTA , računovodstveni i knjigovodstveni poslovi	Martina Čirjak	Dr. Franje Tuđmana 13
MARTIN pekarski obrt	Pal Kajtazi	Braće Radić 8
MARYACHT , obrt za usluge	Marko Peričić	Dr. Franje Tuđmana 33
MEDOLINA , trgovinsko-ugostiteljski obrt	Barbara Stopfer	Kralja Petra Svačića 5
Mesarski obrt GOSPIĆ	Hrvoje Gospić	Dr. Franje Tuđmana
Mesnica NAKIĆEN ,		Šetalište kneza Branimira 10A
MINI MARKET , prijevoznički obrt	Dragica Vidaković	Osječka 135
MISTERIJA trgovački obrt,	Lidija Vidaković	Kraljice Jelene 25
M.K.V. servis za čišćenje	Kristijana Birkić	Vukovarska 67/II
MLADEN TRANS , autoprijevoznički obrt	Darko Filipović	Osječka 62
"MS" mehaničarski obrt	Mate Barišić	Dr. Franje Tuđmana 6
MZ ADRIA obrt za poljoprivredu, trgovinu i poslovno savjetovanje	Milan Jukić	Dr. Franje Tuđmana 8
NAKIĆ KAMEN obrt za vađenje kamena	Gordana Nakić	Moslovačka 1
NAUTICA BIOGRAD obrt za iznajmljivanje plovila	Ester Šeat	Tina Ujevića 7
Nautički servis V8	Šime Bogdanić	Ribarska 16
NAVE obrt za servis brodova	Goran Eškinja	Zagrebačka
NAVIS brodomehaničarski obrt	Božidar Jukić	Šetalište kneza Branimira

		1
NEDA servis za čišćenje i bušenje armiranog betona	Nedjeljka Majdandžić	Lastovska 56
NEKIĆ, elektro servis, vl.	Vladimir Nekić	Vladimira Nazora 10
NESI obrt za ribarstvo i turizam	Danijel Gagić	Ivana Gundulića 20
NEŠTO DRUKČIJE trgovački obrt	Stella Unušić	Kraljice Jelene 31
NINA trgovački obrt	Senka Šangulin	Put Solina 14
OBRT T.I.I.,	Zdravko Pilipović	Koranska 9
Obrt u nautičkom turizmu EURO-SAILING	Mirta Brčić	Ribarska 18
OBRT ZA SMJEŠTAJ TURISTA "VILLA PORTA"	Marica Škrtić	Portoruša 14
Obrt za trgovinu i ugostiteljstvo "GALA"	Vilson Šarić	kamp "Soline"
OBRT ZA TURIZAM "ALDOMAR"	Aleksandra Alagić	Portoruša 14
OBRT ZA TURIZAM I UGOSTITELJSKE USLUGE "JELENA"	Jela Čančar	Dr. Franje Tuđmana 69
Obrt za turizam i ugostiteljstvo "CVITA"	Mara Ivanović	Bošana
OBRT ZA TURIZAM I UGOSTITELJSTVO ZORICA	Šime Zorica	Splitska 33
OBRT ZA TURIZAM, NAUTIKU I UGOSTITELJSTVO "VISTA"	Vinko Stagličić	Mihe Pracata 6
Obrt za turizam "NIKOLINA"	Nikola Baković	Zadarska 12
OBRT ZA TURIZAM "SINCA TOURS"	Antonio Mitrović	Marka Marulića 1
OBRT ZA TURIZAM "STELLA MARIS"	Stipe Ivanović	Branimirovo šetalište 38
Obrt za turizam "VAL TOURS"	Nataša Opanović	Trg hrvatskih velikana
Obrt za ugostiteljstvo "BELVEDER"	Vid Pribilović	Tina Ujevića 17
OBRT ZA UGOSTITELJSTVO CASA VECCHIA	Marko Jelić	Kolomanova 30
Obrt za ugostiteljstvo i prijevozniku djelatnost "MARTINOVIĆ"		Obala karalja P. Krešimira IV 50
Obrt za ugostiteljstvo i turistička agencija "ADRIA"		Trg Bošana 10
Obrt za ugostiteljstvo i turizam "ANELA"	Ankica Kolundžić	Tina Ujevića 31
Obrt za ugostiteljstvo i turizam "BALUN"	Ivica Banić	Šetalište kneza Branimira 14A
Obrt za ugostiteljstvo i turizam "FGF"	Šime Jeličić	Obala kralja Petra Krešimira IV 10
Obrt za ugostiteljstvo i turizam "IVE"	Damir Morožin	Marka Marulića 9

Obrt za ugostiteljstvo, turizam i trgovinu "TONČI"		Obala kralja Petra Krešimira IV, br. 4
Obrt za ugostiteljstvo, turizam i trgovinu "ŽUČO"	Marko Žutelija	A. Šenoe
Obrt za zastupanja u osiguranju "ŠANGULIN"	Luka Šangulin	Kraljice Jelene 3
OBUĆA, trgovinski obrt	Gordana Mikulić	Kralja Petra Svačića
ON-OFF CAR mehaničarski obrt	Ivan Troskot	Mihovila Pavlinovića 3
OPTIKA, optičar i promet robe na malo	Jugo Troskot	Trg hrvatskih velikana 2
OSTI, ribarski obrt	Ante Žepina i Ivan Eškinja	Braće Radić 10
OVOONO, ručna izrada nakita	Božena Belamarić Brčić	Kornatska 4
PARADISO trgovački i proizvodni obrt	Mirjana Dominis	Dr. Franje Tuđmana 7a
PAŠKO, trgovačko-zlatarsko-filigranski obrt	Paško Đini	Trg hrvatskih velikana 6
Pekarski obrt ADRIATIK	Avdi Gigollaj	Mihovila Pavlinovića 2
PIPA, obrt za trgovinu	Ivica Pešić	Osječka 1
PLAZONIĆ obrt za strojnu obradu i ribarstvo	Zlatko Plazonić	Jurja Dalmatinca 39
PLESNI STUDIO "KIKI"	Marina Strmota	Lošinjska 6
Poljoprivredni obrt "BOBANOVIĆ PLOD", vl., ,	Josip Bobanović	Vladimira Becića 5
PONISTRA obrt za proizvodnju i ugradnju građevne stolarije	Boris Marketin	Ivana Gorana Kovačića 22
Prijevoznički obrt "ZLATKO"	Zlatko Vrankulj	Jankolovica 18
PRIMORJE - RIB CHARTER BIOGRAD	Ivan Peraić	Ivana Meštrovića 6
Proizvodno trgovački obrt NEKIĆ	Dragica Nekić	Savska 9
RENT A BOAT JOKO	Josip Deković	Trg hrvatskih velikana 7
Ribarski obrt "ČONČO"	Zvonko Pribilović	Tina Ujevića 25
Ribarski obrt PRSTAC	Damir Rogić	Franje Račkog 2
Ribarski obrt "RAJKO"	Tomislav Kužet	Ivana Kukuljevića 6
RIVIJERA TENDE trgovački obrt	Zrinka Baričić	Dr. Franje Tuđmana 45
ROBERTINO, morski ribolov	Andreas-Dieter Blank	Dalmatinska 4
ROGIĆ, limarski obrt	Drago Rogić	Franje Račkog 8
"ROZETA", proizvodnja suvenira	Ružica Franov	Trg hrvatskih velikana 15
SAKIĆ trgovački i ugostiteljski obrt	Milan Sakić	Šetalište kneza Branimira
SALON LJEPOTE I ZDRAVLJA "IN"	Jasna Marinović	Ulica dr. Franje Tuđmana

SANDWICH BAR NICO	Nikola Milovac	Trg kralja Tomislava
SANI TOURS - turistička agencija	Anto Čančar	Jurja Dalmatinca 1a
SARA trgovački obrt	Violeta Palić	Trg hrvatskih velikana 3
SERVIS TOKIĆ, održavanje i popravak brodskih motora i opreme	Tomislav Tokić	Dubrovačka 24
Servis za čišćenje "ANA"	Ankica Jajčanin	Bračka 29
SILVER plinoinstalacijski obrt	Silvestar Majdandžić	Lastovska 56
SLAP, obrt za hortikulturno uređenje	Ivica Eškinja	Dubrovačka 27
SLASTIČARNICA "BLANDONA", ,		Kraljice Jelene 2
SLASTIČARNICA "MIAMI"		Obala kralja Petra Krešimira IV 1
SPIN trgovački obrt	Marija Burčul	Petra Zoranića 5
SPIN, UGOSTITELJSKI OBRT	Faruk Zejnilagić	Trg Hrvatskih Velikana 2
STEVANJA, mesarski obrt		Šetalište kneza Branimira
STIPE, auto praona	Stipan Birkić	Dubrovačka 10
SVIĆA obrt za morski ribolov	Ivica Pribilović	Matije Ivanića 14
ŠARE, OBRT ZA UGOSTITELJSTVO I TRGOVINU	Josip Lukačić	Trg hrvatskih velikana 1
ŠIME, automehaničarski i trgovački obrt	Šime Mrkić	Osječka
ŠIMUN-KTM servis klima uređaja, webasto grijača i elektrike	Krešimir Šimun	Put Solina 11
"ŠKOLJKA", izrada i prodaja suvenira	Jadranka Šarić	Ruđera Boškovića 34
ŠUMPREŠ, ugostiteljski obrt	Danijela Kapitanović	Trg kralja Tomislava 4
TAKSI SLUŽBA "M.I.D"	Ivica Šarić	Kalnička 9
TAXI PRIJEVOZ "ZARA"	Gordan Golem	Paška 4
TEHNODOM, trgovinski obrt	Marko Radas	Kralja Petra Svačića
TEHNO-KNEZ, trgovinski obrt	Slavko Knez	Osječka 26
TERMOFIG obrt za završne građevinske radove	Frano Šeremet	Put Grande 65A
T.M.T.S.A., istraživački rad	Dragan Lukić	Dubrovačka 20
T.O. "RAFFAELLA"	Jasminka Štampalija	Ante Starčevića 6
"TOBOGAN"	Ivica Lukić	Murterska 2
TOČKA obrt za računalni dizajn	Franjo Jurić	Jurja Dalmatinca 47
TOMI, grafički i vinarski obrt	Miroslav Rukavina	Zagrebačka
Trgovačka djelatnost ĐONI	Xhon Gashi	Kralja Petra Krešimira IV. 13
Trgovački obrt ALLISA	Norbert Dedaj	Kraljice Jelene 7

Trgovački obrt ANTE	Ante Čičić	Obala kralja Petra Krešimira IV. 13
Trgovački obrt BRANIMIR	Branimir Tolić	Dr. Franje Tuđmana 17
Trgovački obrt "DAKOR", vl. ,	Renata Korda	Dr. Franje Tuđmana 18
Trgovački obrt DOMOOPREMA BNM	Šime Prtenjača	Molatska
Trgovački obrt "FILIPOVIĆ"	Marijana Filipović	Šetalište kneza Branimira 16A
Trgovački obrt JUDY	Marijan Dučkić	Kralja Petra Krešimira IV. 46
Trgovački obrt KAROLINA	Ervin Vukojević	Lastovska 41
Trgovački obrt "KRISTIAN"	Kristian Bogdanić	Otona Ivekovića 5
Trgovački obrt "LEA - KAROLINA"	Josipa Čulina	Vrgadinska 3
Trgovački obrt "MAT"	Tomislav Došen	Antuna Mihanovića 8
Trgovački obrt "MRVICA"	Ingrid Tolić	Ivana Raosa 6
Trgovački obrt NENA	Nevenka Vujić-Pipić	Kneza Trpimira 23
Trgovački obrt PERLA	Dražena Dominis	Trg kralja Tomislava 14
Trgovački obrt "ŠUTA BNM"	Sandro Mario Jelić	Trg kralja Tomislava 12
Trgovački obrt "TROPIC"	Svemir Žepina	Dr. Franje Tuđmana b.b.
Trgovački obrt VENERA	Katarina Kraljev	Trg kralja Tomislava 9
TRGOVAČKO UGOSTITELJSKI OBRT "GAJ",	Ivan Pecolaj	Trg hrvatskih Velikana 11
Trgovačko-ugostiteljski obrt "MY DREAMS"	Vilson Šarić	Dr. Franje Tuđmana 82
Trgovinski obrt MARTINA	Milva Tolić	Trg hrvatskih velikana
Trgovinski obrt "PNC 1"	Marija Zrilić	Šetalište kneza Branimira 16A
Trgovinski obrt TRINAESTICA - 13	Antun Bakija	Kneza Domagoja 3
TRON trgovački obrt	Jure Palić	Kraljice Jelene 11
TURISTIČKA AGENCIJA BLU	Katarina Olivari	Obala kralja Petra Krešimira IV bb
TURISTIČKE USLUGE "ANA"	Nedjeljka Lukšić	Put Grande 7
TURISTIČKE USLUGE "DELFIN"	Lidija Pejić	Plaža Dražice
Turističke usluge i U.O. FJAKA	Katia Šangulin	Bana Jelačića 2
TURISTIČKI PARK PEŠI	Nevenka Pešić	Vukovarska 45
TUTA trgovački obrt	Jadranka Tuta	Splitska 20
UGOSTITELJSKI I TRGOVAČKI OBRT MASLINA	Josip Mikas	Bošana bb
Ugostiteljski obrt "AMORELA"		Petra Svačića
Ugostiteljski obrt "AMY"	Amarildo Lukić	Kod trajektnog pristaništa

UGOSTITELJSKI OBRT "ART"	Tatjana Paragvaj	Šetalište kneza Branimira 2
UGOSTITELJSKI OBRT "ART"	Zorica Šarić	Plaža Soline
UGOSTITELJSKI OBRT "BALDE"	Davor Morožin	Kralja Petra Svačića 17
UGOSTITELJSKI OBRT "BOŠI"	Šime Peraić	Fra Lina Pedišića 4
Ugostiteljski obrt BRZI	Dario Dobrić	Franje Račkoga 1
UGOSTITELJSKI OBRT "CARPYMORE"	Svijetlana Gulan	Kralja Tvrtka 10
Ugostiteljski obrt "COCOLINO"	Lari Baran	Kraljice Jelene b.b.
Ugostiteljski obrt "DRAŽICE"	Perica Matijević	Dr. Franje Tuđmana 7
Ugostiteljski obrt "FERAL"	Kosa Gagić	Trg hrvatskih velikana 4
Ugostiteljski obrt "IMG 22"	Mato Gavranović	Bračka 2
Ugostiteljski obrt "LIBURNIJA"	Vinko Čuljak	Tvrtkova 8
Ugostiteljski obrt "LOLI POP", vl., ,	Sandro Erlić	Šetalište kneza Branimira 10
UGOSTITELJSKI OBRT "MALO MISTO"	Ante Rogić	Obala kralja P. Krešimira IV 8
Ugostiteljski obrt "MAMMA MIA"		Grgura Ninskog 2
UGOSTITELJSKI OBRT "MARCO POLO"	Nikola Pavičić	Obala kralja Petra Krešimira IV 37
UGOSTITELJSKI OBRT "MARINO"	Marin Uskok	Augusta Šenoe 24
Ugostiteljski obrt "MARKO & DOMINIK"	Matea Blažević	Ivana Gorana Kovačića 14
UGOSTITELJSKI OBRT "MAXIMUS"	Boris Mavra	Plaža Bošana
Ugostiteljski obrt "MEDUZA"		Augusta Šenoe 24
Ugostiteljski obrt "MIRAN"	Nebi Zejnullahi	Obala kralja Petra Krešimira IV, 21
Ugostiteljski obrt "MORNAR"		Obala kralja Petra Krešimira IV, br.17
UGOSTITELJSKI OBRT "NA ZMORAC"	Nedjeljko Fabijan	Kneza Borne 2
Ugostiteljski obrt "NEHAJ"		Obala kralja Petra Krešimira IV 6
Ugostiteljski obrt "NEPTUN"	Ivan Buovac	Plaža Soline
UGOSTITELJSKI OBRT "OAZA"	Zvonimir Tokić	Plaža Bošana
UGOSTITELJSKI OBRT ORKULA	Ivo Šimurina	Fra Lina Pedišića 27
UGOSTITELJSKI OBRT "PALERMO"	Dijana Desnica	Dr. Franje Tuđmana 82
Ugostiteljski obrt "PANDA"		Zagrebačka
UGOSTITELJSKI OBRT "RAMAZZOTTI"	Elvis Šaponja	Obala kralja Petra Krešimira IV 6

Ugostiteljski obrt "RENE"	Renata Rudić	Dr. Franje Tuđmana 82
UGOSTITELJSKI OBRT "SIRENA"	Bašte Brkljača	Put Solina 10
Ugostiteljski obrt "SIRIUS"	Žarko Pedisić	Plaža Soline
Ugostiteljski obrt "SLAVE"	Mikulić Slavko	Osječka 53
Ugostiteljski obrt "SOLINE"	Renata Kapitanović	Plaža Soline
UGOSTITELJSKI OBRT "STARI GRAD"	Radislav Čuljak	Grgura Ninskog 11
Ugostiteljski obrt "ŠIME"	Davor Budan	Plaža Soline
UGOSTITELJSKI OBRT TONI	Boško Banović	Bračka 1A
Ugostiteljski obrt "U ŠIME"	Ante Strpić	Zrmanjska 1
Ugostiteljski obrt "VAPOR"	Frane Jelić	Knezova Bribirskih 3
UGOSTITELJSKI OBRT "VIVA"	Ibrahim Ademi	Frankopanska 9
Ugostiteljsko trgovački obrt FIBRA	Lovre Pelicarić	Kralja Petra Krešimira IV. 19
Upravljanje nekretninama "S VAMA"	Marija Vlahović	Put Solina 5
USLUGE U TURIZMU TAMBURAK, vl., ,	Nikola Franičević	Miroslava Kraljevića 21
VIKTOR EXPRESS, zabava i razgledavanje	Josip Buovac	Jadranska 15
VIKTORIA	Zoran Tomić	Marina Getaldića 2
VIVA, obrt za ugostiteljstvo	Tea Filipović	Osječka 39
VRULJE obrt za crpljenje i odvoz fekalija	Damjan Jokić	Splitska 3
VULKANIZER, vulkanizerski obrt	Neven Morožin	Dubrovačka 4
ZABAVNI PARK "LEVANAT"	Mario Peričić	Fra Lina Pedišića 3
ZELIĆ, ugostiteljski obrt	Danijel Zelić	Savska 15
ZLATAR BANI, zlatarsko filigranski obrt		Kraljice Jelene
ZLATARNA KRISTIAN, zlatarski i trgovinski obrt	Krist Nikola	Obala Kralja Petra Krešimira IV 13
ZLATNO ZRNO obrt za proizvodnju ulja i preradu maslina	Marko Medić i Joško Marić	Vukovarska 90
ŽELE, tokarsko bravarski obrt	Željko Eškinja	Šetalište kneza Branimira

Izvor: Ministarstvo poduzetništva i obrta, Služba za gospodarstvo, Pododsjek Biograd na Moru (<http://or.mingorp.hr/pretraga.htm>)

2.3.4 Trgovački lanci i centri

Tablica 25. Trgovački lanci/centri koji posluju u Biogradu na Moru

Ime poslovnog subjekta	Djelatnost	Poslovni objekti
Bure Cash & Carry	trgovina i usluge	1
Bure Centar		1
Konzum d.d.		1
Plodine - Rijeka d.o.o.		1
Lidl d.o.o.		1
Mercator d.o.o.		1

Izvor: Grad Biograd na Moru

2.3.5 Malo gospodarstvo i poduzetnička infrastruktura (poduzetničke zone)

Grad Biograd na Moru, na sjednicama Gradskog vijeća te Gradskog poglavarstva, donio je nekoliko važnih odluka za brži razvoj poduzetništva na području Grada Biograda na Moru. Jedna od značajnih odluka bila je donošenje odluka o formiranju poduzetničkih zona (regulirane kroz Urbanističke planove uređenja i detaljne planove uređenja prostora), i to:

- Komunalno - servisna zona «Bučina» (K3)
- Industrijska zona (I1)
- Poslovna zona pretežito trgovačke namjene (K2)
- Gospodarska zona Jankolovica (K4)
- K1 zona uz Zabavni centar
- 7. Četa (K2-K5-R)

Formiranjem poduzetničkih zona, želi se potaknuti razvoj gospodarstva na području grada, riješiti prostorne probleme poduzetnika, omogućiti razvoj, te poticati nova zapošljavanja.

Komunalno - servisna zona «Bučina» (K3)

Komunalno - servisna zona «Bučina» nalazi se na perifernom sjeveroistočnom dijelu Grada iznad državne ceste D8 (JTC), koje od iste razdvaja tampon zelenila širine oko 50 m. Značaj ovog područja je njegova dislociranost u odnosu na središte Grada, u kojem se može planski organizirati zona sa komunalnoservisnim sadržajima. U prosincu 2004. godine, usvojen je urbanistički plan uređenja zone, te su raspisani natječaji za izradu projektne dokumentacije za uređenje i opremanje ove poduzetničke zone. U 2012. godini usvojene su Izmjene i dopune UPU neizgrađene poslovne zone komunalno-servisne namjene (K3). Svrha i opći cilj te programska

polazišta Izmjena i dopuna UPU neizgrađene poslovne zone komunalno-servisne namjene (K3) je osiguranje razvoja Grada na načelima održivog razvoja.. Bitni razlozi za izmjene i dopune UPU neizgrađene poslovne zone komunalno-servisne namjene (K3) su:

- Usklađenje sa Zakonom o prostornom uređenju i gradnji ("NN" br. 76/07, 38/09, 55/11 i 90/11),
- Usklađenje sa Prostornim planom Grada Biograda na Moru ("Službeni glasnik Grada Biograda na Moru", broj 09/05, 03/09 i 07/11),
- Prilagodba koridora prometnica sa izdanim lokacijskim dozvolama i uvjetima na terenu,
- Planiranje plinovodne mreže u obuhvatu Plana.

U ovoj zoni planirana je izgradnja manjih pogona, s čistom tehnologijom, koji ne smiju zagađivati okoliš. Ukupna površina zone iznosi 133.840 m², a za izgradnju pogona planirana je površina od 106.049 m². Poduzetnici su pokazali velik interes za gradnju pogona u ovoj zoni.

Tablica 26. Pravne osobe u Komunalno-servisnoj zoni Bučina

PRAVNA OSOBA	DJELATNOST
GOMAR d.o.o.	Servisiranje brodova i ugradnja brodske opreme
AUTOOPREMA d.o.o.	Autolimarska i autolakirerska djelatnost
ARGOLA TENDE I JEDRA, obrt za proizvodnju	Proizvodnja i popravak tendi, jedara i ostale brodske konfekcije
P.O. BABARA	Parkiralište s objektima za održavanje i remont
BOOTE SERVICE d.o.o	Popravak i održavanje manjih plovniha objekata i preinake plovila
ILIRIJA d.d.	Skladište građevinskog materijala
ERLIĆ COMERCE d.o.o.	Suha marina i popravak manjih jahti i čamaca
ŠANGULIN TOURS d.o.o.	Trgovina građevinskim materijalom
COLIĆ TRADE d.o.o.	Servisiranje i čuvanje objekata iz djelatnosti marine i servisa
MRŠIĆ TRADE d.o.o.	Poljoprivredni centar
VULKANIZER	Poljoprivredni centar (skladište, vrtni centar, plastenik ured)
BURE COMMERCE d.o.o.	Servisna radionica auto-mehanike, servis pneumatika
MILER d.o.o.	Skladišni prostor
GO-TEK d.o.o.	Proizvodnja i plasman vina
U.O. "U ŠIME"	Projektiranje i distribucija proizvoda od inoxa i LED rasvjeta
	Ugostiteljstvo

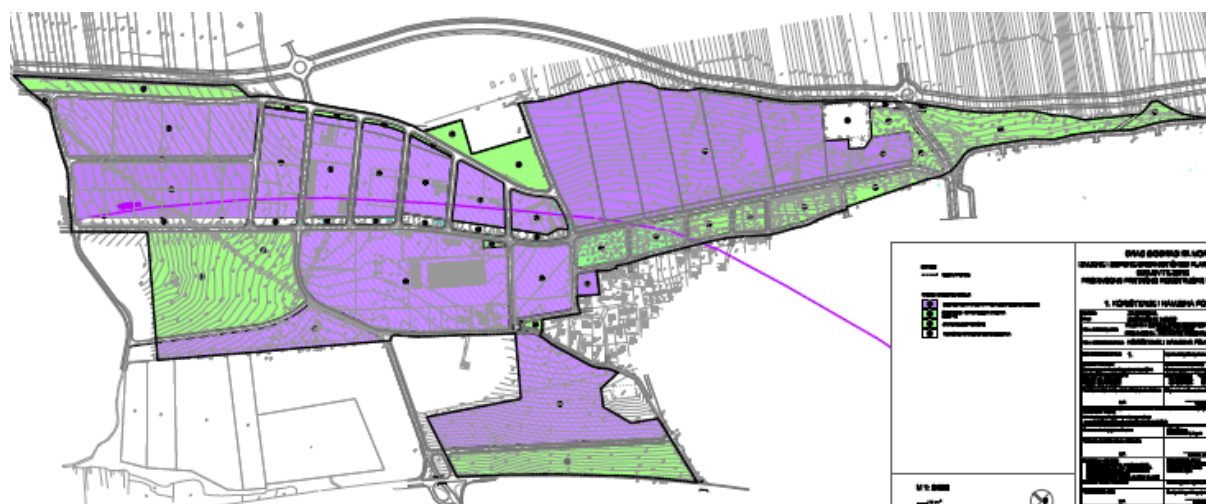
Izvor: Grad Biograd

Industrijska zona (I1)

Osnovni prostorno-urbanistički elementi odluke o detaljnom planu uređenja Industrijske zone, doneseni su 1995. godine. Zona je smještena u sjevero-zapadnom dijelu područja Grada, te se prostorno veže na sjeverozapadni dio područja Kose. Predmetno područje nalazi se na vrlo povoljnom prometnom položaju, u blizini dvije najznačajnije i najfrekventnije prometnice na području Grada Biograda: Jadranske magistrale i Zagrebačke ulice. Atraktivnost lokacije zone proizlazi iz blizine spoja državnih cesta D-8 i D-503. Preko D-503 ostvaruje se povezanost s autocestom Zagreb – Split, a D8 omogućuje brzu vezu sa centrom županije - Zadrom.

Ukupna površina zone bila je 331.000 m², a za izgradnju pogona planirana je površina od 111.200 m². U okviru zone dozvoljena je izgradnja pogona koji ne zagađuju okoliš ili je njihov stupanj zagađivanja minimalan. Trenutno na području zone posluje 14 poduzetnika. Provedenim natječajima u najam je dano cca 80% površine, a zbog iskazanog interesa provedeno je proširenje Industrijske zone na površinu od 331.000 m².

Gradsko vijeće Grada Biograda na Moru na svojoj 34. sjednici održanoj 28. prosinca 2012. godine, donosi O D L U K U o donošenju izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja cjelovite zone proizvodne - pretežno industrijske namjene (I1) i stavljanju van snage Detaljnog plana uređenja cjelovite zone proizvodne - pretežito industrijske namjene (I1) iz razloga usklađenja s Prostornim planom Grada Biograda na Moru („Službeni glasnik Grada Biograda na Moru“ (broj 9/05, 3/09 i 7/11). Svrha i opći cilj te programska polazišta Izmjena i dopuna UPU-a je osiguranje razvoja Grada na načelima održivog razvoja.

Tablica 27. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu, način korištenja i uređenja površina

OZNAKA	NAMJENA	POVRŠINA (ha)	% POVRŠINE UPU
I1	Proizvodna pretežno industrijska namjena - izgrađeni dio	47,83	61,8
R1	Sportsko rekreacijska namjena	1,23	1,6
Z1	Javne zelene površine	9,97	12,9
IS	Površine infrastrukturnih sustava- trafostanica	0,8	1,03
IS		17,57	22,7
UKUPNO		77,4	100

Izvor: Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja cjelovite zone proizvodne - pretežno industrijske namjene (I1)

Ovaj cilj će se ostvarivati na način da se propiše, omogući i potiče:

1. Prostorni razvoj zasnovan na demografskom razvitku, koji se temelji na prirodnom priraštaju stanovništva, doseljavanju i povratku stanovnika, te uspostava ravnoteže između takovog demografskog razvitka i prostornog razvoja Grada
2. Zaštita vrijednih područja, posebno obalnog pojasa sa otočićima, ugroženih dijelova prirode, arheoloških i spomeničkih zona i lokaliteta, te vrijednih krajolika
3. Gospodarski razvoj zasnovan na turizmu, poljoprivredi, te industriji sa čistim tehnologijama, proizvodnim pogonima manjeg kapaciteta (mala i srednja poduzeća) i značajnom udjelu servisnih djelatnosti
4. Osiguranje prostora i lokacija za infrastrukturne i ostale objekte i sadržaje državnog i županijskog značaja u skladu s njihovim realnim potrebama
5. Ustanovljenje planskih kriterija i mjera koje će potaknuti povezivanje obalnog područja Grada sa zaleđem i osiguranje jednakomjernog razvoja cijelog prostora Grada. Pritom nastojati na čuvanju specifičnih značajki i identiteta pojedinih naselja.

Tablica 28. Pravne osobe u Industrijskoj zoni

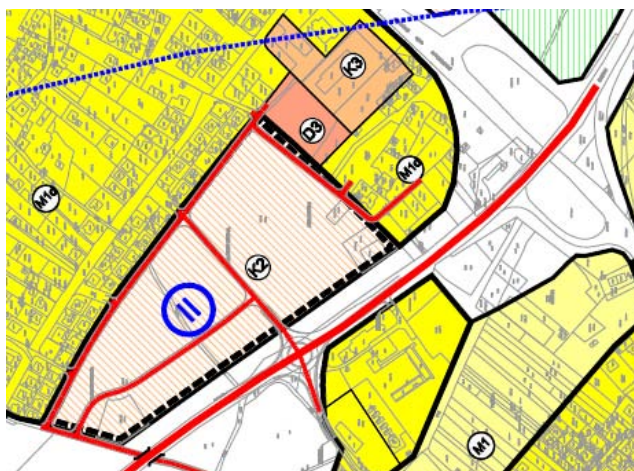
PRAVNA OSOBA	DJELATNOST
TVORNICI MREŽA I AMBALAŽE d.o.o.	Proizvodnja ribarskih mreža i ambalaže
JADRAN TUNA d.o.o. za marikulturu i trgovinu	Morska akvakultura, smrzavanje i skladištenje smrznute ribe
BETON ZDRUG d.o.o.	Proizvodnja betonskih elemenata
P.O. ČIRJAK	Betonara
MARKVINIJA d.o.o.	Klesarija
KULAŠ d.o.o.	Proizvodnja vodovod. materijala
DUO PEKA d.o.o.	Proizvodnja kruha i pekarskih proizvoda
PINIJA d.o.o.	Prerada drva
ULJARA MEDIĆ	Uljara

KARLO YAHTING d.o.o.	Suha marina, servis brodova
OBRT MARINA BIOGRAD	Suha marina, servis brodova
FILIPOVIĆ d.o.o.	Stolarske djelatnosti
INOX MARIJAN - IM	Proizvodnja inoxa
NAVE, obrt za servis brodova	Proizvodnja plovila za razonodu i servis plovila
DIGITUS PRIMUS d.o.o.	Servis i proizvodnja brodova
ANORTI LAMINATI d.o.o.	Servisiranje i razvoj alata u nautici
ŠKVERIĆ d.o.o.	Proizvodnja i servis drv. nautičke opreme
TONKA d.o.o.	Suha marina
U.O. TONČI	Proizvodnja i skladištenje prehrambenih proizvoda te skladištenje i održavanje brodova
OBRT T.M.T.S.A.	Plastenik i laboratorij za istraživanje
ZVONIMIR PROMET d.o.o.	Suha marina
DANA, obrt za popravke i usluge	Proizvodnja metalnih ograda za kuće, dvorišta i pokretne objekte te skladištenje i održavanje brodova
FREY TENDE	Proizvodnja brodskih tendi, te ostalih namjenskih brodskih pokrivala
U.O. EUROPA	Proizvodnja svijeća, umjetnog cvijeća, ukrasa i sl.

Izvor: Grad Biograd

Poslovna zona pretežito trgovačke namjene (K2)

Područje obuhvata Urbanističkog plana uređenja neizgrađene poslovne zone pretežito trgovačke namjene (K2) nalazi se na zapadnom ulazu u grad, na vrlo povoljnom prometnom položaju, u neposrednoj blizini dvije najznačajnije i najfrekventnije prometnice na području Grada Biograda: Jadranske magistrale i Zagrebačke ulice.

Iznimnu atraktivnost lokacije planirane poslovne zone predstavlja njen gotovo neposredni izlaz na spoj državnih cesta D8 i D503 izveden kao raskrižje s petljom u dvije razine, čime su izbjegnute konfliktne situacije. Preko D503 povezana je sa autocestom Zagreb – Split, a D8 omogućuje brzu vezu sa centrom županije -

Zadrom. Zbog blizine središta Biograda i zona stanovanja, u ovoj je gospodarskoj zoni moguće planirati samo smještaj poslovnih – trgovačkih sadržaja koji nemaju negativnih utjecaja na okoliš te posluju uz strogu primjenu propisanih mjera zaštite okoliša.

Tablica 29. Pravne osobe u Poslovnoj zoni pretežito trgovačke namjene

PRAVNA OSOBA	DJELATNOST
BAGAR d.o.o.	Gradnja trgovačkog centra

Izvor: Grad Biograd

Gospodarska zona Jankolovica (K4)

Zona obuhvata Detaljnog plana uređenja zone poljoprivrednih gospodarstava – «Jankolovica» (K4) iznosi 59,18 ha. Granicu obuhvata DPU-a «Jankolovica» (K4) predstavlja prostor omeđen na sjeverozapadu, sjeveroistoku i jugoistoku poljoprivrednim površinama Vranskog polja dok zapadnu granicu čini državna cesta D503 (Biograd na Moru – Benkovac) te jugozapadnu područje obuhvata UPU-a GP naselja Grada Biograda na Moru: Jankolovica južni dio i šumske površine. Nadmorska visina područja kreće se od 5,8 mnm do 24,00 mnm što predstavlja reljefnu energiju od 14,20 mnm. Prosječna nadmorska visina (najveći dio površine obuhvata) iznosi između 7,5 i 8,5 mnm. Obuhvat DPU-a spada u područje Jankolovice i Vranski bazen u neposrednom zaleđu obalnog pojasa. Na ovom prostoru planinski se masiv Dinarida udaljuje od mora te se u međuprostoru formira širok uravnilan ili brežuljkasti prostor. Vranski bazen je pod aluvijalnim nanosima u kojima se izmjenjuju pijesak, šljunak, glina i mulj. To je najveća i najkvalitetnija agrarna površina unutar čitavog prostora Grada Biograda na Moru.

Na području obuhvata DPU zona poljoprivrednih gospodarstava «Jankolovica» (K4) postoji evidentirano kulturno dobro Poljoprivredno dobro «Vrana». Unutar obuhvata Plana (59,18 ha) postojeća farma, staklenici i ostali prateći objekti u funkciji poljoprivredne djelatnosti (K4) zauzimaju površinu od 27,05 ha što čini 45,57 % ukupne površine Plana. Unutar te površine predviđa se proširenje te uvođenje novih tehnologija. Znatna dio površina i dalje će se koristiti kao poljoprivredne površine (jugoistočni dio obuhvata).

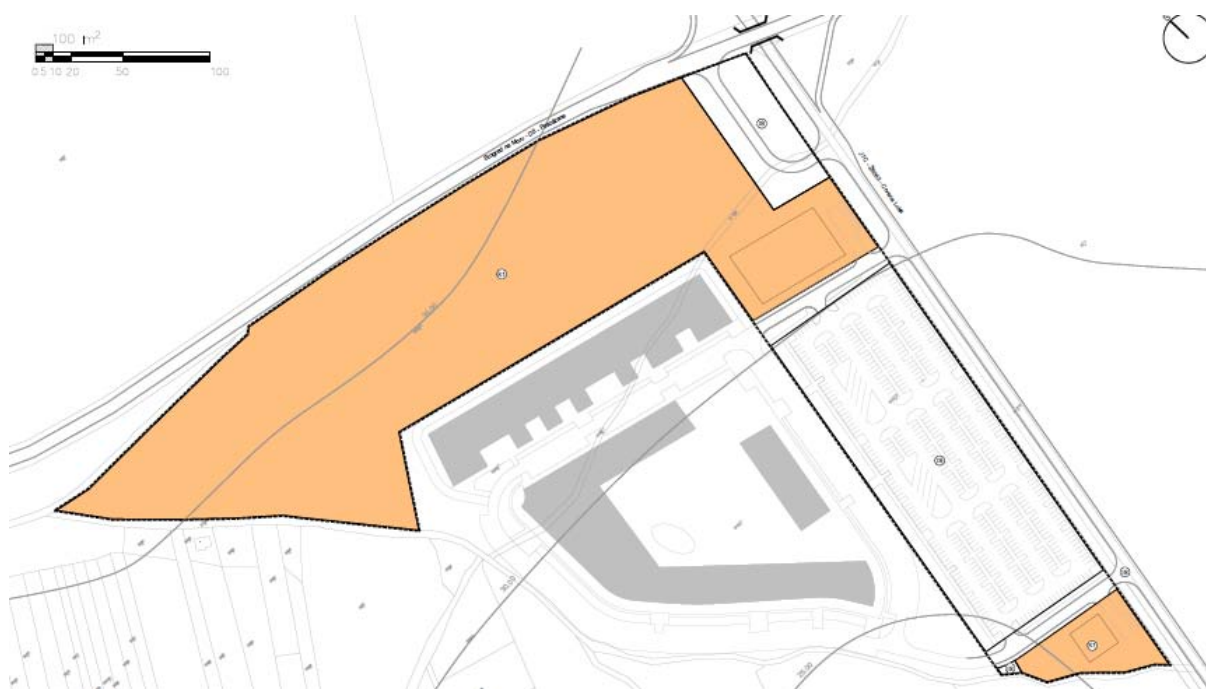

K1 zona uz Zabavni centar

Zona gospodarske namjene-poslovne, K1-pretežito uslužna uz zabavni centar smještena je u istočnom dijelu Grada Biograda na Moru zapadno od županijske ceste Ž6063, na samom križanju s državnom cestom D8. Lokacija zone nalazi se na osi koja povezuje golf igralište „Baštijunski Brig“, karting centar, zabavni centar i turističko naselje „Crvena luka“. Navedena os činit će poveznicu planiranih turističkih, zabavnih i rekreacijskih sadržaja koji će bitno promijeniti sliku Grada.

	ha	%
Ukupna površina obuhvata Urbanističkog plana uređenja:	6,87	100
1) K1 – gospodarska namjena - poslovna	4,87	70
2) IS – površine infrastrukturnih sustava	2,00	30

1. Očekivana tlocrtna izgrađenost područja poslovne namjene (K1) je cca 3000 m²
2. Očekivana BRP svih izgrađenih objekata na području obuhvata plana (K1) je cca 8000 m²

Područje obuhvata plana se prostorno i funkcionalno nastavlja na zonu ugostiteljsko turističke namjene T5 – zabavni centar za koju je izrađen detaljni plan uređenja (Službeni glasnik grada Biograda na Moru 6/07). Područje obuhvata Urbanističkog plana uređenja zone gospodarske namjene –poslovne, K1 - pretežito uslužna uz zabavni centar, koji ima oblik obrnutog slova L u smjeru zapad–istok iznosi 470 m, a u smjeru sjever -jug 430 m.

7. Četa (K2-K5-R)

Gradsko vijeće Grada Biograda na Moru nasvoj 30. sjednici održanoj 21. lipnja 2012. godine donijelo je O D L U K U o donošenju Urbanističkog plana uređenja jedinstvene zone trgovačke namjene (K2), autobusni kolodvor (K5) i sportske namjene (R).

- Na površini oznake **K2** mogu se graditi i uređivati poslovni sadržaji pretežito trgovačke namjene.
- Na površini oznake **K5** mogu se graditi i uređivati:
  - građevine autobusnog kolodvora s pratećim uslužnim i trgovačkim sadržajima,
  - peroni za autobuse lokalnog i međunarodnog prometa, kao i parkirališna mjesta za iste,
  - javno parkiralište za potrebe autobusnog kolodvora i susjedne sportsko-rekreacijske zone,
  - ostale građevine u funkciji autobusnog prometa.
- Na površini oznake **R** mogu se graditi i uređivati:
  - otvoreni sportski tereni i rekreacijski sadržaji (košarkaška, nogomet, rukomet, tenis, odbojka, bočališta, mini golf, stolni tenis i ostalo),
  - dječja igrališta,
  - otvorene pozornice za kulturno-umjetnička događanja,
  - prateći sadržaji (svlačionice, klupski prostori, spremišta rekvizita, sanitarni čvorovi, gledališta, tribine i ostalo),
  - otvoreni i zatvoreni bazeni,
  - manji ugostiteljski objekti,
  - šetnice, trim staze i biciklističke staze.

2.3.6. Osnovni razvojni problemi vezani za gospodarstvo

2.3.6.1. Osnovni problemi i potrebe vezani za turizam

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nepostojanje strateških i cjelovitih razvojnih planova (master plan i provedbeni planovi) u turizmu i ruralnom turizmu - Nedovoljan broj i nedostatna kvaliteta smještajnih kapaciteta - Nedostatna ponuda dodatnih turističkih sadržaja - Nedostatna kvaliteta turističkog proizvoda - Visok stupanju sezonalnosti - Nedovoljna prepoznatljivost grada Biograda kao turističke destinacije - Koncentracija turističke djelatnosti u priobalju - Nedovoljno učešće domaćih proizvoda u turističkoj ponudi- naročito specifičnih prehrambenih artikala sa obilježjima ovog podneblja - Neodgovarajuća valorizacija prirodne i kulturne baštine i prostora 	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada strategije razvoja turizma Grada Biograda s pripadajućim provedbenim planovima - Izrada, usvajanje i promocija jedinstvenog vizualnog identiteta grada Biograda – brenda - Podizanje kvalitete turističkih usluga i proizvoda - Produženje turističke sezone na 8-9 mjeseci - Turistički razvoj zaleđa – ruralnog dijela Grada - Privlačiti investicije usmjerene prema poboljšanju turističke ponude - Obogaćivanje turističke ponude (tematski turizam) - Odgovarajuća valorizacija prirodnih i kulturnih sadržaja vodeći računa o uravnoteženom i održivom razvoju i zaštiti okoliša - Očuvanje kulturne baštine provoditi usporedo s izgradnjom identiteta Grada Biograda - Bolja informiranost stanovništva grada o kulturnoj i prirodnoj baštini te podizanje svijesti o njihovom očuvanju

2.3.6.2. Osnovni problemi i potrebe vezani za poljoprivredu i ribarstvo

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Usitnjenost poljoprivrednih posjeda i nepovezanost malih poljoprivrednih proizvođača - Slaba iskorištenost poljoprivrednih površina - Nedovoljna obrazovanost poljoprivrednika - Nedostatak temeljne infrastrukture koja će biti u funkciji razvoja poljoprivrede i ribarstva - Nedostatak financijskih sredstava za razvoj opreme i mehanizacije - Nedovoljan broj zaštićenih autohtonih 	<ul style="list-style-type: none"> - Raditi na provedbi programa okrupnjavanja zemljišta i sređivanja imovinsko-pravnih odnosa - Poticanje ekološke poljoprivrede - Poljoprivredne i morske resurse i komparativne prednosti podneblja u danom okruženju staviti u funkciju proizvodnje hrane za potrebe turizma - Edukacija poljoprivrednika radi primjene suvremene tehnologije - Razvijati i valorizirati tipične poljoprivredne i ribarske proizvode ovog podneblja

proizvoda

- Nedostatak sustava za navodnjavanje poljoprivrednih površina
- Nedovoljna razvijenost zadruga i udruga
- Nedostatak planiranih obalnih i morskih područja potrebnih za razvoj marikulture
- Nedovoljna povezanost ribara

- Razvijati dopunske djelatnosti na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima
- Osigurati povoljna financijska sredstva za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju i ribarstvo te preradu
- Nastaviti daljnje povezivanje poljoprivrednika i ribara u zadruge- prilagoditi zadruge novom Zakonskom okviru

2.3.6.3. Problemi i potrebe povezani s ostalim dijelovima gospodarstva

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nekompletirana infrastruktura u poduzetničkoj zoni - Općenito niska kvaliteta poslovnog okruženja - Usmjerenost na djelatnosti s niskim stupnjem korištenja suvremenih tehnologija i s niskom dodanom vrijednošću - Nedovoljno korištenje novih tehnologija i inovacija - Nedovoljna educiranost poduzetnika - Nedostatak financijskih sredstava za nove investicije i obnovu postojeće tehnologije 	<ul style="list-style-type: none"> - Kompletiranje infrastrukture u poduzetničkim zonama koristeći EU fondove - Izgradnja inkubatorskog centra za malo gospodarstvo - Sustavna edukacija poduzetnika na različitim područjima - Poticati poslovno povezivanje s ciljem ostvarenja konkurentnosti zajedničkih projekata - Poticati ulaganja inozemnih partnera - Poticati ulaganja u inovacije i nove tehnologije - Izgradnja prezentacijsko sajmenog prostora

2.4 DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Pod pojmom društvene djelatnosti podrazumijevaju se: obrazovanje, kultura, sport i rekreacija, zdravstvo, socijalna skrb te uprava i administracija. Jedna od temeljnih funkcija jedinica lokalne i područne samouprave jeste zadovoljavanje javnih potreba u društvenim djelatnostima. Za izvršenje ove obveze u proračunima se osiguravaju potrebna financijska sredstva. Koje javne potrebe će biti financirane, utvrđuje se zakonom odnosno na zakonu utemeljenim aktima, a na županijskoj razini svake se godine utvrđuje programima javnih potreba.

2.4.1 Predškolski odgoj i obrazovanje

Broj i vrsta ustanova za odgoj i obrazovanje		
	Broj ustanova	Broj djece/učenika
Dječji vrtić	2	187
Osnovna škola	1	643
Glazbena škola		94
- u pripremi		41
Srednja škola	1	326

Tablica 30. Broj djece u Dječjem vrtiću „BIOGRAD“ od 2007. - 2013.

PEDOLOŠKA GODINA	Broj djece u matičnom objektu M.Držića ¹ Primarni jutarnji boravak /10 sati / 2 jaslične sk. i 3 mješovite sk	Broj djece u područnom objektu 2 mješovite sk	Kratki boravak 2,5 sati- 5 mj.	ukupno	NAPOMENA
2007/08	121	-	30	151	-
2008/09	105	40	28	173	Vrtić u najmu hotela Albamaris
2009/10	106	40	30	176	-II-
2010/11	106	44	30	180	Otvoren Novi vrtić, Paška 1Biograd
2011/12	105	44	35	184	
2012/13	105	44	38	187	Kratki program traje cijelu ped. god

Izvor: Dječji vrtić "Biograd"

Obrazloženje:**Primarni 10. Satni program**

Prikazano je stanje pri upisu. Kroz dječji vrtić ,radi fluktuacije djece prođe puno više djece (neki odustaju, pa se grupa popunjava tijekom godine).

U periodu kada nije bilo područnog vrtića , vidi se opterećenost skupina koje su se dolaskom novog vrtića rasteretile sukladno zakonskim mjerama (Standard predškolskih ustanova) te je omogućen upis još 20 djece.

Kratki program 2, 5 satni program

Kratki program odvija se samo u matičnom vrtiću . Od 2012/13 produžen je sa 5 mjeseci na cijelu pedagošku godinu.

Liste čekanja:

Od otvaranja novog objekta dječji vrtić Biograd nema liste čekanja za mješovite skupine (od 3-7 god).

Liste čekanja postoje samo za jaslice .

Potrebe vrtića :

Otvaranje mlađe jaslične skupine - djece od 1 godine (2 skupine)

Osnovna škola Biograd

Tablica 31. Kretanje broja učenika u osnovnoj školi Biograd od 2007. do 2012. god.

Školska godina	OSNOVNA ŠKOLA		GLAZBENA ŠKOLA	
	Broj učenika	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj učenika u pripremi
2007/8	617	28	86	23
2008/9	636	28	88	26
2009/10	637	28	89	26
2010/11	632	28	92	27
2011/12	639	28	94	32
2012/13	643	29	94	41

Izvor: Osnovna škola Biograd

Srednja škola Biograd

Tablica 32. Kretanje broja učenika u Srednjoj školi Biograd

Srednja škola Biograd	2007./08	2008./09.	2009./10.	2010./11.	2011./12.	2012./13.
Gimnazija	99	105	105	105	115	111
Ekonomist	114	109	105	98	108	98
Prodavač	39	34	32	32	30	28
Kuhar	29	27	32	37	36	37
Konobar	20	14	16	16	19	14
Automehaničar	9	8	2			
Vodoinstalater	33	24	12	13	3	5
Instalater klime i grijanja	-	19	15	8	9	11
Plinoinstalater	-	-	-	5	13	22
Strojari	23	-	-	-	-	-
UKUPNO:	366	340	319	314	333	326

Izvor: Srednja škola Biograd

Visoka škola za poslovanje i upravljanje, s pravom javnosti "Baltazar Adam Krčelić"- Dislocirani studij u Biogradu na Moru

- izvođenje trogodišnjeg stručnog studija Usmjerenje: Poslovna ekonomija i financije

Tablica 33. Broj upisanih studenata po godinama

GODINA	UPISANO STUDENATA
2008	48
2009	32
2010	32
2011	29
2012	27

Izvor: Visoka škola za poslovanje i upravljanje,
s pravom javnosti "Baltazar Adam Krčelić"-
Dislocirani studij u Biogradu na Moru

2.4.2 Kultura i sport

Kulturna dobra

Grad Biograd nalazi se s jedne strane preko puta obale Pašmanskog kanala koji je oduvijek zauzimao važnu ulogu u kontekstu morsko plovidbene kontrole i pomorskoga prometa koji se njim odvijao, a s druge strane grad je naslonjen na svoje zaleđe kojega rese prirodne datosti, izvori vode, Vransko jezero, plodna polja što mu je oduvijek osiguravalo kontinuitet življenja. Iako, ako zaronimo u duboku i daleku prošlost najstarija razdoblja ljudskoga života na samom biogradskom području slabo su nam poznata. No, zato vrijeme na izmaku antike pokazuje da je ovo mjesto bilo naseljeno o čemu svjedoče brojni arheološki nalazi kao i istraživani lokaliteti (Kumenat i Bošana).

Povijesna jezgra Biograda je zaštićena urbana cjelina, smještena na manjem poluotoku položenom od sjeverozapada prema jugoistoku. Sa sjeverne strane je uvala Bošana, a s južne uvala Soline. U prošlosti je povijesna jezgra predstavljala otok i bila opasana bedemima. Povijesnu jezgru odlikuje gusta izgrađenost i uske krivudave uličice koje su bile nekoć popločane kaldrmom.

Biograd se, kao hrvatski grad prvi put spominje sredinom 10. st. u djelu bizantskog cara Konstantina Porfirogeneta "De administrando imperio". Konstantin ga navodi u popisu utvrđenih gradova Hrvatske i naziva ga "kastron". U brojnim povijesnim i arhivskim dokumentima srednjega vijeka Biograd se spominje pod raznim imenima i to kao : Belgradum, Alba Civitas, Belgradum supra mare, urbs regia..."U 11. st. sjedište je hrvatskih kraljeva. Možemo pretpostaviti kako mu je upravo njegov strateški položaj osigurao (kontrola pomorskoga puta kroz Pašmanski kanal) važno mjesto u srednjovjekovnoj povijesti jer ga hrvatski vladari i kraljevi biraju za jednu od svojih stalnih ili povremenih prijestolnica. Otuda i proizlazi naziv kojim se danas Biograd diči "hrvatski, kraljevski, krunidbeni i prijestolni"grad.

Oko 1059. godine postaje sjedište biskupije. Kraljevanje kralja Petra Krešimira IV. (1058.-1074.) vezano je uz osnivanje benediktinskog samostana Sv. Ivana Evanđeliste. 1059. godine u Biogradu i kojega taj isti kralj bogato dariva posjedima i privilegijama. Nešto kasnije godine 1069. podignut je unutar biogradskih zidina i drugi ženski benediktinski samostan koji je bio posvećen Sv. Tomi apostolu.

Biogradski biskup Prestancije upravlja biogradskom biskupijom godine 1076. kojom prilikom samostanu Sv. Ivana u Biogradu dariva crkvu Sv. Kuzme i Damjana na otoku Pašmanu. Tada je posvećena i opatska crkva u Biogradu. U tome razdoblju spominju se osim spomenutoga biogradskoga biskupa Prestancija i biskupi koji su bili na čelu biogradske biskupije biskupi Teodozije te biskup B(ono). Godine 1102. u Biogradu Koloman Arpadović okrunjen je za hrvatsko-ugarskog kralja, kako nam svjedoči isprava (darovnica) o krunjenju Kolomana u Biogradu a koja je sačuvana u prijepisu registra Sv. Marije u Zadru. Tom je prilikom kralj Koloman odsjeo u Biogradu u palači hrvatskih narodnih vladara i okrunio se za kralja Hrvatske i Dalmacije. Godine 1125. grad je osvojen od Mlečana i do temelja srušen. Stanovništvo nakon temeljitoga rušenja Biograda zajedno sa svojim biskupom potražilo je sigurnost u Skradinu. Biograd se počinje intezivnije obnavljati tek u 16. stoljeću kada je zavladała nova opasnost po grad i njegove stanovnike uslijed osmanlijskoga nadiranja prema Jadranu. Biogradska biskupija nikada više nije uspostavljena, nego je crkvena vlast potpala pod ingerenciju zadarskoga (nad) biskupa.

Od tada naizmjenično prelazi u posjed hrvatsko-ugarskih vladara, Venecije, bibrskih feudalaca i vranskih templara. Od 1409. do 1797. god. pod vlašću je Venecije, za vrijeme kojih su obnovljeni bedemi i kaštel. Najviše je stradao za Kandijskog rata 1646. godine. Kako je u nekoliko navrata bio razaran nisu se sačuvali spomenici graditeljstva iz ranijih razdoblja. S obzirom na trajnu naseljenost tijekom dugih povijesnih razdoblja, cjelokupna površina poluotoka predstavlja i arheološki lokalitet.

Početak 20. stoljeća na položaju zvanom "Glavica" pored današnje crkve Sv. Stošije utvrđen je položaj građevine duge 31 metar, a široke 18 metara, za koju je kasnije utvrđeno kako se radi o ostacima biogradske katedrale. Unutar same jezgre smještena su četiri zaštićena spomenika graditeljstva: župna crkva Sv. Stošije, ostaci crkve Sv. Ivana, ostaci crkve Sv. Tome te ostaci kaštela Matković.

O kontinuitetu naseljenosti cjelokupnog područja Grada Biograda n/M svjedoče pretpovijesni arheološki lokaliteti, brojni ostaci spomenika graditeljstva, kao i nedovoljno valorizirani ostaci tradicijske arhitekture.

Popis kulturnih dobara sa stupnjem zaštite:

- R** – upisano u Registar kulturnih dobara
- PZ** – preventivno zaštićeno kulturno dobro
- PR** – ovim Planom predlaže se valorizacija i registracija
- E** – evidentirano arheološko nalazište koje treba istražiti i odrediti mu površinu

Povijesni dio naselja

<u>poluurbana cjelina</u>	<u>stupanj zaštite</u>
- povijesna jezgra Biograda n/M	R 1050
- Varoš – jugoistočno od povijesne jezgre	PR

Povijesne građevine i sklopovi

<u>Sakralne građevine</u>	<u>stupanj zaštite</u>
- župna crkva Sv. Stošije – jednobrodna građevina, s četvrtastom apsidom i zvonikom kvadratne osnove, s dvostrešnim krovom, prekrivena kupom kanalicom, građena od uslojenih kamenih klesanaca. Na pročelju je sačuvan portal baroknih osobina iznad kojih je ploča s natpisom i godinom gradnje – 1761. S bočne strane građevina je ožbukana, podijeljena uvučenim i izvučenim plohama na tri polja. U gornjem nivou ima po tri prozora s polukružnim završetkom. Zvonik crkve ima tri kata sa završnom piramidom na vrhu. Treći kat je rastvoren na sve četiri strane biforama. Na samom zvoniku je natpis s godinom gradnje – 1859. U unutrašnjosti su barokni oltari, od kojih jedan od pozlaćena drva.	R 1050
- ostaci crkve Sv. Ivana - ruševine trobrodne ranoromaničke bazilike iz 11. st. sjeverozapadno od župne crkve. Ostaci su istraženi i konzervirani. Crkva je imala predvorje, pročelni zid raščlanjen s 8, a bočni zidovi s po 17 ležena.	R 787
- Sv. Roko, 18. st. u gradskom parku	E

- ostaci crkvice Sv. Nediljice -jednobrodna ranosrednjovjekovna građevina s polukružnom apsidom. Po pričanju mještana bila je u funkciji do kraja 19. st. Njeni ostaci su restaurirani i konzervirani 1963. U blizini su pronađeni grobovi iz starohrvatskog doba. Nalazi se u neposrednoj blizini povijesne jezgre, na položaju Malenica.

E

- crkvice Sv. Ante – podignuta 1850. god. u blizini starog groblja

E

- crkvice Sv. Katarine - kasnosrednjovjekovna građevina na istoimenom otočiću.

E

Ostale građevine

stupanj zaštite

- ostaci kaštela Matković - 16. st. u povijesnoj jezgri, u neposrednoj blizini ostataka crkve Sv. Tome.

E

Arheološki lokaliteti

arheološki lokaliteti - kopneni

stupanj zaštite

- ostaci crkve Sv. Tome – unutar povijesne jezgre. Vidljivi su samo ostaci središnje i južne apside. Crkva je pripadala istoimenom ženskom benediktinskom samostanu, koji je u 11. st. osnovao hrvatski kralj Petar Krešimir. Porušen je 1125.

R 1013

- Kumenat – arheološko područje između plaže Soline i Crvene luke; sastoji se od gospodarskog imanja tipa villa rustica, te pravilne mreže od nekoliko tisuća četvrtastih jama uklesanih, po rimskom mjernom sustavu, u kamenitom tlu, za koje se pretpostavlja da su služile za dobivanje dublje humusne podloge za uzgoj maslina i vinove loze. To se rimsko poljoprivredno dobro prostiralo na površini od oko 10 ha, a imalo je i svoju luku, danas potopljeno antičko pristanište.

R 784

- ostaci rimske cisterne na Kumentu

E

- ostaci rimskog akvadukta - trasa kojeg je išla od Vranskog jezera do Zadra, djelomično vidljivi ostaci uz JTC.

E

- Mali Stabanj, ostaci ovećeg kompleksa rimskih zgrada, podnica i ukopanih svođenih kanala, te ulomaka rimskih glinenih posuda

E

- Zidine - ostaci suhozidnih bedema na prostranom nižem platou koji se nalazi u sredini Vranske doline.

E

- ostaci rimskog puta (Scardona-lader) koji je iz pravca Crkvine prolazio preko Bučine, Opatijskih torova te dalje iznad Vilišnice i Rogova prema laderu.

E

arheološki lokaliteti - podmorski

stupanj zaštite

- otočić Oštarije (Kumentić) – željeznodobna gradina ispred zapadnog rta uvale Crvena luka, u antičko doba vjerojatno sastavni dio kopna

R
UP-I°-612-
08/02-01/64

- uvala Bošana - s bunarom i brojnim ostacima zidova (koji upućuju na ostatke većeg antičkog gospodarskog imanja), i s ostacima dvaju antičkih pristaništa u podmorju i mnoštvom ulomaka antičke keramike

R
UP-I°-612-
08/02-01/80

ostaci antičkog operativnog pristaništa na položaju Kumenat

R
UP-I°-612-
08/02-01/69

Na prostoru Grada Biograda na Moru ističe se i **drvored čempresa** koji je zakonom zaštićen **kao prirodna vrijednost**. Spomenuti drvored lociran je duž prometnice kojom se ulazi u centar grada. Zbog toga se skreće pažnja na zatečeno stanje, te se ističe potreba uvažavanja zaštićenih stabala. O ovome se naročito mora voditi računa prilikom iznalaženja novog kvalitetnijeg rješenja za postojeću prometnu situaciju.

U Gradu Biogradu na Moru također se ističe i **Park šuma „Soline“** za koju je Ministarstvo kulture donijelo dana 6.ožujka 2008. Rješenje o preventivnoj zaštiti šumskog kompleksa Soline u Biogradu na Moru u kategoriji park šume zbog svojih prirodnih vrijednosti, a sve u cilju očuvanja i unapređenja funkcija prostora u smislu odmora i rekreacije.

Tablica 34. Ustanove za društveni razvoj zajednice

Broj i vrsta ustanova za društveni razvoj zajednice			
Navedite tip ustanove	Broj ustanova	Naselje u kojem su smještene	Djelatnost za zajednicu
Zavičajni muzej	1	Grad Biograd na Moru	Kultura
Pučko otvoreno učilište	1	Grad Biograd na Moru	Kultura
Gradska knjižnica	1	Grad Biograd na Moru	Kultura

Športske udruge

U Biogradu od 2007. godine djeluje **ŠPORTSKA ZAJEDNICA GRADA BIOGRADA NA MORU** ("SZ GB") sa sjedištem na Trgu kralja Tomislava 2. "SZ GB" u okviru svojih djelatnosti usklađuje aktivnosti članova Športske zajednice, potiče i promiče šport u skladu s Nacionalnim programom športa, osobito športa djece, mladeži i studenata i osoba s invaliditetom; obavlja zadaće u provedbi Nacionalnog programa športa, odnosno godišnjeg programa provedbe Nacionalnog programa športa; objedinjuje i usklađuje Program športa te predlaže program javnih potreba u športu u Gradu Biogradu na Moru.

Tablica 35. Športske udruge sa sjedištem u Biogradu na Moru

Naziv udruge	Broj članova	Broj zaposlenih	Djelatnost
Športska zajednica grada Biograda na Moru	772	1	Ostale športske djelatnosti
Športsko ribolovna udruga "Podlanica"	510	-	Ribolov
Lovačka udruga "Jarebica"	370	3	Lovna djelatnost
Nogometni klub "Primorac"	150	-	Nogomet
Rukometni klub "Biograd"	150	-	Rukomet

<i>Vaterpolo klub "Biograd"</i>	97	-	Vaterpolo
Jedriličarski klub "JAHT KLUB BIOGRAD"	75	-	Športske djelatnosti
<i>Udruga za očuvanje tradicije starih dalmatinskih igara "BIJOGRAJSKE LITNJE IGRE"</i>	40	-	Ostale djelatnosti
<i>Rukometni športski klub "Mini-sunce"</i>	55	-	Rukomet
<i>Planinarsko društvo "Belveder"</i>	55	-	Planinarstvo
<i>Motociklistički klub "Duhovi"</i>	35	-	Motociklizam
<i>Karate klub "B"</i>	30	-	Karate
<i>Odbojkaški klub "Biograd"</i>	25	-	Odbojka
<i>Malonogometni športski klub "Biograd"</i>	25	-	Nogomet
<i>Teniski klub "AS"</i>	20	-	Tenis
<i>Teniski klub "Biograd"</i>	20	-	Tenis
<i>Teniski klub "AS-SET- MEČ"</i>	20	-	Tenis
<i>Teniski klub "Maslina"</i>	20	-	Tenis
<i>Šahovski klub "Biograd"</i>	20	-	Šah
<i>Ronilački klub "Albamaris"</i>	20	-	Ronjenje
<i>Boćarski klub "Adriabulin"</i>	15	-	Boćanje
<i>Košarkaški klub "Biograd"</i>	15	-	Košarka
<i>Klub odbojke na pijesku "Soline"</i>	15	-	Odbojka
<i>Malonogometni klub "Sv.Mihovil"</i>	15	-	Nogomet
<i>Ronilački klub "Biograd"</i>	10	-	Ronjenje
<i>Atletski športski klub "Maraton" Biograd na Moru</i>	10	-	Atletika
<i>Jet ski klub "Maestral"</i>	10	-	Ostali športovi na vodi
<i>Biciklistički klub "Koloman"</i>	5	-	Biciklizam
<i>Športsko ribolovna udruga</i>	3	-	Ribolov

"CipaI"			
Sportsko ribolovno društvo "Biograd"	3	-	Ribolov
Ženski rukometni klub "BIOGRAD 1995"		-	Rukomet
Boćarski klub "OPATIJAKOMERC"		-	Boćanje
Društvo športske rekreacije "JUNIOR"		-	Ostale športske djelatnosti
Kick-boxing klub BIOGRAD-MI6		-	Kick-boxing
Nogometni klub "PRIMORAC- VETERANI"		-	Nogomet
Plivački klub "DUPIN"		-	Plivanje
Vaterpolo klub ALBAMARIS		-	Vaterpolo
Malonogometni klub "GAUNI"		-	Nogomet
Malonogometni klub "POMORCI-VETERANI"		-	Nogomet
Malonogometni klub "TEHNODOM"		-	Nogomet

Izvor: Registar udruga RH

2.4.3 Zdravstvo

Od objekata zdravstva na području Grada Biograda n/M djeluje Dom zdravlja Zadarske županije – RJ Biograd na Moru te Specijalna bolnica za ortopediju.

Tablica 36. Zdravstvena zaštita

Zdravstvena zaštita			
Tip zdravstvene zaštite	Broj ustanova	Naselje u kojem su smještene	Broj liječnika
Specijalna bolnica za ortopediju	1	Biograd na Moru	30
Dom zdravlja Biograd	1	Biograd na Moru	8
Hitna pomoć	1	Biograd na Moru	2 tima T1* i 3 tima T2**

*Tim **T1**: liječnik specijalist hitne medicinske pomoći, medicinska sestra i tehničar.

Tim **T2: medicinska sestre i tehničar od kojih je jedan vozač.

Specijalna bolnica za ortopediju upošljava ukupno 30 doktora medicine s pripadajućim medicinskim timovima te posjeduje ukupno 150 bolesničkih ležajeva. Ambulante i stomatološke ordinacije opremljene su za pružanje primarne zdravstvene zaštite, a u nesrećama i katastrofama imaju opremu za pružanje prve medicinske pomoći. U posebnim uvjetima mogu vršiti i trijažu ozlijeđenih. Mogućnosti za skrb i pružanje pomoći ozlijeđenima su velike, prema gore navedenim podacima i s obzirom na mogući broj ozlijeđenih. Pored toga postoji mogućnost transporta ozlijeđenih ili poginulih jer Dom zdravlja raspolaže i s 3 vozila hitne medicinske pomoći.

U blizini Turističkog naselja „Crvena luka“ izgrađen je **heliodrom** koji se može po potrebi koristiti za prijevoz bolesnika u kritičnom stanju do većih medicinskih centara.

U sklopu **Doma Zdravlja** djeluje 6 ordinacija opće medicine, jedna specijalistička ordinacija pedijatrije, jedna specijalistička ordinacija ginekologije, četiri stomatološke ambulante, te 4 ljekarne na raznim adresama.

Hitna medicinska pomoć djeluje kao ispostava Zavoda za hitnu medicinu Zadarske županije u sklopu Hitne medicinske pomoći u biogradu djeluju dva tima **T1** i tri tima **T2**. Tim **T1** sačinjavaju liječnik specijalist hitne medicinske pomoći, medicinska sestra i tehničar. Timovi **T2** se sastoje od medicinske sestre i tehničara od kojih je jedan vozač.

2.4.4 Socijalna skrb

Socijalna skrb je djelatnost od posebnog interesa kojom se osigurava i ostvaruje pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih, nemoćnih i drugih osoba koje one same ili uz pomoć članova obitelji ne mogu zadovoljiti zbog nepovoljnih osobnih, gospodarskih, socijalnih i drugih okolnosti.

Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi korisnik socijalne skrbi je samac ili obitelj koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom ili prihodom od imovine ili iz drugih izvora, tjelesno ili mentalno oštećeno ili psihički bolesno dijete/odrasla osoba, dijete žrtva obiteljskog nasilja te druge osobe koje su u nevolji zbog poremedenih odnosa u obitelji, ovisnosti o alkoholu, drogama i sl.

Vrste socijalnih pomoći Grada Biograda na Moru:

1. **SOCIJALNA ZAŠTITA GRAĐANA**

- pomoć u podmirenju troškova stanovanja (najamnina, troškovi za zajedničku pričuvu zgrade, komunalna naknada, električna energija, plin, voda, odvodnja, odvoz smeća i nabava ogrjeva)
- pomoć za podmirenje pogrebnih troškova

2. HUMANITARNE ORGANIZACIJE I UDRUGE

- sufinanciranje udruga, društava, ustanova i institucija koje imaju socijalni karakter.

3. PROGRAM MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI «POMOĆ U KUĆI STARIJIM OSOBAMA»

- Ovim provedbenim Programom "Pomoć u kući starijim osobama" pružaju se usluge pomoći starijim osobama u obavljanju svakodnevnih životnih aktivnosti i to neposredno u njihovim kućanstvima

Svrha Programa je poboljšanje kvalitete života starijih osoba.

Cilj Programa je postizanje većeg obuhvata starijih osoba izvaninstitucionalnim oblicima skrbi, prvenstveno uslugama „pomoći u kući“.

Aktivnosti koje se ostvaruju ovim Programom:

- organiziranje „servisa“ za pomoć u kući starijim osobama;
- poticanje zapošljavanja, osobito teže zapošljivih skupina žena;
- poticanje volonterstva u radu sa starijim osobama;
- sprečavanje socijalne isključenosti starijih osoba;
- senzibiliziranje javnosti za povećane potrebe starijih osoba kao i potrebu uzajamnog pomaganja, brige o starijima i dobrosusjedske pomoći;
- poticanje međusobne suradnje tijela državne, lokalne i regionalne uprave, zdravstvenih, socijalnih i drugih službi te nevladinih organizacija u lokalnoj zajednici.

Usluge su usmjerene na četiri glavna područja (organiziranje prehrane, kućni poslovi i uređenje okućnice, osobna higijena i zdravstvena skrb te posredovanje u ostvarivanju prava, razgovori i druženja). Usluge su prilagođene uočenim potrebama starijih osoba, a osobito potrebe za pomoći u prevladavanju usamljenosti i društvene izoliranosti.

Prednost koju nudi ovaj program je pružanje mogućnosti starijim osobama za što dužim ostankom u vlastitom domu odnosno njegova prilagođenost potrebama korisnika.

U Program je uključeno 200 korisnika o kojima skrbi 12 izvršitelja. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti RH financira Program.

2.4.5 Ostale društvene djelatnosti i javne funkcije

➤ **URED DRŽAVNE UPRAVE U ZADARSKOJ ŽUPANIJI, ISPOSTAVA BIOGRAD NA MORU**

Biograd na Moru, Kralja Tvrtka 1

tel: 023/383-134, 023/385-553

fax: 023/383-033, 023/383-379

e-mail: ispostava.biograd@drz-upr-zd.t-com.hr

---

voditelj Ispostave: Mate Kutleša, dipl.iur.

Radno vrijeme:

od 8:00 - 16:00 sati

prijem stranaka od 8:00 - 12:00 sati

dnevni odmor od 12:00 - 12:30 sati

Ispostava Biograd na Moru, Ureda državne uprave u Zadarskoj županiji, obavlja sve poslove utvrđene člankom 152. Uredbe o unutrašnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama, a odnose se na:

-
- opću upravu (osobna stanja građana i poslovi matičarstva, udruge, popisi birača te evidencije o hrvatskom državljanstvu),
  - gospodarstvo (upis u obrtni registar, obrtništvo, ugostiteljstvo i turizam, industrija, brodogradnja, energetika, trgovina, ribarstvo, pomorstvo, promet i veze, poljoprivreda, šumarstvo i lovstvo),
  - društvene djelatnosti (zdravstvena zaštita neosiguranih osoba, socijalna skrb, prosvjeta, kultura, radne knjižice, informiranje, šport te poslovi zaštite okoliša),
  - imovinsko-pravne poslove,
  - opće, administrativne i pomoćno-tehničke poslove.
-

Opća uprava - Matični ured Biograd na Moru

tel: 023/383-379

fax: 023/383-379

Društvene djelatnosti

tel: 023/383-033, 023/383-134

Gospodarstvo

- **obrti** tel: 023/383-056

- **turizam** tel: 023/385-487

Imovinsko-pravni poslovi

tel: 023/383-134

- **ZADARSKA ŽUPANIJA, Upravni odjel za provedbu dokumenata prostornog uređenja i gradnje**

ISPOSTAVA BIOGRAD NA MORU

Dr. Franje Tuđmana 82
23 210 Biograd na Moru
(Bure centar)

biograd.pdpug@zadarska-zupanija.hr

- **Voditelj ispostave- upravni savjetnik za prostorno uređenje i gradnju**
mr.sc. Dalibor Čepo
  - **Samostalni upravni referent za prostorno uređenje i gradnju**
Lea Brnin, dipl. ing.građ.
  - **Samostalni upravni referent za prostorno uređenje i gradnju**
Hajdi Vulić, dipl. ing.građ
-

- **Administrativni referent**
Gordana Bačić
- **Ispostava u Biogradu na Moru** za područje grada Biograda na Moru te općina Pakoštane, Pašman, Sveti Filip i Jakov i Tkon.
- izdaje lokacijske dozvole, potvrde parcelacijskog elaborata, rješenja o utvrđivanju građevne čestice, rješenja o uvjetima građenja, potvrde glavnog projekta, rješenja o izvedenom stanju, potvrde izvedenog stanja, uporabne dozvole i dozvole za uklanjanja, izdaje i druge akte predviđene zakonskim propisima kojima se regulira prostorno uređenje i gradnja te obavlja ostale poslove u provedbi dokumenta prostornog uređenja i gradnje.

- **HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE**, Područni ured Zadar, Ispostava Biograd na Moru , Nova tržnica bb
e-mail: HZZ.Zadar@hzz.hr

- **CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB ZADAR**, Biograd na Moru, Trg kralja Tomislava 16

- **HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE**, Područni ured Zadar, Ispostava Biograd na Moru, Tvrtkova 5

- **POLJOPRIVREDNA SAVJETODAVNA SLUŽBA**
Miroslav Andrić, dipl. ing. agr. - viši stručni savjetnik za mehanizaciju
Nova tržnica, Šetalište kneza Branimira 2, Biograd n/m
E-mail: Miroslav.Andric@savjetodavna.hr
Branimir Vodopija, dipl. ing. agr. - viši stručni savjetnik za ekološku i integriranu poljoprivredu
Nova tržnica, Šetalište kneza Branimira 2, Biograd n/m
E-mail: Branimir.Vodopija@savjetodavna.hr

- **Područni ured za katastar DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA ZADAR, Ispostava Biograd na Moru**, Trg kralja Tomislava 1

- **Poslovnice banaka:**
  - **PRIVREDNA BANKA ZAGREB**, Put Solina 1a
  - **SPLITSKA BANKA SOCIETE GENERALE GROUP**, Trg kralja Tomislava 2
  - **ERSTE BANKA**, Trg kralja Tomislava 4
  - **OTP BANKA**, Dr. Franje Tuđmana 82

- **POLICIJSKA POSTAJA**

Zadarska županija je po nadležnosti podijeljena na 9 PP od kojih 1 pripada gradu Biogradu

- PP Biograd, Put Solina 2, Biograd na Moru

U sklopu policijskih postaja organizirano je 24-satno dežurstvo. Operativna dežurstva policijskih postaja primaju obavijest o iznenadnim događajima. U koliko se utvrdi točnost obavijesti, policijska postaja podatke prenosi operativnom dežurstvu PU koji izvješćuje županijski centar 112.

➤ VATROGASNE POSTROJBE

U Biogradu djeluje **VATROGASNA ZAJEDNICA GRADA BIOGRADA NA MORU**, smještena na adresi: Splitska 58. VZG BIOGRADA NA MORU registrirana za tehničku vatrogasnu djelatnost osnovana je s ciljem da promiče i unapređuje vatrogasnu djelatnost organiziranjem zajedničkog djelovanja svojih članica; prati i analizira stanje u dobrovoljnom vatrogastvu, te poduzima akcije i mjere na unapređenju vatrogastva i djelatnosti zaštite od požara. U sklopu VZG BIOGRADA NA MORU djeluju: JVP BIOGRAD NA MORU, DVD BIOGRAD NA MORU I DVD EKOS.

Tablica 37. Struktura vatrogasnih postrojbi

naziv	ukupno članova	operativni vatrogasci	sa ispitom vatrogasca	osigurani	zdravst. pregledani	vozila i oprema	dom - spremište
JVP							
JVP Biograd n/m	24	24	24	24	24	1NV, 1ŠV, 3AC, 1KV, 1MTV, 2ZV	+
DVD							
DVD Biograd n/m	40	10	28	40	28	2AC, 1KV	+
DVD Ekos	27	5	27	27	15	-	-

JVP opremljene su radio-stanicama koje se koriste u slučajevima intervencija i predstavljaju neovisnu komunikacijsku mrežu.

➤ CIVILNA ZAŠTITA

Biograd ima organiziranu **Postrojbu civilne zaštite opće namjene sa 30 pripadnika**, koja se sastoji od jednog tima kojim zapovijeda zapovjednik, a u njegovoj odsutnosti zamjenik zapovjednika.

Tim u svom sastavu ima tri skupine:

- jednu **skupinu za logistiku i prvu pomoć** s 8 pripadnika
- jednu **operativnu skupinu** s 17 pripadnika
- jednu **skupinu za ekologiju i zaštitu muzejske građe** s 5 pripadnika

Pripadnici Postrojbu civilne zaštite opće namjene opremljeni su službenim odorama civilne zaštite.

➤ **Komunalno poduzeće „Bošana“ d.o.o.**

Zapošljava 53 ljudi, a od materijalnih sredstava posjeduje:

✓ sredstva veze (mobitel)	9 kom
✓ kombi vozila (citroen berlingo)	1 kom
✓ kamion	4 kom
✓ auto dizalica	1 kom
✓ čistilica za javne površine	1 kom
✓ pauk vozilo	1 kom
✓ viljuškar	1 kom
✓ dizalica za brodove	1 kom

➤ **Komunalac d.o.o.** , Ulica kralja Petra Svačića

- Zapošljava 55 djelatnika
- Osnovna djelatnost je :Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom

➤ **HRVATSKE ŠUME d.d.**, Uprava šuma Podružnica Split, Šumarija Biograd na Moru, Put grande bb

➤ **HEP-OPERATOR DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA d.o.o.**, Biograd na Moru Zrmanjska 2.

➤ **HP-HRVATSKA POŠTA d.d.**, Biograd na Moru, Trg Hrvatskih velikana 4

➤ **Uprava za veterinarstvo, veterinarski ured, ispostava MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I RURALNOG RAZVOJA**, Biograd na Moru, Trg kralja Tomislava 1

2.4.6 Ostale udruge sa sjedištem u Biogradu na Moru

Tablica 38. Ostale udruge u Biogradu

Naziv udruge	Broj članova	Broj zaposlenih	Djelatnost
Lokalna akcijska grupa "Laura"	34	2	Ostale gospodarske djelatnosti
Agroekološka udruga dalmatinskih maslinara "Orkula"	260	-	Poljoprivredna
Udruga za organiziranje natjecanja orača Zadarske županije "ZUONO"	18	-	Poljoprivredna
Udruga poljoprivrednih proizvođača - Strojni prsten Biograd na Moru		-	Poljoprivredna strukovna
Udruga za promicanje vrtlarenja "MEDITERANSKI	3	-	Poljoprivredna

VRT"			
Udruga za zaštitu okoliša "Hippocampus"	16	-	Zaštita prirode
Udruga za zaštitu životinja "ANIMA"	5	-	Zaštita životinja
Tiplerski klub "BIOGRAD"	10	-	Zaštita životinja
Hrvatski Crveni križ, Gradsko društvo Crvenog križa Biograd	850	1	Ostale humanitarne djelatnosti
Udruga za promicanje skrbi o invalidnim, starim i nemoćnim osobama "Nada"	300	14	Okupljanje i zaštita hendikepiranih i invalidnih osoba
Udruga roditelja djece s posebnim potrebama "Osmijeh"	31	1	Pomoć djeci s posebnim potrebama
Udruga matice umirovljenika Biograd na Moru	65	-	Okupljanje umirovljenika
Društvo naša djeca Biograd na Moru	40	-	Okupljanje i zaštita djece
Udruga za promicanje zdravog načina života "BIOGRAD NA MORU - ZDRAVI GRAD"	13	-	Ostale djelatnosti
Udruga za prevenciju ovisnosti "LANTERNA"	12	-	Prevencija ovisnosti
Udruga "MEDITERANEO"	5	-	Zdravstvena strukovna djelatnost
Udruga za okupljanje i zaštitu djece "MARETA"		-	Okupljanje i zaštita djece
Udruga "VOLONTER" Biograd na Moru	10	-	Humanitarna
KUD "Kralj Tomislav"	120	-	Kulturno-umjetničko društvo
Gradska glazba Biograd	50	-	Glazbena djelatnost
ADRIATIK FESTIVAL	20	-	Ostale kulturne djelatnosti
Kulturna udruga "Potjeh"	15	-	Ostale kulturne djelatnosti
Klapa "MEŠTROVICE" Biograd na Moru	8	-	Glazbena djelatnost
Dalmatinska muška klapa Biograd	8	-	Glazbena djelatnost
KUD "Sveti Ivan - Medviđa"		-	Kulturno-umjetničko društvo
Pjevački zbor Sv. Cecilije iz Biograda na Moru		-	Glazbena djelatnost
Udruga za promicanje informatičke kulture "BIOGR@d NA MORU"		-	Tehnička informatička djelatnost
Udruga inovatora Zadarske županije		-	Tehnička inovatorska djelatnost

Udruga antifašističkih boraca i antifašista Biograd na Moru	70	-	Sudionici NOR-a
Udruga iznajmljivača privatnog smještaja Grada Biograd na Moru	11	-	Turistička djelatnost
Udruga svjetska vizija za čovječanstvo		-	Turistička djelatnost
Udruga za promicanje selektivnih vrsta turizma i regionalnog razvitka Selekt		-	Turistička djelatnost
Udruga za razvoj zajednice "BNM"	40	-	Ostale djelatnosti
Udruga za promicanje kvalitete življenja "JADRANSKI KOVAČ"		-	Ostale djelatnosti
Udruga navijača "Torcida Biograd"		-	Ostale djelatnosti
Udruga malih dioničara "ILIRIJA"		-	Zaštita malih dioničara
VATROGASNA ZAJEDNICA GRADA BIOGRADA NA MORU	91	-	Tehnička vatrogasna djelatnost
DVD BIOGRAD NA MORU	40	-	Tehnička vatrogasna djelatnost
DVD EKOS	27	-	Tehnička vatrogasna djelatnost

Izvor: Registar udruga RH

2.4.7 Osnovni razvojni problemi vezani za društvene djelatnosti

2.4.7.1. Problemi i potrebe povezane sa društvenim djelatnostima

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Neodgovarajuća obrazovna struktura stanovništva - Nedostatan broj i opremljenost predškolskih ustanova - Održavanje nastave u dvije smjene - Nedostatak i/ili neodgovarajući prostorni kapaciteti i oprema u obrazovanju - Nedovoljna povezanost gospodarstva u obrazovanju - Neusklađenost nastavnih programa s potrebama gospodarstva i javnog sektora - Nedovoljno razvijeno visoko školstvo u odnosu na zahtjeve grada i okolice 	<ul style="list-style-type: none"> - Stvaranje preduvjeta za samostalno otvaranje Visoke škole - Uspostaviti povezanost gospodarstva i obrazovanja - Dati potporu školama za izvannastavne djelatnosti - Dograditi i opremiti postojeće kapacitete za predškolski odgoj i obrazovanje u školama - Dodatno educirati nastavnike - Stvoriti uvjete za cjeloživotno obrazovanje kroz osmišljavanje programa te uključivanje postojećih

- Nedovoljno razvijena svijest stanovništva o značenju i o potrebi cjeloživotnog učenja za daljnji razvoj
- Nedostatni kapaciteti ustanova za starije osobe
- Neriješen socijalni status nekih kategorija stanovništva
- Starenje stanovništva te povećana potreba zdravstvene i socijalne zaštite
- Nedostatni prostorni kapaciteti za bavljenje sportom
- Sezonski karakter sportskih i kulturnih događaja
- Nedostatna financijska sredstva za realizaciju sportskih i kulturnih aktivnosti
- Neodgovarajuća valorizacija objekata kulturne baštine
- Nedovoljno provođenje preventivnih programa u zdravstvu
- Nedovoljna zdravstvena osviještenost i informiranost građana o osobnoj brizi za zdravlje te očuvanje zdravlja na radnom mjestu
- Nezadovoljavajuće održavanje postojećih kapaciteta i opreme u zdravstvu
- Nedostatak preventivnih zdravstvenih programa

obrazovnih institucija (javnih, privatnih i udruženja), stručnjaka i gospodarstva

- Izgradnja kapaciteta za stalni i dnevni boravak starijih osoba
- Izrada i provedba učinkovitog modela prevencije ovisnosti i poremećaja u ponašanju djece i mladih
- Razvoj programa zaštite posebno osjetljivih skupina
- Uključivanje privatnog i civilnog sektora u socijalnu skrb
- Bolje zdravstveno prosvjeđivanje i informiranje građana
- Briga za zdravlje i očuvanje zdravlja na radnom mjestu
- Obnoviti i uključiti u novi program sadržaje Ortopedske bolnice Biograd
- Razviti model korištenja kulturne baštine u funkciji turizma (arheološki lokaliteti)
- Poticati tradicionalna kulturna događanja te ih uključivati u turističku ponudu
- Širenje kulturne ponude s ljetnih mjeseci na cijelu godinu
- Izgradnja novih sportskih sadržaja
- Širenje kulture zdravog života zasnovanog na fizičkim aktivnostima koje se realiziraju putem sporta

3 RAZVOJNA VIZIJA GRADA BIOGRADA n/M

3.1 SWOT ANALIZA RAZVOJNIH POTENCIJALA

SWOT analiza (engl. SWOT analysis), strateški instrument pomoću kojeg se dinamički sučeljavaju snage/slabosti razvojnih potencijala s prilikama/opasnostima okruženja radi identificiranja šansi/rizika za opstojnost gospodarskog subjekta. SWOT analiza (akronim od strengths – snage, weaknesses – slabosti, opportunities – prilike i threats – opasnosti, također i SOFT: strengths, opportunities, failures, threats ili TOWS – threats – opasnosti, opportunities – prilike, weaknesses – slabosti, strengths – snage) dijagnostički je i prognostički instrument, koji omogućuje i olakšava planiranje mjera za pojačanje snaga i razgradnju slabih mjesta, ishodište u procesu strateškog upravljanja, prvi korak u definiranju postojeće i poželjne pozicije gospodarskog subjekta. Najveći je doprinos pokušaj cjelovite vizualizacije njegove pozicije. Riječ je o multidimenzionalnom postupku, koji podrazumijeva primjenu induktivnog i deduktivnog, intuitivnog i umreženog načina mišljenja. Rezultati primjene SWOT analize prikazuju se uobičajeno u SWOT matrici ili matrici šansi/rizika, u kojoj su zastupljene i kvantitativna i kvalitativna dimenzija.

U razradi Strategije SWOT analizi se pristupilo na slijedeći način:

1. Identificirale su se razvojne snage i slabosti te utvrdile mogućnosti i prijetnje iz okruženja;
2. Prethodno utvrđeni elementi rangirali su se prema važnosti i vjerojatnosti pojavljivanja;
3. Izvršena je analiza međusobnih mogućnosti snaga i slabosti te prijetnje i ograničenja;
4. Na kraju su se utvrdili strateški razvojni ciljevi s pripadajućim prioritetima i mjerama.

SWOT analiza Grada Biograda n/M razrađena je po slijedećim razvojno značajnim područjima:

1. Prirodni i demografski resursi, okoliš i infrastruktura
2. Gospodarstvo
3. Društvene djelatnosti

3.1.1 PRIRODNI I DEMOGRAFSKI RESURSI, OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA

SNAGE	SLABOSTI
- Povoljan zemljopisni položaj za razvoj gospodarskih djelatnosti s posebnim naglaskom na turizam	- Nedovoljna iskorištenost i valorizacija prirodnih resursa prostora u svrhu unapređenja kvalitete života žitelja grada

- Očuvani, nezagađen i neizgrađen prostor predstavlja osnovu za sustavni pristup valorizacije i organizacije prostora
- Donesen je prostorni plan kojim je uređena namjena prostora usmjerena njegovoj valorizaciji vodeći se pri tome načelima uravnoteženog i održivog razvoja
- Tradicija i znanje stanovništva koje predstavlja osnovu za razvoj turizma i ruralnog dijela Grada (poljoprivreda)
- Blizina PP Vrana i NP Kornati
- Visoka razina očuvanosti okoliša i prepoznatljivost njegove važnosti kao čimbenika kvalitete života
- Visok stupanj osviještenosti građana glede zbrinjavanja otpada
- Visok stupanj čistoće okoliša, mora i zraka
- Uređeno i dostupno priobalje
- Visoki standardi stanovanja koji se ogledaju iz velike površine stambenih jedinica po stanovniku
- Kvalitetna povezanost grada Biograda putem državnim cestovnim, zračnim i pomorskim prometnicama
- Postojanje sustava za pročišćavanje voda

MOGUĆNOSTI (PRILIKE)

- Organiziranim pristupom moguće je nedovoljno iskorištene prirodne i kulturno povijesne resurse staviti u funkciju razvoja javnih sadržaja i proširivanja postojećih gospodarskih djelatnosti, prvenstveno turizma, poljoprivrede s ruralnim razvojem i ribarstvom
- Uređenje prostora gradske luke i rive je značajno za stanovništvo i razvoj turizma
- Aplikacijom na različite programe zaštite okoliša, unapređenje ruralnog razvoja i poljoprivrede i ribarstva te izgradnje komunalne infrastrukture financiranih iz fondova EU mogu se osigurati sredstva za realizaciju razvojnih mjera i projekata
- Dovršenje i razvoj kanalizacijskog sustava i sustava za pročišćavanje otpadnih voda putem razvojnih programa i potpore središnje države

- Biograda te u komercijalne svrhe
- Nedovoljna osviještenost stanovništva o potrebi zaštite okoliša
- Visok udio starog stanovništva
- Obrazovna struktura stanovništva nije usklađena s potrebama stanovništva
- Energetska infrastruktura oslanja se isključivo na klasični elektroenergetski sustav
- Nedovršen vodoopskrbni sustav
- Nedovoljna infrastrukturna izgrađenost u poduzetničkim zonama
- Nedovršen sustav za odvodnju i pročišćavanje voda
- Neodgovarajuća prometna povezanost pojedinih dijelova grada te pristupačnost pojedinim turističkim smještajnim kapacitetima
- Nedostatni kapaciteti pomorske prometne infrastrukture
- Nedovoljno valoriziran prostor u starogradskoj jezgri
- Nepostojanje bežične internetske mreže
- Nedostatak parkirališnih mjesta tijekom ljetne sezone

PRIJETNJE

- Zagađivanje akvatorija
- Bespravna i neplanska gradnja
- Nedostatna sredstva za uvođenje najviših ekoloških standarda
- Pritisak interesnih skupina, prvenstveno građevinskog i turističkog lobija na izgradnju priobalja i ruralnih dijelova
- Neodgovarajuća zakonska regulativa na području zaštite okoliša i neprovođenje donesenih zakona
- Neodgovarajući nadzor nad izgradnjom
- Nedostatak financijskih sredstava za realizaciju svih potrebnih aktivnosti i projekata infrastrukture te neizgrađenost vodoopskrbne, kanalizacijske i prometne infrastrukture može dovesti do usporavanja razvoja
- Neučinkovita administracija središnjih državnih tijela može bitno usporiti stavljanje prirodnih i kulturno- povijesnih

- Izgradnja cjelovitog sustava vodoopskrbe
- Plinifikacijom grada Biograda te edukacijom stanovništva i uspostavom sustava poticajnih mjera za korištenje alternativnih izvora energije moguće je osigurati jeftinije i ekološki prihvatljive izvore energije
- Značajnije korištenje zračne luke Zadar
- Osmisliti poticanje oblikovanja utvrđenih deficitarnih zanimanja, nastavnim programima te otvaranjem visokog učilišta povećati stupanj usklađenosti obrazovanja stanovništva s aktualnim, ali i budućim gospodarskim potrebama
- Izgradnjom Iskrcajnog mjesta za ribu omogućiti daljnji razvoj ribarstva i uređenje gradske luke

resursa u funkciju gospodarskog razvoja Grada

- Nedonošenje, odnosno sporost u donošenju planova uređenja prostora nižeg reda može značajno usporiti realizaciju pojedinih projekata

3.1.2 GOSPODARSTVO

SNAGE

- Bogatstvo prirodnih i kulturnih resursa kao pretpostavke razvoja
- Velik broj raznolikih turističkih smještajnih kapaciteta i ugled postojećih turističkih subjekata
- Kvalitetno prostorno planiranje je osnova budućeg uravnoteženog razvoja smještajnih kapaciteta Grada
- Dobra prometna povezanost s emitivnim tržištem EU
- Dugogodišnje iskustvo na području obavljanja turizmom i s turizmom povezanih djelatnosti
- Sadašnji turistički kapaciteti i kapaciteti u izgradnji daju mogućnost brendiranja Grada kao turističke destinacije
- Zainteresiranost inozemnih ulagača
- Postavka i dosegnuta izgrađenost industrijske infrastrukture u poduzetničkim zonama
- Visoko školstva i razvoj novih programa visokog školstva
- Udruživanje ribara i inicijativa rješavanja sustava za prihvata i distribuciju ribe

SLABOSTI

- Obrazovni programi ne prate potrebe gospodarstva
- Zapošljavanje u turizmu na određeno vrijeme
- Nedovoljno razvijena turistička infrastruktura
- Nedovoljna kvaliteta i neodgovarajuća struktura turističkih smještajnih kapaciteta te nepostojanje odgovarajućih dodatnih sadržaja sukladno viziji Biograda kao turističke destinacije
- Nepostojanje imidža grada Biograda kao destinacije više kategorije
- Nedovoljna povezanost turizma s ostalim djelatnostima
- Nedovoljno iskorištenje prirodnih i kulturnih potencijala u gospodarske namjene
- Nedovoljna infrastrukturna opremljenost poduzetničkih zona
- Nizak stupanj udruživanja poduzetnika poradi zajedničkog nastupa na tržištu
- Nedovoljan stupanj razvijenosti kapaciteta za preradu, čuvanje i

- Stupanj poduzetničkog djelovanja iznad je prosjeka zemlje i županije
- Razvoj visokokvalitetnih poljoprivrednih proizvoda (maslinovo ulje i vino)
- Postojanje velikih i uglednih gospodarskih subjekata (Vrana i Ilirija) koji čine okosnicu razvoja turizma i poljoprivrede kao i zapošljavanja na području grada

MOGUĆNOST (PRILIKE)

- Rastući interes stranih investitora za ulaganje u razvoj područja
- Unapređenje poduzetničke infrastrukture u postojećim poduzetničkim zonama
- Produženje turističke sezone novim sadržajima - golf
- Brendiranje grada Biograda kao turističke destinacije
- Jačanje zračne povezanosti grada Biograda s ostalim zemljama
- Povezivanjem poduzetnika, obrtnika i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava ostvariti sinergijske učinke zajedničke proizvodnje i nastupe na tržištu te stvoriti kvalitetnu poveznicu poljoprivredne proizvodnje i turizma
- Dobrom suradnjom s JLS omogućiti brži razvoj Grada
- Izgradnjom ribarskog iskrcajnog Centra potaknuti razvoj ribarstva
- Korištenjem javno privatnog partnerstva moguće je ubrzati realizaciju razvojnih mjera
- Razvoj ruralnog dijela korištenjem nacionalnih programa i programa EU

- kvalitetnu prezentaciju poljoprivrednih proizvoda
- Nepostojanje poduzetničkih inkubatora i agencija za razvoj
- Nedovoljna educiranost poduzetnika

PRIJETNJE

- Ograničenja postavljena od EU na području ribarstva i poljoprivrede
- Nepovoljni aspekti masovnog turizma
- Zanemarivanje ruralnih dijelova Grada
- Stihijski pristup razvoju turizma bez postojanja ili ne uvažavanja jasne strategije
- Sustavno zanemarivanje obrazovanja stanovništva poljoprivrednika i poduzetnika
- Inzistiranje na isključivo ljetnoj sezoni uz povećanje turističkih kapaciteta
- Nepostizanje uravnoteženosti omjera cijene i kvaliteta
- Dumpinške cijene konkurencije
- Nepostojanje stimulativnih mjera od strane središnje države i neodgovoran odnos prema zemljištu u državnom vlasništvu može rezultirati stagnacijom razvoja
- Sporo osposobljavanje odgovarajućih prostornih kapaciteta rezultirati će usporavanjem poduzetništva i obrtništva
- Loša ekonomska politika koja ne potiče domaću proizvodnju i izvoz

3.1.3 DRUŠTVENE DJELATNOSTI

SNAGE

- Raznolika i bogata kulturno-povijesna baština
- Velik broj građevina spada u kategoriju zaštićenih ili preventivno zaštićenih kulturnih dobara
- Dostupna povijesna i muzejska baština

SLABOSTI

- Nedostatni prostorni i kadrovski resursi za postizanje visokih standarda
- Nedovoljna valorizacija materijalne i nematerijalne kulturne baštine i neprikladna obnova kulturnih dobara
- Sezonski karakter kulturnih sadržaja te

o čijem se sadržaju i proširenju vodi sustavna briga

- Bogata podmorska nalazišta
- Grad Biograd je stvorio izuzetno povoljno okruženje za djelovanje udruga civilnog društva
- Grad financira djelovanje raznih zajednica i udruga građana
- Mreža postojećeg sustava predškolskog odgoja te osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja je zadovoljavajuća
- Prisutna je institucija visokoškolskog obrazovanja
- Zadovoljavajući je sustav primarne zdravstvene zaštite i ostalih zdravstvenih sadržaja s posebnim naglaskom na bolnicu za ortopediju i rehabilitaciju
- Poticanje sporta i fizičke kulture
- Sigurnost građana i gostiju je na visokoj razini
- Postojanje sustava pomoći socijalno ugroženim kategorijama stanovništva sukladno potrebama područja grada
- sustavno informiranje javnosti putem web stranice grada Biograda

nedostatni prostorni kapaciteti za različite kulturne sadržaje

- Nepovezanost nastavnih programa s potrebama gospodarstva
- Nepovezanost gospodarskih subjekata s obrazovnim institucijama
- Nedovoljni prostorni kapaciteti za bavljenje sportom
- Nedostatni kapaciteti za smještaj osoba starije životne dobi i nemoćnih
- Nepostojanje dnevnog boravka starijih i nemoćnih osoba
- Nepostojanje organiziranog sustava njege u kući
- Nedostatni zabavni sadržaji za stanovništvo
- Nedovoljno uključivanje privatnog sektora u osiguranje javnih sadržaja putem javno privatnog partnerstva
- U svim slojevima društva još je nedovoljno prisutna svijest o ulozi i zadacima institucija civilnog društva, pa je potrebno značajnije edukativno djelovati
- Nedostatna financijska sredstva za pokrivanje svih potreba civilnog društva

MOGUĆNOST (PRILIKE)

- Organiziranom valorizacijom kulturne baštine uz pridržavanje strogih standarda njezinog očuvanja obogatila bi se postojeća kulturna scena čiji bi sadržaji bili na raspolaganju građanima i turistima a grad Biograd bi se pozicionirao kao grad kulturnih tradicija
- Aplikacijom na različite međunarodne fondove mogu se osigurati sredstva za obnovu kulturne baštine te poboljšanje kvalitete društvenih djelatnosti općenito
- Izgradnjom sportske infrastrukture osigurava se kvalitetna osnova za bavljenje sportom građana i uključivanje objekata u sadržaje turizma
- Podizanje kvalitete zdravstvenih usluga i razvoj zdravstvenog turizma
- Izgradnja kapaciteta za smještaj osoba starije dobi te organizacija dnevnog boravka i pomoći u kući zadovoljila bi se potreba stanovništva

PRIJETNJE

- Nedostatak financijskih sredstava za održavanje minimuma standarda prostora, opreme, kadrova i programa
- Nedostatak financijskih sredstava zbog ograničenja proračunskih sredstava za podupiranje sporta i rekreacije
- Ograničena sredstva proračuna i promjena propisa može dovesti do snižavanja standarda primarne zdravstvene zaštite
- Nedovoljna ulaganja u suvremenu medicinsku opremu, instrumente i tehnologiju
- Nedostatak stručnih kadrova na području kulture
- Sustav obrazovanja nije prilagođen suvremenim trendovima u sportu
- Izbor ključnih ljudi po političkim kriterijima a ne po stručnim kompetencijama i ostvarenim rezultatima
- Zapuštanje, devastacija i

- Stvaranje uvjeta za odvijanje nastave u jednoj smjeni
- Javno-privatno partnerstvo kao podrška razvoju natjecateljskog sporta
- Donijeti strategiju razvoja sporta i njene odrednice uvažavati u razvoju ove djelatnosti
- Organizacija novih studija u visokom školstvu
- Poticati rad Vijeća za komunalnu prevenciju grada Biograda
- Bolja turistička valorizacija rada udruga
-

- neodgovarajuća valorizacija bogate kulturno-povijesne baštine
- Nerazrađen dugoročni plan upravljanja kulturnom baštinom
- Pretjerana izgradnja ruralnih dijelova može rezultirati devastacijom kulturne baštine
- Nedostatno financiranje kulture i društvenih djelatnosti

3.2 VIZIJA I STRATEŠKI RAZVOJNI CILJEVI

Strategija razvoja grada Biograda na Moru je temeljni dokument i «plan puta» za ostvarenje ciljeva, a temelji se na ocjeni postojećeg stanja, jasno definiranoj misiji i viziji, te na njima utemeljenim strateškim ciljevima i strateškim prioritetima razvoja, koji su detaljnije razrađeni kroz mjere, temeljem kojih se kroz dugoročno plansko razdoblje projicira razvoj, temeljen na kriterijima od značaja za opće društveni i gospodarski razvoj. Razdoblje obuhvata je definirano sukladno realnoj potrebi preobrazbe grada Biograda na Moru, kao sustava koji se na regionalnom i nacionalnom planu mora prilagoditi zahtjevima Lisabonske strategije i strategije «Europa 2020», a vezano za ulazak Hrvatske u Europsku Uniju.

Vizija se pojavljuje kao polazište i odredište u procesu strateškog planiranja i u implementaciji strateškog plana. Smjer i putokaz kojim putem treba krenuti, da bi se u definiranom vremenskom razdoblju stiglo na odredište. Vizija razvoja grada Biograda na Moru je definirana interaktivnim pristupom, s nastojanjem da se što realnije projicira buduće stanje koje treba ostvariti za desetak godina, a ona glasi:

**GRAD BIOGRAD NA MORU TURISTIČKA DESTINACIJA
PREPOZNATLJIVE KULTURNE I PRIRODNE BAŠTINE S
KONKURENTNIM GOSPODARSTVOM, EKOLOŠKI I INFRASTRUKTURNO
SREĐEN, INTEGRIRAN U SUVREMENE EUROPSKE TRENDVE,
NOSITELJ VLASTITOG RAZVITKA I RAZVITKA OKOLINE.**

3.2.1 Strateški razvojni ciljevi

Dugoročni strateški ciljevi su šira razrada vizije, a proizlaze iz ideje vizije i utvrđuju se prilikom formiranja same vizije, te predstavljaju smjernice razvojnih opredjeljenja. Definiranjem dugoročnih ciljeva osigurava se postavljanje strateških prioriteta, što nalaže traženje strateških putova za njihovu realizaciju, sadržanih u provedbenim mjerama, ali i kontrolnim mehanizmima kroz koje je moguće ocjenjivati put od vizije i ciljeva do rezultata. Ciljevi su temeljna pretpostavka za ostvarenje vizije razvoja grada Biograda na Moru, a temelje se na osnovnoj analizi i SWOT analizi. U tom su kontekstu definirana četiri dugoročna cilja i sedamnaest strateških prioriteta, na način da se ukazuje i na niz mjera, temeljem kojih će se osigurati razvoj temeljen na ključnim prioritetima, specifičnim za grad Biograd na Moru.

Strateški cilj 1: Grad Biograd na Moru kao turistička destinacija više kategorije

Najveći izazov i prilika za razvoj konkurentnosti je turizam. Turistička destinacija uređena je i privlačna upravo onoliko koliko je široka lepeza njene turističke ponude. Od kvalitete i kvantitete raznovrsnih čimbenika ovisit će i kvaliteta ostvarenog ugođaja kojem se turisti ponovo vraćaju te osiguravaju ili ne, prosperitet jednog turističkog mjesta. Razvijena turistička djelatnost povezuje prirodne, povijesne i ostale gospodarske resurse u kvalitetnu turističku ponudu i znatno doprinosi zapošljavanju i samozapošljavanju. Razvoj poljoprivrede, posebno prerada poljoprivrednih proizvoda kao i stočarstvo, djelatnosti su na kojima se temelji turistička gastronomska ponuda. Svoj turistički identitet Grad bazira na očuvanju kulturne baštine i tradicije, ugodno uređenim gradskim javnim prostorima, brizi o zaštiti okoliša i visokoj ekološkoj svijesti građana. Prirodni resursi se uspješno koriste u turističkoj ponudi. Da bi turističke zajednice, kulturne i druge institucije na terenu mogle kontinuirano širiti pozitivnu atmosferu, poticati i koordinirati sve sudionike u turizmu (od gospodarskih subjekata, organa lokalne samouprave do građana i medija), potrebna je adekvatna opremljenost turističkog mjesta za cjelogodišnji turizam. Kako bi se dostigla viša razina usluga u turizmu i što veća kvaliteta turističkog proizvoda Grada Biograda na Moru potrebno je izraditi Master plan razvoja turizma u Biogradu na Moru, razviti turističku infrastrukturu, poboljšati kvalitetu i strukturu turističkih smještajnih kapaciteta, razvijati selektivne oblike turizma, te raditi na sustavnom brendiranju grada Biograda na Moru kao prepoznatljive turističke destinacije više kategorije. Turistička djelatnost kao jedna od grana gospodarskih djelatnosti dobiva prioritetni značaj kao djelatnost koja aktivira široki spektar drugih djelatnosti i može stvarati značajne potencijale za novo zapošljavanje. U tom smislu Grad će podržati razvojne inicijative u turizmu i u stvaranju novih sadržaja turističke ponude.

Strateški cilj 2: Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine kreira i njeguje identitet grada. S obzirom na značaj turističkog sektora, kulturna baština mora biti osnova razvoja kulturnog turizma. Raznovrsna i bogata baština treba biti dodatno zaštićena i izdvojena kao atrakcijski element Biograda na Moru. Baštinu je potrebno interpretirati na suvremeni način, prilagođen potrebama ciljnih skupina, ali na način koji njeguje i

ističe identitet grada. Prepoznatljivost i pozitivna slika donosi mnogostruke koristi ne samo u očuvanju kulturnih i prirodnih vrijednosti grada nego u povećanju privlačnosti područja, kako za turiste i razne goste, tako i za investitore, poduzetnike i stanovnike ostalih krajeva. Održiva uporaba prirodne baštine važna je za sve razvojne sektore iz razloga što gotovo svi razvojni projekti, izavno ili neizravno, uključuju prirodu kao sastavnicu okoliša, stoga je potrebna kontinuirana briga za okoliš i valorizacija okoliša te uključivanje prirodne baštine u razvojne projekte.

Strateški cilj 3: Razvoj i osnaživanje malog i srednjeg poduzetništva, neprofitnog i javnog sektora

Razvoj Grada i gradskih vrijednosti zajednička je briga svih predstavnika javnog, civilnog i gospodarskog života jer se u zajedništvu stvaraju nove vrijednosti. Jačanjem i umrežavanjem organizacija civilnog društva, jačanjem kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora te jačanjem kapaciteta i učinkovitosti poduzetničkog sektora poboljšat će se znanja i vještine, olakšat će se protok informacija, učinkovitije će se upravljati potencijalima i resursima grada, poboljšat će se međusobna koordinacija - unutar sektorska i međusektorska, potaknut će se formiranje i razvoj udruga, zadruga i klastera te unaprijediti prekogranična, međuregionalna i međužupanijska suradnja. Ostvarivanje prioriteta, a samim time i cilja, ključno je za daljnji razvoj Biograda na Moru budući da ojačani ljudski resursi ključnih dionika koji upravljaju razvojem grada (neovisno o sektoru u kojem djeluju), uz odgovarajuću opremljenost i umreženost, čine međusobno povezan sustav koji zajedničkim mehanizmima razvija grad i donosi boljitak svim njenim stanovnicima.

Strateški cilj 4: Uređenje prostora i dovršenje javnih infrastrukturnih sadržaja sukladno razvojnim potrebama stanovništva

Komunalna i prometna infrastruktura bitan su preduvjet za razvoj poduzetničkih aktivnosti – investicijski razvoj u gospodarstvu i za podizanje standarda građana. Sustav vodovodne i kanalizacijske mreže potrebno je uskladiti s razvojnim potrebama gospodarstva i životnim potrebama građana. Prometna infrastruktura u fazi je značajnih novih ulaganja i nameće se potreba hitne analize regulacije prometa i objedinjavanje nerazvrstanih, županijskih i državnih prometnica u Biogradu na Moru i njegovom okruženju na efikasnost planiranih rješenja. Sukladno potrebama stanovništva potrebno je osigurati sve pretpostavke za razvoj socijalne infrastruktura, kao i za uređenje prostora i zaštitu okoliša sukladno načelima održivog razvoja.

3.3 STRATEŠKI PRIORITETI

Strateški cilj 1: Grad Biograd na Moru kao turistička destinacija više kategorije

Prioritet 1.1: Razvoj turističkih sadržaja svojstvenih destinaciji više kategorije

Kvalitetna turistička ponuda obuhvaća vrlo široki spektar ponude i široki spektar turističkih djelatnosti. S razvojem nautičkog turizma povećana je potražnja za pružanjem usluga organizirane plovidbe u obliku višednevnih krstarenja ili jednodnevnih izleta malim brodovima, potpuno opremljenim i prilagođenim za pružanje cjelodnevnog ugostiteljske usluge smještaja i prehrane pansioniskog tipa. Razvijena turistička djelatnost ima značajnu ulogu u razvoju gospodarstva. Povezuje prirodne, povijesne i ostale gospodarske resurse u kvalitetnu turističku ponudu i znatno doprinosi zapošljavanju i samozapošljavanju.

Prioritet 1.2: Formiranje nove i unaprjeđenje postojeće turističke infrastrukture

Razvojem infrastrukture za potrebe turizma riješit će se osnovni infrastrukturni problemi (plaže, šetnice, zelene i druge javne površine, parkirališta, turistička signalizacija, info punktovi) i izgradnja Turističkog informativnog centra (TIC). Pored izvođenja projekata razvoja turizma mora se voditi stalna briga o jačanju institucionalnih kapaciteta i jačanju postojećih organizacija koje se sustavno bave promocijom i poticanjem razvoja turizma kako bi se razvoj turizma i turističke ponude provodio usklađeno i prihvatljivo za sve sudionike u turističkoj ponudi.

Prioritet 1.3: Poboljšanje kvalitete i strukture turističkih smještajnih kapaciteta

Razvoj osnovne infrastrukture korištenjem sustava potpore aktivnostima poduzetnika u hotelijerstvu radi kontinuiranog poboljšanja kvalitete poslovanja i pružanja usluga hotela i ugostiteljskih objekata uvođenjem inovacija, novih tehnologija i razvijanja konkurentnih prednosti s ciljem razvoja ponude ugostiteljske industrije kroz uvođenje, i održavanje HACCP sustava, sustava kvalitete, uvođenje metodologije čistije proizvodnje u ugostiteljski objekt, poticanje marketinških aktivnosti, posebnih programa, ulaganja u energetska učinkovitost. Provedbom kategorizacije ugostiteljskih objekata osigurava se određena kvaliteta i prepoznatljivost smještajnih objekata, dok se izgradnjom novih hotela povećavaju smještajni kapaciteti destinacije.

Strateški cilj 2: Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Prioritet 2.1: Očuvanje i zaštita prirodne i kulturne baštine

Naslijeđe fizičke – materijalne i nematerijalne baštine kao ostavštine prošlih generacija te specifičan krajolik i prirodna baština čine važan dio kulture, a zajedno su ključan element u kreiranju prepoznatljivog identiteta koji se nameće kao važan razvojni resurs čijim ostvarenjem će se pridonijeti prepoznatljivosti i održivom korištenju baštine, te kreiranju originalnog identiteta i zajedničke vizije razvoja. Očuvanje kulturne baštine potrebno je njegovati, jer samo tako će mlađe generacije osjetiti važnost i privlačnost prema mjestu u kojem žive. Njegovanje tradicije prenijeti će duh davnina i omogućiti identifikaciju s nekad značajnim vrijednostima.

Pojam „zaštita“ znači mjere čiji je cilj osiguranje održivosti kulturne baštine, uključujući identificiranje, dokumentiranje, istraživanje, održavanje, zaštitu, promicanje, povećanje vrijednosti, prijenos, posebice putem formalnog i neformalnog obrazovanja, kao i revitalizaciju različitih aspekata kulturne baštine.

Kulturna baština ogledava se u arhitekturi, sakralnim objektima i kulturnim spomenicima. Ona je jedna od malobrojnih konstanti prisutnih na ovim područjima još od davnina, a ogleda se kako u materijalnim tako i u nematerijalnim dobrima koja se iskazuje kroz narodne rukotvorine, izložbe te tradicionalne narodne pjesme i plesove. Očuvanje kulturne baštine značajno je za preživljavanje raznih tradicija. Upravo te tradicije obilježene su različitim vjerskim običajima, kulturnim manifestacijama, gastronomijom i svim drugim što obilježava pojedinačne životne sredine i načine života u njima.

Prioritet 2.2: Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine

Jedan od važnih elemenata razvoja i prezentacije kulturne baštine jest konstantno uočavanje projekata koji bi povezivali kulturu s turizmom. Time bi kulturno povijesna baština dobila besplatnu i efikasnu promociju, a turistička ponuda bi bila proširena na još jedan segment. Takav pristup doprinosi razvoju i realizaciji više strateških i prioritetnih ciljeva. Ekologija, kultura, identitet destinacija, aktivan odnos prema odmoru i rekreaciji, novi oblici i sadržaji ponude, tematski parkovi i zdravlje, neki su od trendova u diferenciranju turističkih interesa. Prirodne i kulturne vrednote nije dovoljno zadržati u stanju u kakvom su one danas, potrebno je očuvati sve njihove prirodne ili u slučaju kulturnih dobara naslijeđene vrijednosti ali i naprijediti njihovo stanje te u konačnici valorizirati.

Strateški cilj 3: Razvoj i osnaživanje malog i srednjeg poduzetništva, neprofitnog i javnog sektora

Prioritet 3.1: Izgradnja nove i unaprjeđenje postojeće poduzetničke infrastrukture

Posebno uređeni građevinski prostori kao poduzetničke zone opremljene sa cjelokupnom prometnom, komunalnom i energetsom infrastrukturom prihvatljiv su model i osnova za dinamičan gospodarski razvoj. Poduzetnici u takvim prostorima sa sigurnošću mogu izvoditi svoj investicijski razvoj (izgradnja i opremanje gospodarskih objekata) jer su u zonama osigurani svi preduvjeti za građenje. Uređenim gospodarskim zonama i poticajno potpornim mjerama razvoja gospodarstva stvara se dobra poduzetnička klima, brži razvoj postojećeg gospodarstva, privlačenje poduzetnika iz okruženja, a prostori za stanovanje potpuno su oslobođeni poduzetničkih i industrijskih aktivnosti.

Prioritet 3.2: Jačanje poljoprivrednih i ribarskih djelatnosti

Male i rascjepkane poljoprivredne površine pogodne su za ekološku poljoprivredu i razvoj voćarstva i vinogradarstva. Mala obiteljska gospodarstva ekološkim proizvodima mogu upotpuniti turističku ponudu i razvijati seoski turizam. U sklopu ovog prioriteta koji podržava razvoj poljoprivrede u smjeru turističke ponude podržava se očuvanje autohtonih poljoprivrednih i ribarskih proizvoda kao specifičnog sadržaja turističke ponude, udruživanja poljoprivrednih proizvođača u svrhu razvoja i unaprjeđenja infrastrukture za potrebe poljoprivrede, ribarstva i akvakulture, te prerade poljoprivrednih i ribljih proizvoda kako bi se osigurala pretpostavke za ruralni i održivi razvoj.

Prioritet 3.3: Jačanje organizacija civilnog društva

Razina educiranosti i motiviranosti za pripremu razvojnih programa i projekata je nezadovoljavajuća. Iako postoji nekoliko udruga koje mogu poslužiti kao primjer uspješnog funkcioniranja i sudjelovanja u lokalnom i regionalnom razvoju, ne postoji dovoljna međusobna suradnja i koordinacija koja bi omogućila prijenos dobre prakse razvoja civilnog sektora, a samim time doprinijelo bi se i upravljanju razvojem. Civilni sektor u predstavlja dobar potencijal za suradnju i aktiviranje zajednice u rješavanju razvojnih problema, ali bi trebalo poraditi na motivaciji udruga u korištenju raznorolikih izvora financiranja, strateškog povezivanja i planiranja u provedbi pojedinih programa.

Prioritet 3.4: Očuvanje i razvoj ljudskih resursa

Nedostatak visokoobrazovnih kadrova i kadrova određenih zanimanja generira potrebu unaprjeđenja sustava obrazovanja za osiguranje deficitarnih kadrova u gospodarstvu. Naglasak je na novim inicijativama i aktivnostima zajednice s ciljem promicanje jednakih mogućnosti pristupa obrazovanju, zapošljavanju i podizanje ukupne kvalitete života svih stanovnika, neovisno o njihovom spolu, dobi, etničkoj pripadnosti i invaliditetu. Prioritet kroz mjere obuhvaća stanogradnja za mlade i visokoobrazovano, te obrazovanje stanovništva u formalnom i dopunskom obrazovnom sustavu u skladu s potrebama poduzetnika, što čini dobru osnovu za razvoj gospodarstva.

Prioritet 3.5: Jačanje kapaciteta i učinkovitosti društvenih i javnih sadržaja

Zajedničkim naporima javnog i privatnog sektora osigurati obrazovanje potrebnih visokostručnih kadrova i kadrova deficitarnih zanimanja i struka, te stvoriti uvjete da se mladi i stručni kadrovi zadrže u gospodarstvu Grada Biograda na Moru i razvijaju znanstveno-istraživačke djelatnosti. Ovim prioritetom obuhvaćeno unaprijeđenje sportskih aktivnosti i sustava socijalnih usluga, uvođenje novih sadržaja za djecu i očuvanje visoke razine sigurnosti stanovništva. Sve navedeno osigurava mogućnosti za daljnje zapošljavanje, kvalitetno korištenje slobodnog vremena i daljnji razvoj i napredak grada Biograda na Moru na gospodarskom i socijalnom polju.

Prioritet 3.6: Razvoj kapaciteta i učinkovitosti poduzetničkog sektora

Razvijeno gospodarstvo i poduzetništvo temelji se na znanju i visokim tehnologijama, očuvanju tradicionalnih djelatnosti u jakim gospodarskim sustavima koji su osnova za razvoj malog poduzetništva. Gospodarstvo se razvija u uređenim poduzetničkim zonama, važno je potaknuti poduzetnike na korištenje znanja, razvoja tehnologija i inovacija u gospodarstvo. Poticajnim mjerama i potporama Grad ubrzava gospodarski razvoj i jača poduzetničku klimu. Tradicionalno razvijeno obrtništvo i dalje jača i značajan je doprinos zapošljavanju, a očuvani su tradicionalni obrti i zanati.

Strateški cilj 4: Uređenje prostora i dovršenje javnih infrastrukturnih sadržaja sukladno razvojnim potrebama stanovništva

Prioritet 4.1: Unaprijeđenje prometne i telekomunikacijske infrastrukture

Rješavanje prometne i razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture za potrebe brzog interneta, te fiksne i bežične telefonije prati potrebe gospodarstva i potrebe građana, uz strogo poštivanje usmjerenja i okvira zacrtanih Prostornim planom uređenja Grada Biograda na Moru.

Prioritet 4.2: Unaprijeđenje infrastrukture vodoopskrbe i odvodnje

Prioritetom je obuhvaćeno ulaganje u projekte razvoja infrastrukture za poboljšanje sustava vodoopskrbe i odvodnje, te upravljanja otpadnim vodama s ciljem unaprijeđenja sustava za opskrbu vodom za piće, skupljanje, pročišćavanje i ispuštanje otpadnih voda sukladno potrebama stanovništva, kao i razvijanje administrativnih i upravljačkih sposobnosti nadležnih ustanova.

Prioritet 4.3: Unaprijeđenje energetskeg sustava

Prioritetom je obuhvaćen energetske napredak Biograda na Moru uvođenjem novih i unaprijeđenjem postojećih energetskeg sustava. Dio mjera odnosi se na rješavanje potreba za edukacijom stanovništva i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije. Uz povećanje korištenja obnovljivih izvora energije, provoditi će se aktivnosti za povećanje energetske učinkovitosti.

Prioritet 4.4: Uređenje prostora

Kontinuirano usklađivanje planova prostornog uređenja sa strategijom razvoja grada Biograda na Moru, te uređenje i održavanje gradskih zelenih površina osnova su održivog razvoja, očuvanja kulturno povijesne baštine i jačanja brenda grada kao vodećeg turističku razvojnog središta u regiji.

Prioritet 4.5: Socijalna infrastruktura

Ključna problematika u području društvene infrastrukture identificirala je potrebu razvoja socijalne infrastrukture koju treba poboljšavati u skladu s potrebama. Stanovnicima je potrebno osigurati višu kvalitetu života na svim područjima, treba potaknuti usvajanje vrijednosti i načina života koji omogućava ostvarenje koncepta preventivnog očuvanja i unapređenja zdravlja, pri tome je posebnu skrb potrebno usmjeriti na ugrožene ciljne skupine. U sklopu ove mjere naglasak je na izgradnji i opremanju kapaciteta za stalni i dnevni boravak starijih osoba (domovi za starije i nemoćne osobe, dnevni boravak za starije

osobe i sl.)

Prioritet 4.6: Zaštita okoliša

Ispravno postupanje s otpadom se preoblikuje u gospodarenje otpadom što rezultira manjim troškovima saniranja otpada i gospodarskim efektima od reciklaže otpada. Analiza je pokazala da je u nedovoljnoj mjeri razvijena svijest stanovnika o zaštiti okoliša iz čega proizlazi potreba za edukacijom stanovništva i promicanjem zaštite okoliša, kao i sustavnog praćenja kakvoće okoliša. Ovim prioritetom se usmjeravaju aktivnosti i edukacija šire javnosti uključujući i gospodarstvo na uključivanje u proces ispravnog postupanja s otpadom i aktivnog pozitivnog odnosa prema čistoći i zaštiti okoliša čime se ostvaruju ekonomske koristi od postupanja otpadom, ostvarivanje visokog stupnja čistoće i zaštite okoliša i podizanje nivoa ekološke svijesti. U sklopu ovog prioriteta unaprijediti će se sustav zaštite ljudi i okoliša od požara, prirodnih nepogoda i akcidenata.

3.4 RAZRADA MJERA PO PRIORITETIMA

Strateški cilj 1: Grad Biograd na Moru kao turistička destinacije više kategorije

PRIORITET		MJERA	
1.1	RAZVOJ TURISTIČKIH SADRŽAJA SVOJSTVENIH DESTINACIJI VIŠE KATEGORIJE	1.1.1	Izrada master plana razvoja turizma s pripadajućim provedbenim planovima
		1.1.2	Razvoj nautičkog turizma
		1.1.3	Izgradnja golf terena
		1.1.4	Kvalitetnije iskorištavanje sportskih sadržaja u okviru postojećih turističkih zona te izgradnja sportsko rekreativnih zona i centara
		1.1.5	Obogaćivanje turističke ponude izgradnjom i uređenjem dodatnih turističkih sadržaja i proizvoda (tematski parkovi, akvarijum i sl.)
		1.1.6	Razvoj kulturnog turizma
		1.1.7	Unaprjeđenje kvalitete ugostiteljskih usluga
		1.1.8	Razvoj športsko-rekreacijskog turizma
		1.1.9	Razvoj zdravstvenog turizma
		1.1.10	Razvoj agroturizma
1.2	FORMIRANJE NOVE I UNAPRJEĐENJE POSTOJEĆE TURISTIČKE INFRASTRUKTURE	1.2.1	Izgradnja i uspostavljanje turističkog informativnog centra
		1.2.2	Uređenje prostora gradske luke i Rive
1.3	POBOLJŠANJE KVALITETE I STRUKTURE TURISTIČKIH SMJEŠTAJNIH KAPACITETA	1.3.1	Izgradnja novih hotela više i visoke kategorije te podizanje kvalitete postojećih hotela
		1.3.2	Podizanje kvalitete postojećih kampova
		1.3.3	Unaprjeđenje kvalitete i daljnji razvoj postojećeg privatnog smještaja
1.4	SUSTAVNO BRENDIRANJE GRADA BIOGRADA NA MORU	1.4.1	Definiranje jasnog brenda grada Biograda na Moru sukladno postojećim i planiranim turističkim resursima
		1.4.2	Sustavno usmjeravanje aktivnosti svih turističkih aktera prema konkretizaciji, održanju i unaprijeđenju usvojenog brenda grada Biograda na Moru
		1.4.3	Kontinuiran i sustavan marketing turističkih sadržaja grada Biograda na Moru

Strateški cilj 2: Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

PRIORITET		MJERA	
2.1	OČUVANJE I ZAŠTITA PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE	2.1.1	Izgradnja i održavanje vjerskih objekata
		2.1.2	Zaštita i očuvanje arheoloških nalazišta i objekata kulturne baštine
		2.1.3	Održavanje postojećih spomenika
		2.1.4	Zaštita, očuvanje, promicanje i korištenje zaštićenih dijelova prirode
		2.1.5	Očuvanje i promocija nematerijalne baštine
2.2	JACANJE PREPOZNATLJIVOSTI KULTURNO-POVIJESNE I PRIRODNE BAŠTINE	2.2.1	Razviti model vrednovanja i korištenja kulturno-povijesne baštine u funkciji turizma
		2.2.2	Održavanje i rekonstrukcija postojećeg, te izgradnja novih muzeja
		2.2.3	Poticanje tradicionalnih kulturnih događaja njihovo uključivanje u turističku ponudu i širenje kulturne ponude na cijelu godinu
		2.2.4	Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenira
		2.2.5	Poticanje rekonstrukcije i adaptacije postojećih objekata na području starogradske jezgre
		2.2.6	Obnova i očuvanje starih zanata

Strateški cilj 3: Razvoj i osnaživanje malog i srednjeg poduzetništva, neprofitnog i javnog sektora

PRIORITET		MJERA
3.1	IZGRADNJA NOVE I UNAPRJEĐENJE POSTOJEĆE PODUZETNIČKE INFRASTRUKTURE	3.1.1 Izgradnja, opremanje i uspostava poduzetničkog centra /inkubatora
		3.1.2 Proširenje industrijske zone
		3.1.3 Proširenje servisno poslovne zone Bučina
		3.1.4 Proširenje trgovačke zone K2
		3.1.5 Razvoj infrastrukture u industrijskim, poslovnim i trgovačkim zonama
		3.1.6 Formiranje zone "Jankolovica istok"
		3.1.7. Formiranje novih poduzetničkih zona
3.2	JAČANJE POLJOPRIVREDNIH I RIBARSKIH DJELATNOSTI	3.2.1 Razvoj infrastrukture za potrebe poljoprivrede, ribarstva i akvakulture
		3.2.2 Poticanje udruživanja poljoprivrednih proizvođača
		3.2.3 Okrupnjavanje i uređenje poljoprivrednog zemljišta
		3.2.4 Realizacija usvojenog programa raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem
		3.2.5 Poticanje razvoja poljoprivrednih djelatnosti i prerade poljoprivrednih proizvoda
		3.2.6 Poticanje razvoja ribarskih djelatnosti , uzgoja i prerade ribe
		3.2.7 Osiguranje pretpostavki za ruralni razvoj
3.3	JAČANJE ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA	3.3.1 Poticanje formiranja novih i jačanja postojećih organizacija civilnog društva
		3.3.2 Poticanje umrežavanja organizacija civilnog društva na nacionalnoj i međunarodnoj razini
3.4	OČUVANJE I RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA	3.4.1 Stanogradnja za mlade obitelji i visokoobrazovano stanovništvo
		3.4.2 Uspostava sustava stambenih poticaja
		3.4.3 Uspostava kvalitetnog sustava stipendiranja i kreditiranja te jačanje veza između učenika, stipendista i Grada
		3.4.4 Poticanje prilagodbe obrazovanja potrebama gospodarstva
		3.4.5 Prilagodba programa cjeloživotnog obrazovanja
		3.4.6 Poticanje roditeljstva
		3.4.7 Poticanje deficitarnih zanimanja
3.5	JAČANJE KAPACITETA I UČINKOVITOSTI	3.5.1 Izgradnja, opremanje i stvaranje preduvjeta za samostalno otvaranje fakulteta, instituta i visokih škola

3.6	DRUŠTVENIH I JAVNIH SADRŽAJA	3.5.2	Jačanje kapaciteta Gradske uprave i javnog sektora za izradu i upravljanje razvojnim projektima
		3.5.3	Unaprjeđenje sustava socijalnih usluga
		3.5.4	Unaprjeđenje sportskih aktivnosti
		3.5.5	Unaprjeđenje sustava zemljišnog registra i katastarskog sustava
		3.5.6	Uređenje dodatnih sadržaja za djecu
		3.5.7	Osiguranje dostupnosti društvenih i javnih sadržaja osobama s invaliditetom
		3.5.8	Očuvanje visoke razine sigurnosti stanovništva i prometne sigurnosti
		3.5.9	Informiranje građana o radu Gradske uprave grada Biograda na Moru
		3.6.1	Umrežavanje poduzetnika
3.6	RAZVOJ UČINKOVITOSTI PODUZETNIČKOG SEKTORA	3.6.2	Stvaranje informacijske podloge za kvalitetnije informiranje i jačanje poslovnog povezivanja poduzetnika
		3.6.3	Uvođenje sustava elektroničkog poslovanja (e-business)

Strateški cilj 4: Uređenje prostora i dovršenje javnih infrastrukturnih sadržaja sukladno razvojnim potrebama stanovništva

PRIORITET		MJERA
4.1	UNAPRJEĐENJE PROMETNE I TELEKOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE	4.1.1 Izgradnja i rekonstrukcija Državnih, Županijskih i Lokalnih cesta
		4.1.2 Reorganizacija prometa i uređenje pojedinih raskršća
		4.1.3 Dislokacija autobusnog kolodvora
		4.1.4 Uvođenje gradske prijevoznice mreže
		4.1.5 Razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture za potrebe brzog interneta, te fiksne i bežične telefonije
		4.1.6 Uređenje dodatnih parkirališnih prostora i garaža
		4.1.7 Uređenje šetnica i pješačkih staza i pješačkih zona
		4.1.8 Uređenje pristaništa velikih brodova
		4.1.9 Izgradnja i opremanje heliodroma
4.2	UNAPRJEĐENJE INFRASTRUKTURE VODOOPSKRBE I ODVODNJE	4.2.1 Izgradnja, rekonstrukcija i održavanje gradske vodoopskrbne mreže
		4.2.2 Izgradnja nove vodospreme
		4.2.3 Izgradnja sustava za odvodnju oborinskih i otpadnih voda
		4.2.4 Unaprjeđenje sustava za pročišćavanje otpadnih voda
		4.2.5 Ugradnja uređaja za prihvata i obradu sanitarnih voda s brodicama u lukama, lučicama i marinama
4.3	UNAPRJEĐENJE ENERGETSKOG SUSTAVA	4.3.1 Izgradnja trafostanica i širenje elektroenergetske mreže
		4.3.2 Izgradnja lokalne plinoopskrbne mreže
		4.3.3 Izgradnja solarnih elektrana
		4.3.4 Poticanje korištenja i korištenje alternativnih/obnovljivih izvora energije u kućanstvima i gospodarskim subjektima te u prometu
		4.3.5 Povećanje energetske učinkovitosti
		4.3.6 Informiranje i edukacija stanovništva o prednostima i mogućnostima korištenja alternativnih izvora energije te reduciranja potrošnje energenata
4.4	UREĐENJE PROSTORA	4.4.1 Kontinuirano usklađivanje planova prostornog uređenja sa strategijom razvoja grada Biograda na Moru

4.5	SOCIJALNA INFRASTRUKTURA	4.4.2	Uređenje i održavanje gradskih zelenih površina
		4.5.1	Izgradnja kapaciteta za stalni i dnevni boravak starijih osoba
		4.5.2	Društveno poticana stanogradnja (POS)
4.6	ZAŠTITA OKOLIŠA	4.6.1	Sanacija onečišćenih lokacija, razvoj sustava i unaprjeđenje infrastrukture i usluga za gospodarenje otpadom
		4.6.2	Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša od požara, prirodnih nepogoda i akcidenata
		4.6.3	Unaprjeđenje sustava praćenja kakvoće okoliša
		4.6.4	Unaprjeđenje i očuvanje bioraznolikosti
		4.6.5	Osvješčivanje stanovništva o važnosti sprječavanja onečišćenja i zaštite okoliša

4 POVEZANOST I USKLAĐENOST CILJEVA, PRIORITETA I MJERA STRATEGIJE RAZVOJA GRADA BIOGRADA NA MORU SA ŽUPANIJSKOM RAZVOJNOM STRATEGIJOM ZADARSKE ŽUPANIJE

Strategija razvoja grada Biograda na Moru je razvojni dokument koji se priprema dijelom i kao podloga za korištenje fondova Europske unije. Pri pripremi Strategije razvoja grada Biograda na Moru posebna pozornost je posvećena usklađenosti s ciljevima Županijske razvojne strategije Zadarske županije.

Strateški ciljevi razvoja Zadarske županije u skladu su s ciljevima EU iznesenima u ratificiranom Lisabonskom ugovoru, a također su usklađeni s prioritetima i ciljevima definiranim novom gospodarskom strategijom EU, pod nazivom „EUROPA 2020 – strategija za pametan, održiv i uključiv rast. (Županijska razvojna strategija Zadarske županije 2011. – 2013.)

Strateški ciljevi razvoja Zadarske županije su u skladu s ciljevima i prioritetima Strategije regionalnog razvoja RH te s ciljevima i prioritetima na razini NUTS 2 regije Jadranska Hrvatska i s Operativnim programima Nacionalnog strateškog referentnog okvira 2012. – 2013. (Županijska razvojna strategija Zadarske županije 2011. – 2013.)

Tablica 39. Strateški ciljevi razvoja Županijske razvojne strategije Zadarske županije 2011. – 2013.

STRATEŠKI CILJ 1
Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima
STRATEŠKI CILJ 2
Razvoj konkurentnog poduzetništva, turizma, poljoprivrede i ribarstva
STRATEŠKI CILJ 3
Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine
STRATEŠKI CILJ 4
Unaprjeđenje zaštite okoliša i kvalitete života

Izvor: Županijska razvojna strategija Zadarske županije 2011. – 2013.

Strateški ciljevi razvoja grada Biograda na Moru u skladu su s ciljevima i prioritetima Županijske razvojne strategije Zadarske županije što je prikazano u slijedećoj tablici:

Ciljevi i Prioriteti Biograda na Moru		Ciljevi i Prioriteti Županijske razvojne strategije Zadarske županije 2011. – 2013.
CILJ 1: Grad Biograd na Moru kao turistička destinacije više kategorije		CILJ 2: RAZVOJ KONKURENTNOG PODUZETNIŠTVA, TURIZMA, POLJOPRIVREDE I RIBARSTVA; Prioritet 2.3 Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma, Prioritet 3.2. Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine, Prioritet 4.3. Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga, Prioritet 4.1. Razvoj komunalne infrastrukture i usluga
Prioritet 1.1	Razvoj turističkih sadržaja svojstvenih destinaciji više kategorije	Prioritet 2.3 Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma, Prioritet 4.3. Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga
Prioritet 1.2	Formiranje nove i unaprjeđenje postojeće turističke infrastrukture	Prioritet 2.3 Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma, Prioritet 4.3. Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga, Prioritet 4.1. Razvoj komunalne infrastrukture i usluga
Prioritet 1.3	Poboljšanje kvalitete i strukture turističkih smještajnih kapaciteta	Prioritet 2.3 Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma
Prioritet 1.4	Sustavno brendiranje grada Biograda na Moru	Prioritet 2.3 Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma, Prioritet 3.2. Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine
CILJ 2: Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine		CILJ 3.: PREPOZNATLJIVOST I OČUVANJE KULTURNE I PRIRODNE BAŠTINE; Prioritet 3.1. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine, Prioritet 3.2. Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine
Prioritet 2.1	Očuvanje i zaštita prirodne i kulturne baštine	Prioritet 3.1. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine,
Prioritet 2.2	Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine	Prioritet 3.2. Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine
CILJ 3: Razvoj i osnaživanje malog i srednjeg poduzetništva, neprofitnog i javnog sektora		CILJ 1.: USPOSTAVA UČINKOVITOG SUSTAVA UPRAVLJANJA POTENCIJALIMA I RESURSIMA; CILJ 2: RAZVOJ KONKURENTNOG PODUZETNIŠTVA , TURIZMA , POLJOPRIVREDE I RIBARSTVA; CILJ 4.: UNAPREĐENJE ZAŠTITE OKOLIŠA I KVALITETE ŽIVOTA
Prioritet 3.1	Izgradnja nove i unaprjeđenje postojeće poduzetničke infrastrukture	Prioritet 2.3. Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma, Prioritet 2.4.: Uvođenje znanja, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo, Prioritet 4.3. Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga
Prioritet 3.2	Jačanje poljoprivrednih i ribarskih djelatnosti	Prioritet 2.1. Razvoj konkurentne poljoprivrede, ribarstva i akvakulture, Prioritet 2.2. Razvoj ruralnih područja, Prioritet 4.3. Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga

Prioritet 3.3	Jačanje organizacija civilnog društva	Prioritet 1.1. Jačanje i umrežavanje organizacija civilnog društva,
Prioritet 3.4	Očuvanje i razvoj ljudskih resursa	Prioritet 1.2.: Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora, Prioritet 1.3. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti poduzetničkog sektora, Prioritet 4.2. Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga, Prioritet 4.4. Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti
Prioritet 3.5	Jačanje kapaciteta i učinkovitosti društvenih i javnih sadržaja	Prioritet 1.2.: Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora, Prioritet 4.2. Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga
Prioritet 3.6	Razvoj kapaciteta i učinkovitosti poduzetničkog sektora	Prioritet 1.3. Jačanje kapaciteta i učinkovitosti poduzetničkog sektora, Prioritet 4.3. Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga
CILJ 4: Uređenje prostora i dovršenje javnih infrastrukturnih sadržaja sukladno razvojnim potrebama stanovništva		CILJ 1.: USPOSTAVA UČINKOVITOG SUSTAVA UPRAVLJANJA POTENCIJALIMA I RESURSIMA; CILJ 2: RAZVOJ KONKURENTNOG PODUZETNIŠTVA, TURIZMA, POLJOPRIVREDE I RIBARSTVA; CILJ 3.: PREPOZNATLJIVOST I OČUVANJE KULTURNE I PRIRODNE BAŠTINE; CILJ 4.: UNAPREĐENJE ZAŠTITE OKOLIŠA I KVALITETE ŽIVOTA;
Prioritet 4.1	Unaprjeđenje prometne i telekomunikacijske infrastrukture	Prioritet 2.4.: Uvođenje znanja, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo, Prioritet 4.3. Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga
Prioritet 4.2	Unaprjeđenje infrastrukture vodoopskrbe i odvodnje	Prioritet 4.1. Razvoj komunalne infrastrukture i usluga,
Prioritet 4.3	Unaprjeđenje energetskog sustava	Prioritet 4.1. Razvoj komunalne infrastrukture i usluga, Prioritet 4.4. Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti
Prioritet 4.4	Uređenje prostora	Prioritet 1.2.: Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora, Prioritet 3.1. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine
Prioritet 4.5	Socijalna infrastruktura	Prioritet 4.2. Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga,
Prioritet 4.6	Zaštita okoliša	Prioritet 3.1. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine, Prioritet 4.4. Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti

5 KRITERIJI ODABIRA PROJEKATA ZA REALIZACIJU

U svrhu planiranja razvoja na području Biograda na Moru potrebno je uspostaviti bazu projektnih ideja. Baza projektnih ideja predstavlja službeni registar projektnih ideja s područja Biograda na Moru. U Bazu se unose podaci o razvojnim projektima kojih su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javno-pravne, privatne i civilne organizacije. Baza na jednom mjestu objedinjuje pregled projektnih ideja i/ili pripremljenih prijedloga projekata s područja Biograda na Moru što omogućuje planiranje razvojnog smjera Biograda na Moru za sljedeće programsko razdoblje.

Sve ideje i pripremljeni projekti razvrstavaju se prema definiranim prioritetima i ciljevima Strategije razvoja grada Biograda na Moru, čime se dobiva pregled važnosti projekata u odnosu na definirane prioritete.

Cilj i svrha baze projektnih ideja je učinkovito planiranje i praćenje provedbe politike lokalnog razvoja.

Projektne ideje su onaj dio cjeline Strategije razvoja grada Biograda na Moru kojim se, njime definirani, vizija, ciljevi i prioriteti postupno ostvaruju. U bazu ulaze sve projektne ideje/prijedlozi koji zadovoljavaju osnovni kriterij odabira: usklađenost sa Strategijom određenim ciljevima, prioritetima i mjerama, za što je implicitno utvrđena i usklađenost s ŽRS-om, državnim i programima EU-a. Prednost imaju projektne ideje/prijedlozi koji pridonose ostvarenju većeg broja, Strategijom utvrđenih, prioriteta i ciljeva.

Projektne ideje, razvrstane prema prioritetima i ciljevima, potom prolaze klasifikaciju prema razini spremnosti za provedbu. Projektne ideje koje su spremne za provedbu odvajaju se od projektnih ideja koje su niže razine pripremljenosti te se dalje ocjenjuju prema definiranim kriterijima i visini osiguranih financijskih sredstava..

U vezi s takvim pristupom za očekivati je da će znatan broj projektnih ideja biti formiran u svoj konačni oblik kroz konstruktivni dijalog predlagatelja i „recenzenata“ projektnih prijedloga s ciljem da konačni projektni prijedlog bude što kvalitetniji i što privlačniji za financiranje te što učinkovitiji u provedbi. Isto tako ne znači da su najspremnije projektne ideje ujedno i „prioritetne“, zbog čega će određene projektne ideje „niže pripremljenosti“ biti više rangirane upravo radi svog doprinosa zadanim prioritetima. Na taj način strategija pruža opciju, tj. željeni razvojni smjer.

Važno je naglasiti kako baza projektnih ideja nije konačno definirana, već je živ i promjenjiv sustav koji ovisi o promjenama u projektnim idejama (ishodovanje dokumentacije, promjene uvjeta itd.) i njihovu ažuriranju.

Obzirom na činjenicu kako je jedna od osnovnih uloga Strategije upravo strateško usmjeravanje i koordiniranje parcijalnih razvojnih inicijativa radi ostvarivanja jedinstvene i cjelovite usvojene razvojne vizije, iznimno je važno uspostaviti trajno praćenje, analiziranje, usmjeravanje i poticanje usklađivanja predloženih pojedinačnih razvojnih projekata sa Strategijom prepoznatim i određenim razvojnim ciljevima/prioritetima/mjerama.

I. PRIPREMLJENOST

Projektne ideje ulaze u jednu od četiri kategorije pripremljenosti:

1. Projekt na razini samo ideje (tek se treba razraditi)
2. Projektne ideje za koje tek treba načiniti studije predizvodivosti i početne procjene učinka te ishoditi dokumentaciju
3. Projektne ideje koje imaju riješene imovinsko-pravne odnose (građevinska, lokacijska i ostala potrebna dokumentacija)
4. Projektne ideje spremne za provedbu (posjeduju sve potrebne dozvole, potvrdu glavnog projekta itd.)

* Napomena: Projektne ideje za koje nije potrebna prethodna dokumentacija za početak provedbe ("soft projekti") rangiraju se po ostalim kriterijima.

6 IZVORI FINANCIRANJA PRIORITETNIH PROJEKATA

U okviru Strategije razvoja grada Biograda n/M dva su ključna odstupanja od standardne metodologije izrade:

- nisu pripremljene financijske projekcije, tj. proračun potrebnih sredstava i izvori financiranja za realizaciju pojedine mjere
- projekti i projektne ideje nisu poredane prema prioritetu provedbe i slijedu izvođenja, već su dati Kriteriji za odabir projekata za Strategiju razvoja grada Biograd n/M (vidi poglavlje 5), koje će provoditi Radna grupa.

Razlozi za ovakav pristup su:

- a) procjena izvora financiranja i dostupnosti financijskih sredstava ovisi o procesu i brzini pridruživanja Hrvatske EU,
- b) raspoloživosti međunarodnih fondova kao i procesi decentralizacije države i povećanja ovlasti županija i jedinica lokalne samouprave u prikupljanju i raspolaganju sredstvima na lokalnoj razini,
- c) veliki broj projektnih ideja prikupljen je bez definiranih troškova provedbe,
- d) strategija razvoja grada Biograd n/M izrađuje se za određeno razdoblje te je za očekivati niz promjena u gradu Biogradu n/M i u njegovom okruženju vezano za izvore financiranja i za dostupna financijska sredstva.

Strategija razvoja po usvajanju postaje dokument koji zahtijeva operacionalizaciju:

- a) prikupljanje projekata putem natječaja;
- b) njihovo rangiranje prema kriterijima iz ove Strategije i
- c) definiranje načina njihovog financiranja.

Osiguranje i pribavljanje financijskih sredstava, kao i upravljanje tim sredstvima te praćenje njihova korištenja važan su aspekt provedbe Strategije. Za financiranje provedbe razvojnih projekata u cilju ostvarenja strateških ciljeva Strategije predviđeni su sljedeći izvori:

6.1 Sredstva iz domaćih izvora

Strateški projekti mogu se financirati iz gospodarstva ili posredstvom javnog sektora. Gospodarski sektor financiranje provodi kroz poslovnu i razvojnu politiku pojedinih tvrtki. S druge strane država financiranje obavlja kroz institucionalne okvire, odnosno proračun i izvanproračunske fondove Grada i Županije, ali i projektnim financiranjem (sredstva dobivena temeljem objavljenih natječaja sa strane raznih Ministarstava).

6.1.1 Proračun Grada

Proračun, kao najosnovniji izvor financiranja, formira se iz sredstava prihoda i rashoda. Jedinice lokalne samouprave osiguravaju prihode za financiranje svojih aktivnosti i slobodno njima raspolaze. Sustav financiranja lokalne samouprave prilično je složen i obuhvaća različite izvore prihoda, uključujući poreze (vlastite poreze i zajedničke poreze koji se dijele između lokalne samouprave, županija i države), prihode od imovine, kapitalne prihode i subvencije, pomoći i primitke (kreditna sredstva).

Tablica 40. Prihod Grada Biograda n/M od 2002. do 2012. godine.

Stavka	Proračun 2002	Proračun 2003	Proračun 2004	Proračun 2005	Proračun 2006	Proračun 2007	Proračun 2008	Proračun 2009	Proračun 2010	Proračun 2011	Proračun 2012
Prihod	11.432.521	19.761.714	19.112.718	23.874.974	24.883.147	26.164.506	30.874.190	42.831.781	54.123.374	35.407.815	34.390.862
Rashod	11.622.292	17.714.564	21.754.939	25.325.706	23.582.879	31.394.611	40.259.685	42.186.562	55.273.200	36.620.341	31.138.913
Višak prihoda	-189.771	2.047.150	-2.642.221	-1.450.732	1.300.268	- 5.230.105	- 9.385.495	645.219	- 1.149.826	-1.212.526	3.251.949

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>**FISKALNI KAPACITETI GRADA BIOGRADA n/M**

Tablica 41. Fiskalni kapaciteti 2002.

2002.								
Prihodi i primitci							Ukupni rashodi i izdatci	Izdaci za zaposlene
Prihodi poslovanja	Prihodi od poreza	Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine	Primici od zaduživanja		
10.915.984	5.685.738	2.449.347	400.000	34.652	1.374.257	0	11.622.292	5.444.036

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>

Tablica 42. Fiskalni kapaciteti 2003.

2003.								
Prihodi i primitci							Ukupni rashodi i izdatci	Izdaci za zaposlene
Prihodi poslovanja	Prihodi od poreza	Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine	Primici od zaduživanja		
16.353.208	6.023.265	5.002.905	2.620.733	0	1.646.544	208.000	17.714.564	6.246.324

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>

Tablica 43. Fiskalni kapaciteti 2004.

2004.								
Prihodi i primitci							Ukupni rashodi i izdatci	Izdaci za zaposlene
Prihodi poslovanja	Prihodi od poreza	Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine	Primici od zaduživanja		
18.730.108	9.377.373	4.456.517	1.218.140	0	2.625.204	0	21.754.939	7.562.231

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>

Tablica 44. Fiskalni kapaciteti 2005.

2005.								
Prihodi i primitci							Ukupni rashodi i izdatci	Izdaci za zaposlene
Prihodi poslovanja	Prihodi od poreza	Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine	Primici od zaduživanja		
22.849.302	8.803.651	7.173.786	2.604.066	0	2.948.620	0	25.325.706	8.145.818

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>

Tablica 45. Fiskalni kapaciteti 2006.

2006.								
Prihodi i primitci							Ukupni rashodi i izdatci	Izdaci za zaposlene
Prihodi poslovanja	Prihodi od poreza	Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine	Primici od zaduživanja		
22.080.110	9.498.420	6.292.203	2.303.324	0	3.622.400	0	23.582.879	6.546.314

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>

Tablica 46. Fiskalni kapaciteti 2007.

2007.								
Prihodi i primitci							Ukupni rashodi i izdatci	Izdaci za zaposlene
Prihodi poslovanja	Prihodi od poreza	Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine	Primici od zaduživanja		
24.667.189	12.564.330	7.844.220	819.221	0	3.280.018	0	31.394.611	7.168.625

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>

Tablica 47. Fiskalni kapaciteti 2008.

2008.								
Prihodi i primitci							Ukupni rashodi i izdatci	Izdaci za zaposlene
Prihodi poslovanja	Prihodi od poreza	Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine	Primici od zaduživanja		
28.959.495	13.974.164	9.646.911	1.328.152	0	3.957.635	0	40.259.685	8.269.000

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>

Tablica 48. Fiskalni kapaciteti 2009.

2009.								
Prihodi i primitci							Ukupni rashodi i izdatci	Izdaci za zaposlene
Prihodi poslovanja	Prihodi od poreza	Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine	Primici od zaduživanja		
35.791.318	15.184.529	8.946.702	7.091.528	0	4.438.915	0	42.186.562	8.874.343

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>

Tablica 49. Fiskalni kapaciteti 2010.

2010.								
Prihodi i primitci							Ukupni rashodi i izdatci	Izdaci za zaposlene
Prihodi poslovanja	Prihodi od poreza	Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine	Primici od zaduživanja		
44.235.355	12.790.631	20.292.158	6.794.679	0	4.342.543	0	55.273.200	7.823.178

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>

Tablica 50. Fiskalni kapaciteti 2011.

2011.								
Prihodi i primitci							Ukupni rashodi i izdatci	Izdaci za zaposlene
Prihodi poslovanja	Prihodi od poreza	Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	Donacije	Prihodi od nefinancijske imovine	Primici od zaduživanja		
32.623.274	9.145.244	13.633.287	4.886.033	0	4.957.187	0	36.620.341	8.256.110

Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/>

6.1.2 Ostali oblici domaćeg financiranja

Osim financiranja iz vlastitog proračuna jedinica lokalne samouprave može se **zadužiti u bankama**. Ove oblike financiranja jedinice lokalne samouprave koriste vrlo često, iako njihova mogućnost zaduživanja nije ovisna samo o vlastitoj odluci. Zaduhivanje ne može biti veće od 20% prihoda ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje.

Jedinice lokalne samouprave mogu se financirati i putem **lizinga**, koji predstavlja oblik financiranja u kojem davatelj lizinga, odnosno lizing društvo odobrava pravo korištenja određenog objekta lizinga na određeno razdoblje. Pogodnost ovog načina financiranja je njegova fleksibilnost budući se uvjeti otplate mogu prilagoditi kupcu. Za razliku od bankarskog kredita za čije osiguranje treba, u pravilu, založiti nepokretnu imovinu veće vrijednosti od iznosa kredita, za lizing nisu potrebna dodatna osiguranja ili su potrebna u manjoj mjeri.

Izdavanje vrijednosnih papira, odnosno municipalnih obveznica, koriste neki gradovi poput Rijeke, Malog Lošinja, Zadra, Koprivnice, Splita, Zagreba...

Budući je riječ o zaduživanju i u ovom slučaju jedinica lokalne samouprave mora udovoljiti prethodno navedenim propisima i načinima, okvirima i postupcima zaduženja, a također i Zakonu o tržištu vrijednosnih papira.

Pojedina Ministarstva Republike Hrvatske sudjeluju u financiranju raznih projekata kako jedinica lokalne samouprave tako i njezinih gospodarskih subjekata.

Osim toga sredstva se mogu pribaviti i putem Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR), raznih Ministarstava, Razvojnih agencija i Fondova, Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG), Poslovno inovacijskog centra Hrvatske (BICRO) itd. Trenutno raspoloživi projekti i metode financiranja također se mogu naći na internet stranicama ovih institucija.

6.2 Sredstva iz međunarodnih izvora:

S obzirom na nedostatna financijska sredstva u gradskom proračunu, strategija financiranja povezana je, prvenstveno, s pristupom međunarodnim izvorima financiranja (poput EU fondova, fondova Svjetske banke, EBRD-a i drugih bilateralnih izvora financiranja). S tog aspekta ključno je ojačati kapacitete za pribavljanje i upravljanje tim sredstvima u cilju postizanja najvišeg stupnja učinkovitosti korištenja dostupnih fondova Vlade RH i drugih multilateralnih i bilateralnih fondova. Županija i JLS moraju osigurati dodatni dio sredstava u novcu ili materijalnom obliku.

6.2.1 Strani izvori financiranja projekata

EU je jedan od najvećih donatora razvojne pomoći u svijetu, te se koristi širokim spektrom financijskih instrumenata. Danas EU pruža predpristupnu pomoć Hrvatskoj putem integriranog instrumenta predpristupne pomoći **IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance)** kako bi poduprla političke, gospodarske i institucionalne reforme, prekograničnu suradnju, regionalnu konkurentnost, regionalni razvoj, razvoj

ljudskih resursa te poljoprivredu i ribarstvo. Pretpristupni fond IPA kojega koriste sve zemlje kandidatkinje za ulazak u EU (Republika Hrvatska, Turska i Republika Makedonija) i potencijalne zemlje koje će u kracem razdoblju ući u EU imaju na raspolaganju 11,5 milijardi USD u okviru Financijske perspektive 2007-2013. Program IPA zamijenio je fondove **ISPA, Phare, SAPARD, CARDS** koji su korišteni u razdoblju 2000-2006.godine.

Program IPA je kompleksan program koji obuhvaća pet područja djelovanja usmjerenih na smanjenje nejednakosti između regija, rast životnog standarda i kvalitete života, gospodarsku i društvenu koheziju i solidarnost između država članica, te obuhvaća slijedeće programe:

1. Pomoć u tranziciji i izgradnja ustanova;
2. Prekogranična suradnja;
3. Regionalni razvoj (promet, okoliš i regionalna konkurentnost);
4. Razvoj ljudskih potencijala;
5. Ruralni razvoj.

Komponente programa IPA provode se kroz razne projekte. Neki od njih se ostvaruju podnošenjem prijedloga za njihovo ostvarenje, dok se drugi provode putem javne nabave.

Obavijesti o otvorenim natjecajima objavljuju se na internet stranicama provedbenih tijela pojedinih komponenti. Osim Programa IPA raspoloživi programi EU za financiranje projekata u Hrvatskoj su dostupni **Programi Zajednice** (Community Programmes) – odnosi se na integriran niz aktivnosti koje usvaja Europska zajednica ili Unija kako bi promicala suradnju među državama članicama u različitim područjima povezanim s politikama Zajednice u razdoblju od nekoliko godina. U nacelu programi su namijenjeni isključivo državama članicama no prema odluci europskog Vijeća iz studenoga 2004. zemlje zapadnog Balkana mogu sudjelovati u ukupno dvadesetčetiri programa, koji se odnose na borbu protiv diskriminacije, borbu protiv socijalnog isključivanja i pomoć politici zaštite potrošača. Spomenuti programi podupiru posebne aktivnosti u obrazovanju i daljnjem školovanju, promiču aktivno europsko građanstvo ili djeluju u javnom zdravstvu.

Najznačajniji Programi Zajednice dopstupni Hrvatskoj su:

a) Program «Europa za građane» (Europe for Citizens Programme)

- program Europske unije koji predstavlja integrirani niz aktivnosti koje Unija usvaja s ciljem promicanja suradnje među zemljama sudionicama Programa u različitim područjima vezanima zajedničkim politikama.
- svrha Programa Europa za građane jest poticati razvoj aktivnog europskog građanstva davanjem financijskih potpora organizacijama koje rade na osnaživanju osjećaja europskog identiteta i pripadnosti Europskoj uniji kroz umrežavanje i razmjenu znanja, iskustava, tradicija i vizija napretka. Programom se također nastoji osnaživati interkulturalni dijalog na europskoj razini povezivanjem građana i poticanjem suradnje organizacija civilnoga društva diljem zemalja članica Programa.
- u programu mogu sudjelovati: udruge, zaklade, mreže udruga, obrazovne i istraživačke institucije, jedinice lokalne i regionalne samouprave,

europske mreže i krovne organizacije, organizacije koje se bave istraživanjem europskih javnih politika (think tanks)

- U sklopu Programa moguće je prijavljivati se 4 skupine natječajca:

- **Aktivnost 1: Aktivni građani za Europu** izravno uključuje građane, kroz projekte okupljanja građana gradova i općina iz različitih zemalja Europe ili pak kroz druge vidove građanskih projekata;
- **Aktivnost 2: Aktivno civilno društvo u Europi** usmjerena je na organizacije civilnoga društva i organizacije koje se bave istraživanjem europskih javnih politika koje će primati strukturnu potporu na temelju svojih radnih programa (operativna nepovratna sredstva) ili financijsku potporu za transnacionalne projekte (akcijska nepovratna sredstva);
- **Aktivnost 3: Zajedno za Europu** podrazumijeva aktivnosti uključivanja građanstva na europskoj razini u svrhu jačanja vidljivosti djelovanja EU i približavanja Europe njezinim građanima (ovu aktivnost provodi sama Opća uprava i nacionalne Kontakt točke za Program);
- **Aktivnost 4: Aktivno europsko sjećanje** usmjerena je na odavanje počasti žrtvama nacizma i staljinizma.

b) Program «Kultura 2007. - 2013» (Culture programme 2007-2013)

- Cilj Programa: jest poboljšati zajedničko europsko kulturno područje utemeljeno na zajedničkoj kulturnoj baštini jačanjem kulturne suradnje između kulturnih stvaratelja, korisnika i institucija zemalja koje sudjeluju u navedenom programu, a s ciljem poticanja na stvaranje europskog državljanstva.
- **Posebni ciljevi ovog programa su** promicanje transnacionalne mobilnosti zaposlenika u kulturnom sektoru, promicanje transnacionalnog kretanja djela i kulturnih kao i umjetničkih proizvoda te promicanje međukulturnog dijaloga.

c) Program «Mladi na djelu» (Youth in Action Programme)

- program Europske unije namijenjen mladima i organizacijama aktivnim u radu s mladima u razdoblju od 2007. do 2013. godine. Glavnu riječ u osmišljavanju i provođenju projekata imaju upravo mladi. Odrasli su ovdje prisutni samo kao podrška. Ključna riječ je neformalno učenje, što znači da se ono odvija na ležeran način, uz zabavu, druženje, volontiranje i razmjenu iskustava.
- Prijavitelji iz Hrvatske mogu prijavljivati projekte Agenciji za mobilnost i programe EU unutar sljedećih Akcija i podakcija:
  - [1.1 Razmjene mladih](#)
  - [1.2 Inicijative mladih](#)
  - [1.3 Demokratski projekti mladih](#)
  - [2 Europska volonterska služba](#)
  - [3.1 Suradnja sa susjednim partnerskim zemljama EU](#)
  - [4.3 Osposobljavanje i umrežavanje osoba aktivnih u radu s mladima i organizacijama mladih](#)
  - [5.1 Sastanci mladih i osoba odgovornih za politiku prema mladima](#)

d) Okvirni program za konkurentnost i inovacije – CIP (Competitiveness and Innovation Framework Programme)

- ima za cilj potaknuti konkurentnost europskih poduzeća. Podupire inovativne aktivnosti (uključujući eko-inovacije), osigurava bolji pristup financijama te osigurava usluge za potporu poslovanju u regijama. Potiče bolje korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT) te pomaže u razvoju informacijskog društva. Program promiče povećano korištenje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitost. Program traje od 2007. do 2013. godine.
- CIP se dijeli na tri programa:
  - **Program za poduzetništvo i inovacije (EIP)**
  - **Program podrške politikama za primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT PSP)**
  - **Inteligentna energija u Europi (IEE)**

e) Sedmi okvirni program za istraživanje i razvoj - FP7 (eng. *Seventh Framework Programme for Research and Technological Development*)

- financijski instrument kojim Europska unija financira istraživanje i razvoj u Europi i drugim dijelovima svijeta.
- FP7 se dijeli u četiri kategorije specifičnih programa:
  - Suradnja (eng. *Cooperation*): Potpora međunarodnoj suradnji u istraživanjima kojima je cilj jačanje konkurentnosti europske proizvodnje. Više od polovine ukupnih sredstava u proračunu FP7 predviđeno je za 10 tematskih područja u sklopu specifičnog programa *Suradnja*:
    - Zdravlje,
    - Hrana, poljoprivreda, ribarstvo i biotehnologija,
    - Informacijske i komunikacijske tehnologije,
    - Nanotehnologije, nanoznanosti, materijali i nove tehnologije proizvodnje,
    - Energija,
    - Okoliš,
    - Transport,
    - Društveno-ekonomske i humanističke znanosti,
    - Sigurnost te
    - Svemir i prostor.
  - Ideje (eng. *Ideas*): Potpora pionirskim istraživanjima u obliku financiranja višedisciplinarnih istraživačkih projekata pojedinačnih timova.
  - Ljudi (eng. *People*): Potpora daljnjem školovanju, mobilnosti i profesionalnom razvoju istraživača.
  - Istraživački kapaciteti (eng. *Capacities*): Potpora jačanju i optimalnom korištenju istraživačkih i inovacijskih kapaciteta diljem Europe.

f) Program «Cjeloživotno učenje» (Lifelong Learning Programme)

- Program za cjeloživotno učenje sastoji se od četiri sektorska potprograma:
  - **Comenius** (predškolski odgoj i školsko obrazovanje)
  - **Erasmus** (visokoškolsko obrazovanje),
  - **Leonardo da Vinci** (strukovno obrazovanje i osposobljavanje) i
  - **Grundtvig** (obrazovanje odraslih),
 te dva komplementarna programa:

- **Transverzalni program** (suradnja i inovacije u području cjeloživotnog učenja unutar Europske unije, učenje stranih jezika, razvoj inovativnih informatičkih i komunikacijskih tehnologija, širenje i korištenje rezultata programa) i
  - **Jean Monnet** (podupire institucije koje se bave europskim integracijama).
- Program je namijenjen svim osobama uključenim u proces obrazovanja na svim razinama od predškolskog odgoja do visokoškolskog obrazovanja (učenici, studenti, odgajatelji, nastavnici, profesori, administrativno osoblje u vrtićima, školama, sveučilištima i drugim visokoškolskim institucijama), kao i osobama već prisutnim na tržištu rada, koji su zaposleni u različitim poduzećima, javnim i privatnim ustanovama na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, a bave se nekom vrstom formalnog ili neformalnog obrazovanja.

g) Program Ljudi Ijudima (People 2 People - P2P)

- Svrha programa je jačanje uloge organizacija civilnoga društva u sudioničkoj demokraciji poticanjem aktivnog djelovanja civilnog društva na nacionalnoj, regionalnoj i europskoj razini.
- Program je usmjeren na poticanje i jačanje dijaloga civilnog društva te se sastoji od grupnih studijskih posjeta Bruxellesu u organizaciji Opće uprave za proširenje u okviru instrumenta TAIEX, odnosno srodnih tematskih studijskih programa u zemljama sudionicama.
- Program je namijenjen ponajprije organizacijama civilnoga društva koje se bave temama vezanima uz pravnu stečevinu EU (*acquis*), *ali također i zakladama, sindikatima, udrugama poslodavaca*, predstavnicima akademske zajednice na svim razinama, kao i predstavnicima pravnih osoba osnovanima od vjerskih zajednica.
- Teme unutar programa „P2P“ određuje Glavna uprava za proširenje, u skladu s političkim, pravnim i društvenim prioritetima utvrđenima u odnosu na ciljanu regiju i zemlju. Odabir sudionika provodi Europska komisija uz potporu Delegacije EU u svakoj zemlji korisnici te ostalih institucija koje se bave područjem razvoja civilnog društva na nacionalnoj i europskoj razini.

Ulaskom u Europsku uniju Republika Hrvatska će za povećanje gospodarskog razvoja, posebno na regionalnoj razini, te za konvergenciju prema razvijenijim zemljama EU moći koristiti **Strukturne fondove Europske unije**, a u službi **Kohezijske politike**. Cilj ove politike, koja iznosi preko trećine proračuna EU, je ostvariti gospodarsku i društvenu koheziju odnosno ujednačen razvoj unutar Europske unije. Iz Strukturnih fondova financiraju se razvojni projekti koji doprinose smanjivanju razlika između razvijenijih i manje razvijenih dijelova EU, kao i promicanju ukupne konkurentnosti europskog društva i gospodarstva.

Fondovi iz kojih se financira Kohezijska politika EU jesu:

1. Europski socijalni fond (ESF) - *European Social Fund* predstavlja glavni financijski instrument Europske unije za ostvarivanje strateških ciljeva politike

zapošljavanja. Fond osigurava podršku europskim regijama koje su pogođene visokom stopom nezaposlenosti.

2. Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) - *European Regional Development Fund*- ima za cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije, te smanjivanje razlika u razvoju između regija unutar EU. Većinom je usmjeren na infrastrukturne investicije, proizvodne investicije u cilju otvaranja radnih mjesta, te na lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Sredstva iz ovog fonda usmjeravaju se na statističke prostorne jedinice prema EU klasifikaciji tzv. NUTS regije. U okviru kohezijske politike EU te regije služe kako bi se utvrdila razina i vrsta pomoći kojom EU financira kohezijsku politiku, tj. razvojne aktivnosti zemalja članica sukladno strateškim smjernicama donesenim na razini EU.

3. Kohezijski fond - *Cohesion Fund*- **CF** je financijski mehanizam za financiranje velikih infrastrukturnih projekata u EU na području prometa i zaštite okoliša u svrhu postizanja gospodarske i socijalne kohezije Europske Unije, te poticanja održivog razvoja.

Kohezijski fond financira intervencije na području:

- a) Okolišne infrastrukture s ciljem preuzimanja EU standarda zaštite okoliša;
- b) Učinkovito korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije;
- c) Trans-europske transportne mreže (Trans-European Transport Networks);
- d) Transportne infrastrukture (izvan TEN-T mreže), koja doprinosi okolišno održivom urbanom i javnom prometu, inter-operabilnosti transportnih mreža diljem EU, te potiče inter-modalne prometne sustave.

Osim ovih fondova postoje još i:

- **Financijski instrument za okoliš (LIFE +, *Financing Instrument for the Environment*)** - je financijski instrument Europske komisije namijenjen aktivnostima u području zaštite okoliša i zaštite prirode. Cilj je LIFE-a doprinijeti razvoju i provedbi politike zaštite okoliša Europske unije.

- **Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj** (European Agricultural Fund for Rural Development, **EAFRD**) - ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Konkretno, poboljšava upravljanje i kontrolu nad politikom ruralnog razvoja. Pravo zatražiti sredstva imaju poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednici, šumari i mladi. Aktivnosti koje se podupiru povezane su s mjerama grupiranim oko četiri osi:

- **konkurentnost** (strukovno osposobljavanje i informativne aktivnosti, programi koji promiču pomaganje mladim poljoprivrednicima, aktivnosti čiji je cilj modernizacija poljoprivrednih i šumskih posjeda i povećavanje njihove komercijalne uspješnosti, aktivnosti koje potiču poljoprivrednike da sudjeluju u programima koji promiču kvalitetu hrane itd.),
- **okoliš,**

- **kvaliteta života** (aktivnosti usmjerene na obnavljanje i razvoj sela te očuvanje i najbolje korištenje ruralne baštine),
- **LEADER** - poticanje ruralnog stanovništva i lokalnih čimbenika, uključujući i lokalnu upravu, na mobilizaciju u svrhu razmatranja potencijala područja u kojem žive te njihovo pretvaranje u izradu i primjene razvojnih strategija.

- **Europski ribarski fond** (European Fisheries Fund, **EFF**)- instrument koji financira zajedničku ribarsku politiku (uspostavljen Uredbom Vijeća (EZ) br. 1198/2006). Fond je koncipiran tako da osigurava održivo ribarstvo i industriju akvakulture u EU. Financira industriju koja prilagođava svoju flotu radi postizanja konkurentnosti, kao i mjere zaštite okoliša. Također pomaže ribarskim zajednicama pogođenim promjenama da diverzificiraju svoju ekonomsku bazu.

6.3 Ostali izvori financiranja

Uz navedene oblike financiranja koriste se i ostali izvori, među kojima posebno model javno privatnog partnerstva. **Javno privatno partnerstvo** je model financiranja koji je u primjeni u razvijenim ekonomijama više od desetljeća i sve više zauzima učešća u financiranju kapitalnih investicija javnog sektora. Ono pokazuje brojne prednosti: brža gradnja infrastrukture, brža provedba, manji ukupni troškovi, bolja alokacija rizika, kvalitetnija usluga, stvaranje dodatnih prihoda, učinkovitije upravljanje.

Uz prednosti ovakav oblik financiranja ima i određene nedostatke: obostrano nepovjerenje i nedostatak razumijevanja interesa i potreba druge strane, nepostojanje informacija na lokalnoj razini te iskustva, postojeće zakonske, političke i institucionalne prepreke za uspostavljanje učinkovitih odnosa. Javno privatno partnerstvo, odnosi se na oblike suradnje između javnih i privatnih partnera čiji je cilj osigurati financiranje, izgradnju, obnovu, upravljanje ili održavanje infrastrukture ili pružanje usluga.

Zajedničko ulaganje (*joint venture*) je poduhvat ugovoren između dvije ili više osoba koje će udružiti sredstva i znanje u svrhu njegovog ostvarenja. Po ostvarenju cilja stranke iz ugovora se razdružuju i sukladno uloženom ili ugovorenom snose posljedice, povlače dobit ili snose gubitak. Karakteristika ovog ulaganja je ostvarivanje ulaganja bez potrebe da se osniva novi pravni subjekt. Razlikuje se od partnerstva po tome što se odnosi na unaprijed određenu poslovnu operaciju koja se ostvaruje u određenom vremenu, a prednost mu je što partneri ostaju neovisni u drugom dijelu svojeg poslovanja koje je dugoročno usmjereno.

7 ZAKLJUČNE NAPOMENE

Strategija razvoja pokazuje težnje i načine Grada Biograda na Moru kako unaprijediti kvalitetu života, razviti poduzetništvo te preduvjete koji će osigurati temelje napretka. Zadani smjer razvoja služi Gradskom vijeću za planiranje svojih budućih koraka i proračuna, stanovnicima Grada Biograda na Moru kako bi mogli aktivno sudjelovati u razvoju, investitorima kako bi detektirali područja u koja žele uložiti. Strategija govori gdje se Grad Biograd na Moru vidi za pet godina i kako misli tamo doći. Grad Biograd na Moru je odabrao smjer razvoja svih potpornih stupova gospodarstva kako bi ono bilo razvijeno na dobrim temeljima. Uz daljnji razvoj turizma, edukacija temeljena na gospodarskim potrebama, infrastruktura potrebna za razvoj poduzetništva, razvoj proizvodnih djelatnosti koje će zaposliti ljude neovisno o sezoni, školstvo i zdravstvo prilagođeno potrebama stanovnika, socijalna skrb i briga o starima i nemoćnima, sport, kultura, sve su to povezani pravci koji će doprinijeti ostvarenju vizije građana Grada Biograda na Moru.

Implementacija zacrtane strategije zahtjevan je posao koji će angažirati sve raspoložive ljudske resurse kako unutar Grada Biograda na Moru tako i suradnika. Svaki projekt koji proizađe iz navedene Strategije mora imati definiran svoj početak i kraj, proračun, odgovorne osobe i način provedbe i praćenja. Kako bi zaživio i proveo se, plan je potrebno redovno pratiti i ocjenjivati, razvijati i unaprjeđivati, u konačnici i mijenjati.

Svaka promjena u mjerama mora imati svoju poveznicu na plan i obrazloženje. Projekte treba početi razvijati odmah na način da se prikupi sva potrebna dokumentacija, izrade planovi, projekcije poslovanja i tek s tako pripremljenim projektima može se računati na pomoć fondova, donatora i investitora. Kako se poslovno okruženje svakodnevno mijenja tržište nameće potrebu za novim vještinama i znanjima, edukaciju treba kontinuirano razvijati i prilagođavati kako bi omogućili stjecanje prednosti domaćim poduzetnicima.

Prvi korak koji treba učiniti nakon izglasavanja Strategije je izraditi akcijske planove za prioritetne projekte. Odrediti odgovorne osobe iz Gradske uprave ili gradskih poduzeća za provedbu svakog pojedinog projekta.

Za kompleksne projekte koje zahtijevaju više razine stručnosti treba angažirati vanjske suradnike, kako bi projekti zaživjeli u predviđenom roku i unutar predviđenog proračuna. Pri odabiru vanjskih suradnika treba insistirati na multidisciplinarnim timovima s referencom u pojedinom polju stručnosti.

Odgovornost za implementaciju strategije najvećim dijelom leži upravo na instituciji Grada, ali ne isključivo na njoj. Bez podrške javnosti, poduzetnika, hotelijera, obrtnika, prosvjetnih i zdravstvenih djelatnika i ostalih interesnih skupina, teško će biti razviti i provesti zacrtane ideje. Sinergijsko djelovanje je najbitnije u provedbi strateškog plana razvoja.

Komparativna prednost Grada Biograda na Moru koja će omogućiti ostvarenje zadane strategije su ljudi, građani grada Biograda na Moru koji su i do sada dokazali predanost i sklonost inovativnim idejama iako nisu imali zadani napisani smjer.

Uz stručnu pomoć i usmjereni razvoj Grad Biograd na Moru će postati:

- moderan grad s izgrađenom komunalnom infrastrukturom, zaposlenim stanovništvom, izgrađenim novim školama i predškolskim ustanovama, razvijenim gospodarstvom i moderno uređenom gradskom upravom koja je na usluzi svojim građanima,
- grad koji mami turiste svojom očuvanom prirodnom i kulturnom baštinom, a oni bivaju opijeni ljepotom kraja, koji im širom otvara vrata.
- **"Grad u srcu čovjeka"** koji je nositelj vlastitog razvitka i razvitka okoline.

8 LITERATURA

- Plan ukupnog razvoja Grada Biograda na Moru
- Prostorni plan uređenja Grada Biograda na Moru
- Urbanistički planovi uređenja na Moru
- Detaljni planovi uređenja Grada Biograda na Moru
- Podaci prikupljeni putem obrasca za prikupljanje podataka za izradu strategije - Izvor Grad Biograd na Moru
- Projekti planirani za realizaciju– podaci prikupljeni putem obrasca - izvor Grad Biograd na Moru
- Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća - Grad Biograd na Moru, 2010.
- Procjena ugroženosti od požara Grada Biograda na Moru, 2010.
- Studija izvodivosti Industrijske zone Biograd na Moru, 2010.
- Lokalna razvojna strategija LAG "Laura", 2009.
- Županijska razvojna strategija 2011. – 2013.
- Prostorni plan uređenja Zadarske županije
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Zadarske županije
- Program ruralnog razvoja Zadarske županije 2012. - 2014.
- Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Zadarske županije 2012.-2014. godine
- OIKON d.o.o. Institut za primjenjenu ekologiju – Izvješće o stanju okoliša i program zaštite okoliša Zadarske županije
- HZPSS, Odsjek Zadarske županije – Stanje poljoprivrede i ribarstva – razvojni pravci u Zadarskoj županiji (procjena struke i raspoloživi podaci), listopad 2006.
- Zadarska županija – Procjena ugroženosti stanovništva i materijalnih dobara od prirodnih i civilizacijskih katastrofa, rujan 2004.
- Anketa "Ispitivanje stavova i očekivanja građana Biograda na Moru" (anketa1,2,3)
- Strategija regionalnog razvoja RH 2011-2013. godine
- Zakon o regionalnom razvoju RH (N.N. 153/09)
- Strateški plan Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za razdoblje 2012. - 2014.
- Operativni program «Regionalna konkurentnost» 2012. – 2013.
- Operativni program za razvoj ljudskih potencijala, verzija druga, 2010.
- Plan za poljoprivredu i ruralni razvitak 2007-2013
- Pravilnik o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja razvojnih strategija (N.N. 153/10)
- Strateški okvir za razvoj 2006. - 2013. godine
- Strategija razvitka Republike Hrvatske "Hrvatska u 21. stoljeću" (N.N. br. 108/03.)
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine
- Operativni program za zaštitu okoliša
- Operativni program Mediteran 2007-2013.
- www.biogradnamoru.hr
- www.mrrsvg.hr
- www.minpo.hr
- <http://www.mrrfeu.hr/>
- <http://www.mint.hr/>

- <http://www.mps.hr/>
  - <http://www.mzoip.hr/>
  - www.dzs.hr
  - <http://www.mspm.hr/>
  - <http://public.mzos.hr>
  - <http://www.uzuvrh.hr/>
  - <http://www.mingo.hr/>
  - <http://www.mppi.hr/>
  - <http://www.mfin.hr/hr/>
  - <http://www.apprrr.hr/>
  - <http://www.kornati.hr/hrv/unesco.asp>
  - <http://www.paklenica.hr/>
  - <http://www.npkrka.hr/>
  - <http://vransko-jezero.hr/cms/>
  - <http://www.telascica.hr/>
-

9 PRILOZI

PRILOG I

ANKETNI UPITNIK

STRATEGIJA RAZVOJA GRADA BIOGRADA NA MORU

Ispitivanje stavova i očekivanja građana Biograda na Moru

Svrha je ovog anketnog istraživanja da građani Grada Biograda na Moru izraze svoje stavove i očekivanja o ključnim činiteljima značajnim za oblikovanje **STRATEGIJE RAZVOJA GRADA BIOGRADA NA MORU**.

Sudjelovanje u ovom istraživanju je dobrovoljno, a dobiveni odgovori nedvojbeno će pomoći u oblikovanju konačnog prijedloga.

Stoga Vas molimo da **prekrižite isključivo jedan odgovor za svako pitanje**, uz naznaku da ocjena **1** znači **izrazito niska ocjena**, a ocjena **5** znači **izrazito visoka ocjena**. Pored navedenog molimo Vas da izrazite svoj stav i ostalim otvorenim pitanjima razvoja.

Anketa 1

NAJČEŠĆE IZRAŽENI PROBLEMI GRADA BIOGRADA NA MORU

Molimo Vas rangirajte najčešće izražene **probleme** Grada Biograda na Moru, ali i da ponuđeno dopunite vlastitim prijedlozima (prekrižite rang prema uputi)

1. Jasna vizija i strategija gospodarskog razvoja Biograda na Moru

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

2. Jasna strategija u korištenju gospodarskih resursa

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

3. Povezanost obrazovnih programa i potreba tržišta rada

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

4. Valorizacija kulturnih vrijednosti

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

5. Sustav zbrinjavanja otpadnih voda

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

6. Organizirano provođenje obiteljske stambene gradnje

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

7. Bespravna gradnja

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

8. Ukupno stanje prometa u Gradu

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

9. Sređenost katastra

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

10. Razina poduzetničke aktivnosti

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

11. Organiziranost prometa u mirovanju (parkirališta)

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

12. Jasno definirana socijalna politika

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

13. Sadržaji primjereni zahtjevima mlađe populacije

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

14. Efikasno zbrinjavanje otpada

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

15. Adekvatna gradska cestovna infrastruktura

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

16. Turistička ponuda usklađena sa suvremenim trendovima na turističkom tržištu

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

17. Odgovarajući smještajni kapaciteti

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

18. Kulturna dobra adekvatno valorizirana

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

19. Dostatna briga za stare i nemoćne

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

20. Dobri uvjeti za razvoj obitelji

☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5

21. Novi prijedlozi ???

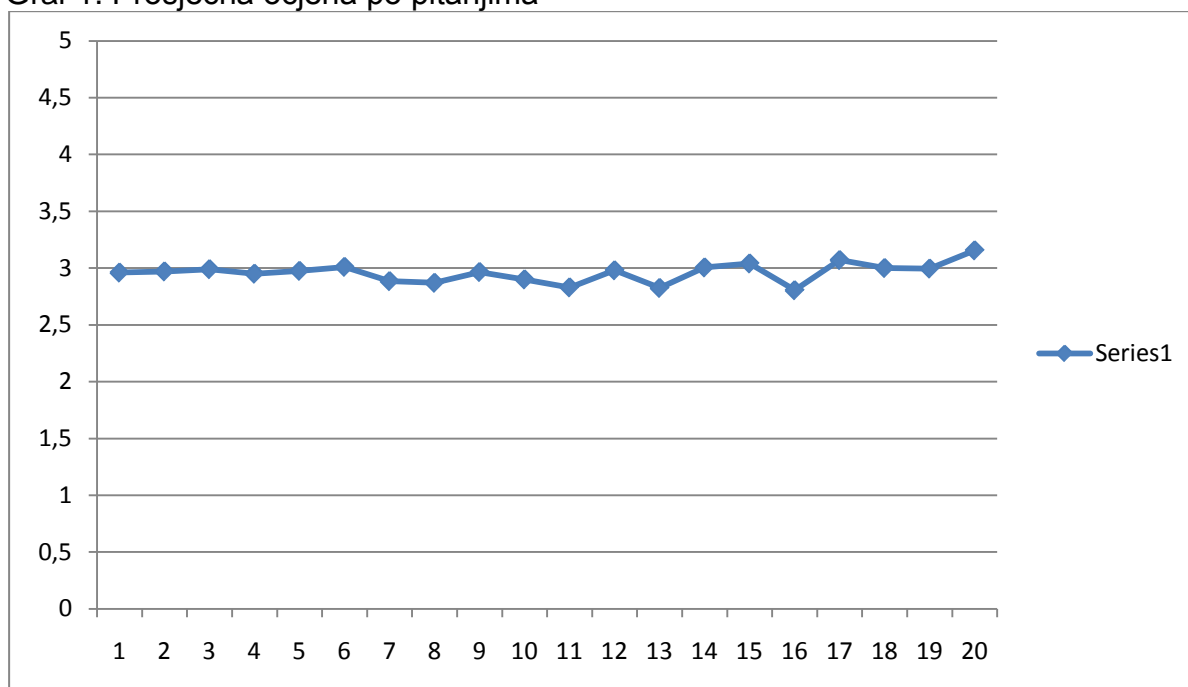

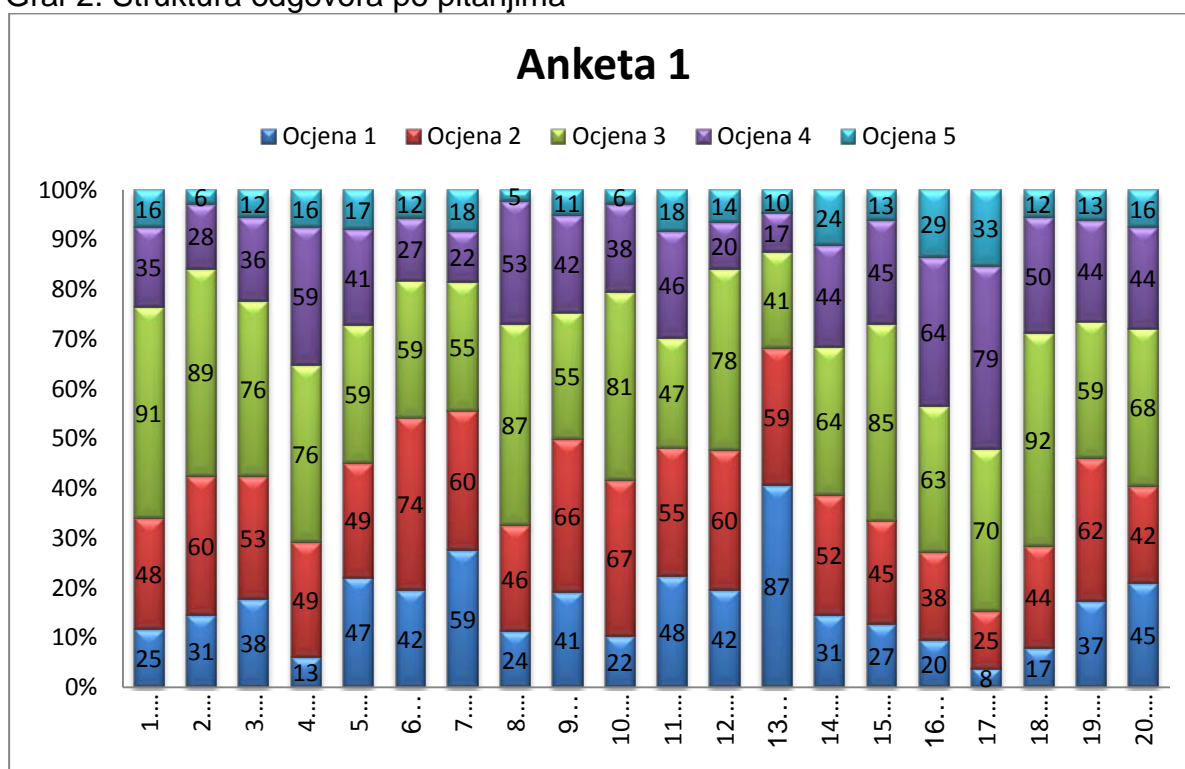
PRILOG II

Rezultati ankete 1

Graf 1. Prosječna ocjena po pitanjima

Graf 2. Struktura odgovora po pitanjima

PRILOG III

Anketa 2**STRATEŠKE OPCIJE ILI KRITIČNA STRATEŠKA PITANJA ZA GRAD BIOGRAD NA MORU****1. Jačati i razvijati ljudske resurse**☐ DA ☐ NE**2. U razvojnim projektima naglasak staviti na očuvanje prostora i okoliša**☐ DA ☐ NE**3. Obrazovne programe uskladiti s potrebama gospodarstva**☐ DA ☐ NE**4. Prioritetno riješiti uska grla u području lokalnih prometnica i prometa u mirovanju**☐ DA ☐ NE**5. Izraditi glavni plan razvoja turizma grada Biograda na Moru s naglaskom na sadržaje kulturnog turizma**☐ DA ☐ NE**6. Osigurati bolju povezanost obrazovnih institucija i tržišta rada**☐ DA ☐ NE**7. Promovirati grad Biograd na Moru kao gospodarsko središte regije**☐ DA ☐ NE**8. Bolje turistički valorizirati kulturne resurse i atrakcije**☐ DA ☐ NE**9. Ponuditi širi asortiman ponude usluga za sve ciljne skupine**☐ DA ☐ NE**10. Izgrađivati i jačati sustav civilnog društva**☐ DA ☐ NE**11. Motivirati stanovništvo i zaposlene na stručno usavršavanje kroz uključivanje u sustav cjeloživotnog učenja**☐ DA ☐ NE

12. Izgraditi model upravljanja turističkom destinacijom po uzoru na najbolju praksu razvijenih turističkih središta u EU

☐ DA ☐ NE

13. Financijski i organizacijski poduprijeti stjecanje deficitarnih znanja

☐ DA ☐ NE

14. Unaprijediti sustav zbrinjavanja otpada po eko-načelima

☐ DA ☐ NE

15. Umrežavanjem osigurati pretpostavke za bolju ekonomsku valorizaciju kulturno-povijesne baštine i kulturnih događanja

☐ DA ☐ NE

16. Voditi brigu o osiguranju uvjeta za normalan život i rad osoba s posebnim potrebama

☐ DA ☐ NE

17. Sustavno podizati standard u području brige o socijalno ugroženima

☐ DA ☐ NE

18. Razvijati poduzetničke projekte u poslovnim zonama

☐ DA ☐ NE

19. Podignuti razinu usluga za stanovništvo

☐ DA ☐ NE

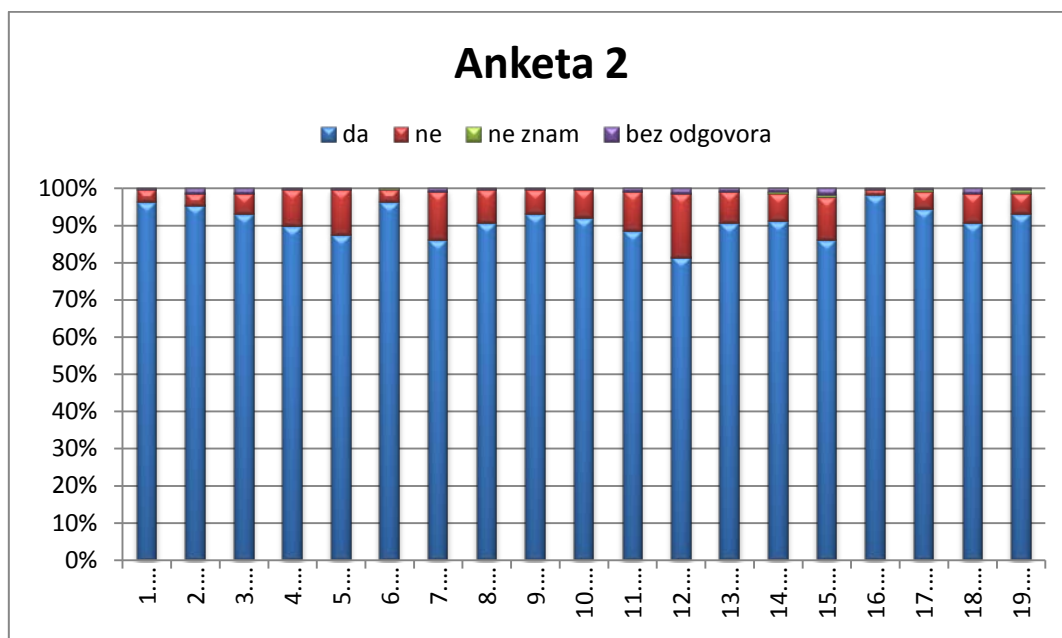
20. novi prijedlozi????

PRILOG IV

Rezultati ankete 2

Graf 3. Udio pojedinih odgovora po pitanjima

PRILOG V

Anketa 3**SMJERNICE RAZVOJA GRADA BIOGRADA NA MORU****MISIJA:**

OSIGURATI KVALITETAN ŽIVOT STANOVNIŠTVA BIOGRADA NA MORU UZ OPĆI DRUŠTVENI I GOSPODARSKI NAPREDAK

☐ SLAŽEM SE

☐ NE SLAŽEM SE

☐ PRIJEDLOG: _____

VIZIJA:

GRAD PO MJERI ČOVJEKA, EKOLOŠKI I INFRASTRUKTURNO SREĐEN, INTEGRIRAN U SUVREMENE EUROPSKE TOKOVE, EKONOMSKI I KULTURNO RAZVIJENO SREDIŠTE ZADARSKE ŽUPANIJE, TE NOSITELJ VLASTITOG RAZVITKA I RAZVITKA OKOLINE.

☐ SLAŽEM SE

☐ NE SLAŽEM SE

☐ PRIJEDLOG: _____

BIOGRAD NA MORU TREBA POSTATI PRIVLAČAN GRAD ZA ŽIVLJENJE DO 2020.

☐ DA

☐ NE

☐ NE ZNAM

BIOGRAD NA MORU TREBA POSTATI PRIVLAČAN GRAD ZA POSLOVANJE DO 2020.

☐ DA

☐ NE

☐ NE ZNAM

GOSPODARSKO STANJE U BIOGRADU NA MORU BITI ĆE 2020.

☐ BOLJE

☐ JEDNAKO

☐ LOŠIJE

☐ BEZ ODGOVORA

RANGIRAJTE ZNAČAJ POJEDINIH INSTITUCIJA ZA GOSPODARSKI RAZVOJ BIOGRADA NA MORU (rang od 1 najmanje do 5 najviše)

	DO SADA	U BUDUĆNOSTI
Vlada s ministarstvima		
Lokalna/područna samouprava		
Škola (osnovna-srednja)		
Visoka škola		
Banke i druge financijske institucije		
Mala i srednja poduzeća		
Velika poduzeća		
Komore (obrtnička, gospodarska)		
Poduzetničke infrastrukturne organizacije		
Turistička zajednica		

Podaci o ispitaniku:

Spol: ☐ M ☐ Ž

Starost: ☐ 18 - 30 ☐ 30 - 45 ☐ 45 - 60 ☐ 60 i više

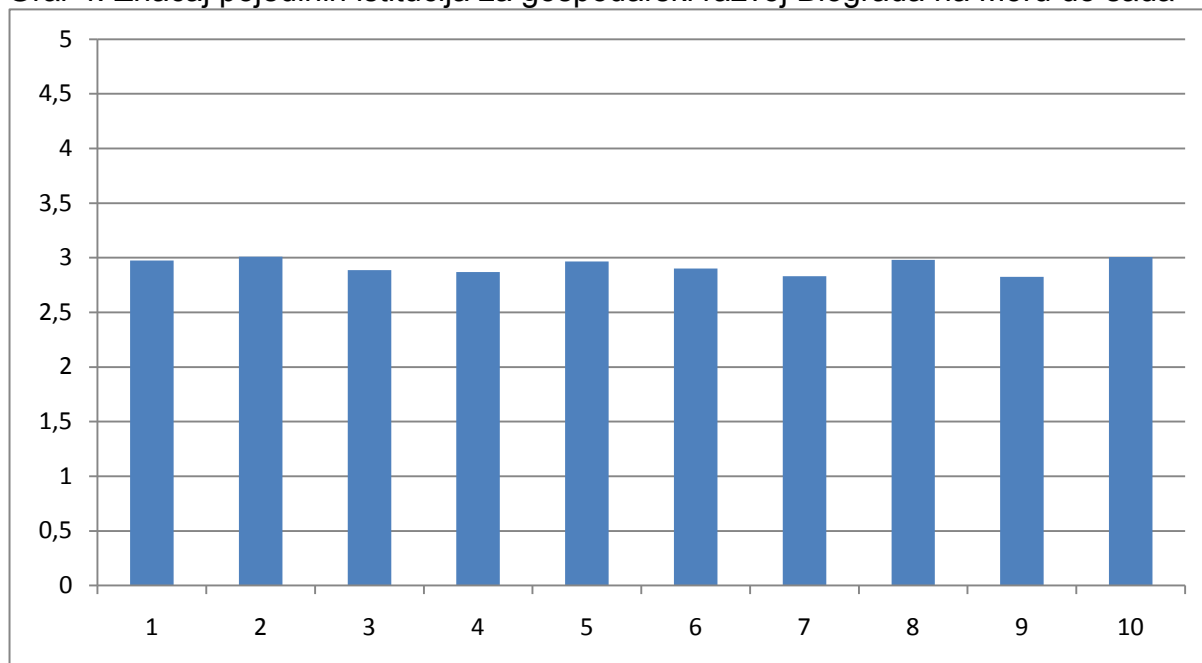
Stupanj obrazovanja: _____

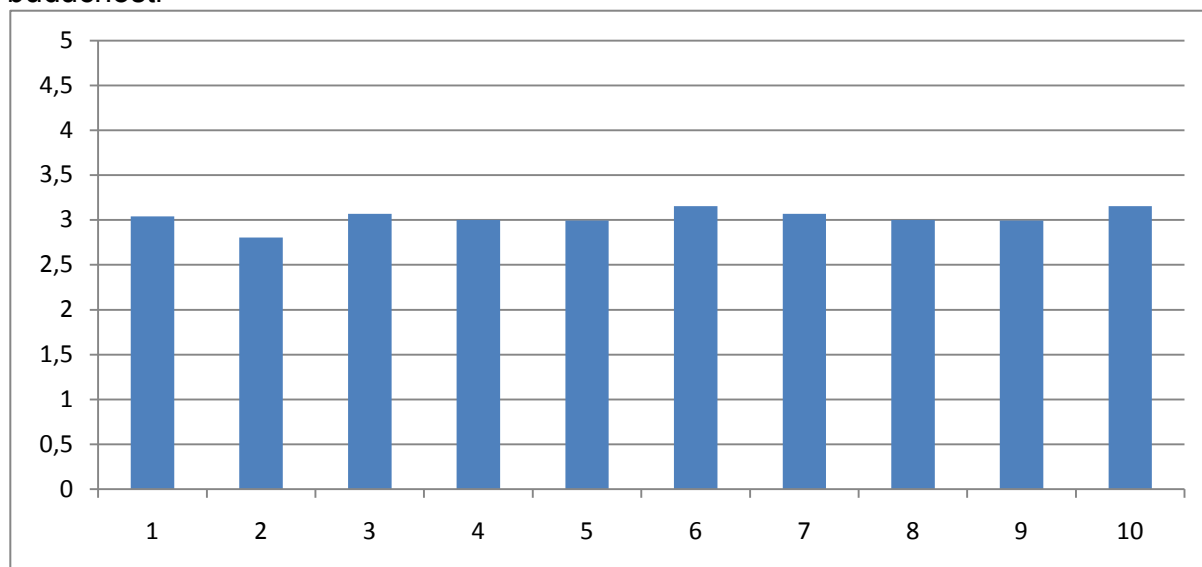
PRILOG VI

Rezultati Ankete 3

Graf 4. Značaj pojedinih institucija za gospodarski razvoj Biograda na Moru do sada

Graf 5. Značaj pojedinih institucija za gospodarski razvoj Biograda na Moru u budućnosti

Graf 6. Stupanj obrazovanja ispitanika

